

Sunuş

Yusuf ALAN / Türk Sağlık-Sen
Genel Başkan Yardımcısı

Kıymetli okuyucularımız

Sendikamız **Türk Sağlık-Sen**'in düzenli yayın organlarından biri olan **TSS** Dergimizin yeni sayısı ile yine huzurlarınızdayız.

Bu sayımızda Türkiye gündeminin sıcak konularının yanısıra işkolumuza ilişkin sorunlar ve sendikamızın görüş ve önerilerine yer vermeye çalıştık.

Dergimizin kapak konusunu, temcit pilavı gibi ısıtılıp ısıtılıp Türk memurunun önüne konulan 'iş güvencesi tehdidi' meselesine ayırdık.

Siyasi irade güya 'paralelle mücadele' adı altında 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nu değiştirip kamu çalışanlarının ve elbette bizlerin '**kırmızı çizgisi**' olan iş güvencemize yine göz dikmiş durumda. Biz de **TSS Dergisi** olarak, şayet 657 değişecekse memurun lehine nasıl değişmesi gerektiğini detaylarıyla ele aldık ve yazdık.

Bu sayımızda **Prof. Dr. Şengül Hablemitoğlu**'nun, "**Sağlık Çalışanları, Hasta ve Hasta Yakını İletişiminde Öfke Yönetimi**" konulu yazısı ile **Op. Dr. Kağan İpçi**'nin "**Hastayı Anlamak ve Anladığını Hissettirmek**" başlıklı yazılarını ilgi ile okuyacağımıza emimiz.

Yine **Prof. Dr. A. Berhan Yılmaz**'ın, "**Sağlık Bakanı'na Sorular**" isimli yazısının yanlış işleyen sağlık sistemi algısına ışık tutacağını düşünüyoruz.

Doç. Dr. M. Akif Okur ile yaptığımız özel söyleşi de Türkiye'nin iç ve dış tehditlerini konuştuk.

Ayrıca haftalardır tüm dünyanın hatta Türkiye'nin gözü önünde Rus-İran ve Suriye rejiminin ağır bombardımanı altındaki soydaşlarımız; **Bayır-Bucak Türkmenleri'nin** bölgedeki tarihi ve stratejik önemine ilişkin özel dosya haberimiz de bulunuyor.

"**Fazla memur var yalanı!**", "**Memura enflasyon oyunu!**", "**Memurun kâbusu sosyal medya!**", "**Mobbing**", "**2014 Sağlık istatistikleri**", ve "**En az 27 bin dış hekimi ihtiyacımız var**" konu başlıklarımızdan sadece bazıları...

Tarih, sosyoloji, edebiyat, ekonomi içerikli daha birçok özel haber dosyalarımızı heyecanla okuyacağınıza inanıyorum.

Sizleri yeni sayımızla baş başa bırakırken, en kalbi duygularımla sevgi ve muhabbetlerimi sunuyorum. Allah hepimizin, ülkemizin, İslam dünyasının, büyük Türk Milleti'nin yar ve yardımcısı olsun.

657 Değişmeli? Neyin Meselesi?

Türkiye’de memurları karalamanın yolu olarak ilk önce “bankamatik memurları” tabiri ortaya atıldı ve siyasiler bu tabiri kullanarak Kamu Personel rejimini ve 657’yi sürekli olarak tartışmaya açmak istediler.

Halbuki ortada bir bankamatik memurluğu varsa buna hayat veren de bizzat siyasetin kendisiydi. Görevden aldıkları yönetici

düzeyindeki memurlara kapıyı göstererek biz buradayken kurumdan içeri girmeyin dediler.

Ya da hiçbir şey danışmadıkları insanlara siyasi hesaplar neticesinde müşavirlik kadrosu dağıtıp işe gelmeden istihdamda sağlananlar kendileri oldular.

“Benim memurum işini bilir” diyenler halk değil siyasetçiler

oldu. Onların benimsedikleri memurlarda hak etmeden bu kadrolara sahip olan tiplerdi.

Daha sonra “Memurlar ne yapıyorlar, çalışmıyorlar, yan gelip yatıyorlar” diyerek yeni bir karalama yolu daha benimsendi.

Bilgisayarda oyun oynayan memur olduğu iddia edilen fotoğraflar, ambulanda zaruretten ye-

nen ama ziyafet olarak sunulan lahmacunlar hep bu karalamanın bir parçası oldular.

Ambulans kazasında hayatını kaybeden, hastane koridorunda görevinden dolayı katledilen, tapuda kurşunlanan, icraya gittiğinde bıçaklanan memurların can verip çalıştıklarını ise hep görmezden geldiler.

Halbuki çalışmayan, görevini yapmayan bir tane memur varsa bunun suçu da vebali de idarecinin ve siyasetçinindir.

Mevzuatta bu konudaki yaptırımlarda açıkken hala bundan dert yanmak ise ya yöneticilerin basiretsizliğidir ya da çalıştırmaktan ziyade memurluğu ve 657'yi tartışmaya açmak için uydurulan bir bahanedir.

Baktılar kamusal alanda ortaya çıkarılan tartışmalarla ilerlemiyorlar bu defa da gelişmiş ülkelerde işçi memur ayrımı yok, herkes çalışan bizde de böyle olması gerekiyor diyerek meseleyi uluslararası boyuta taşıdılar.

Ama bu ülkelerin isimlerini bile açıklamadılar. Devlet Personel Başkanlığı'nın verilerinde dahi Türkiye ile birlikte İngiltere, Almanya, Fransa, Brezilya, Danimarka, Estonya, İrlanda, İspanya, İsveç, Meksika, Portekiz, Slovenya, Yeni Zelanda, ABD, İtalya, Avustralya, Avusturya, Belçika, Finlandiya, Hollanda, İs-

rail, İsviçre, İzlanda, Japonya, Kanada, Kore, Macaristan, Norveç, Polonya, Rusya, Slovakya, Şili, Ukrayna, Yunanistan gibi birçok ülkede kamu görevlilerinin farklı bir hukuki düzenlemeye tabi olduğu; sosyal yardımlarının, yargılanmalarının, görev ve sorumluluklarının farklı kanunlarla düzenlendiği bilgisi yer almaktadır. Dolayısıyla bu iddianın da içi boştu.

Yetinmediler bu defada ekonomi ve iş dünyası üzerinden mesaj verip memleketin işçisini de memurluğa düşman etmeye niyetlendiler. "Siz işçilerin tazminatını verip işten çıkarıyor ve kapının önüne koyuyorsunuz. Biz memurlara bunu yapamıyoruz. Çalışmak zorunda mıyız?" dediler.

Samimi olarak ilk defa niyetlerini aleni beyan ettiler. Memurun iş güvencesini elinden alıp, istediklerini işten atıp tüm kamuda sadece hükümetin memurunun kalmasını bu kadar açık ve net söylediler.

Fakat bu sözlerde çok destekçi bulmadı. Sadece yandaş sendikacılar ayakta alkışladı. 657 Sayılı Kanunu ömründe bir kez bile okumayan havuzcu gazeteciler köşelerinden desteklediler.

Ve sonunda nihayet memurun işgüvencesini getirdiler paralele bağladılar. İşin içine vatana ihaneti de katarak paralelle mücadele için 657'yi değiştirmemiz

lazım. Memurların iş güvencesini ortadan kaldırmak lazım gibi cümleler ile olayı başka bir boyuta taşıdılar.

Bu dönemde kamuda yapılmak istenen her işe uygun kılıf olan paralelle mücadeleye memurları da kattılar. Halbuki memurlardan eğer iddia edildiği gibi bir işe kalkışan varsa 657 Sayılı Devlet Memurları kanunu çok açık. Hatta bundan çok daha hafif suçlarda bile memurun işine son verilebiliyor.

Yani 657 hiçbir suçluya kalkan olmuyor. Hiçbir suçunda üstünü örtmüyor.

Neresinden tutarlarsa tutsunlar memurun iş güvencesine son vermek istekleri hep ayaklarına dolanacaktır.

Çünkü söylediklerinin hepsi bahane ve gerçekliği olmayan şeylerdir. Ne yaparlarsa yapsınlar memurun iş güvencesini asla elinden alamayacaklar.

Devletin memurunun hükümetin memuruna dönüşmesine asla izin vermeyeceğiz.

İş güvencemiz kırmızı çizgimiz sınır taşımız ve nefsimüdafamızdır. Herne bahane üretilirse üretilsin zerre kadar taviz verilmeyecektir. Bu mesele ayrıca tüm kamu çalışanlarının meselesidir. Onun için de bizim bu tavizsiz mücadelemize tüm kamu çalışanları destek vermeli.

12 GÜNDEM

FAZLA MEMUR VAR YALANI!..

14 GÜNDEM

MEMURA ENFLASYON TUZAĞI!

44 SAĞLIK

SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ
2014

52 GÜNDEM

SAĞLIK BAKANI'NA SORULAR

74 GÜNDEM

TÜRKİYE
CİNNET GEÇİRİYOR!

İÇİNDEKİLER

80 SAĞLIK
OBEZİTE KIRSALDA DAHA
HIZLI YAYILIYOR

88 TEKNOLOJİ
EVDEKİ BÜYÜK TEHLİKE

90 TARİH
BOZKIRIN SESSİZ ŞAHİTLERİ

94 GEZELİM GÖRELİM
CENNETTEN BİR PARÇA:
TİREBOLU

Sayı : 30 • Aralık 2015
TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLERİ
KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKASI YAYINIDIR

İmtiyaz Sahibi
Türk Sağlık-Sen adına sahibi
Önder KAHVECİ
(Genel Başkan)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yusuf ALAN

Yayın Kurulu
Önder KAHVECİ
Yusuf ALAN
Mustafa GENÇ
Hasan ŞİRİN
Abdurrahman UYSAL
İsmail TÜRK
Ümit TURHAN

Editör

Ahmet KIZMAZ

Hukuk Danışmanları
Av. Kadir GÖKTAŞ
Av. Ayşegül ALTUNCU

Yayın Türü
Yerel süreli

Yayın Süresi
6 ayda bir yayınlanır

Baskı Tarihi
Aralık 2015

Bu dergi Basın Ahlak İlkelerine
uyumayı taahhüt eder.

Yönetim Yeri

Talatpaşa Bulvarı No: 160/5
Cebeci / Çankaya /Ankara
Tel: (0312) 424 22 22
Faks: (0312) 424 22 29
www.turksagligsen.org.tr

Tasarım
YZE Medya Ajansı
www.yzemedya.com.tr
(0530 363 5591)

Grafik Tasarım
Öznur ÖZTÜRK

Baskı
Semih Ofset

657 Değişecekse Böyle Değişmeli!

Elbette 657’de değişiklikler yapılabilir. İyi niyetle yapılacak değişiklikler her zaman kabul edilebilir. Ama “Paralelle mücadele için 657’yi değiştireceğiz” gibi söylemler üzerinde bu gündeme gelirse tüm memurlar endişeye düşerler. Anayasanın 128. Maddesi değişmeden iş güvencesi kaldırılamaz.

Hükümet son dönemde gözünü yine 657’ye dikti. Temel amaç 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu değiştirip memurun iş güvencesini kaldırmak bunun içinde 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu sürekli olarak kötüleniyor. “İş adamları tazminatını verip işçi-yi kapının önüne koyuyor. Biz memura öyle yapamıyoruz. Paraleli kamudan temizlemek için 657’yi değiştirmeliyiz” gibi ifadeler niyetlerde açıkça ortaya konuyor.

En son Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yaptığı açıklamada “657’nin içi çürümüş. Devletin mali deniz mantığını 657 ile kullanabilirsiniz. Dünyanın hiçbir ülkesinde artık memur işçi ayrımı yok, artık sadece “Çalışan” var. Bu yapıyı kurduğumuz zaman bu ülkenin ekonomisine çok ciddi katkılar getirecek. Türkiye’de hala işe hiç gelmeden

maaş alanlar var. 657’nin mutlaka değişmesi lazım” diyerek cevapladı.

Elbette 657’de değişiklikler yapılabilir. İyi niyetle yapılacak değişiklikler her zaman kabul edilebilir. Ama “Paralelle mücadele için 657’yi değiştireceğiz” gibi söylemler üzerinde bu gündeme gelirse tüm memurlar endişeye düşerler. Anayasanın 128. Maddesi değişmeden iş güvencesi kaldırılamaz. Devlet memuriyetine girenler, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen bazı durumların gerçekleşmesi halinde memuriyetten çıkarılabilmektedirler. Aday memurluk sürecinde başarısız olma, tayin olunan yerde göreve zamanında başlamama, Aylıksız izinden dönmeme v.b. gibi nedenlerle memuriyete son verilebilmektedir. Ayrıca aşağıda yer alan suçlar nedeniyle Devlet memurlu-

ğundan çıkarma cezası nedeniyle memurluktan çıkarılma uygulanmaktadır.

- a) İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,
- b) Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek,
- c) Siyasi partiye girmek,
- d) Özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün görevde gelmemek,
- e) Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,
- f) Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak,
- g) Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,
- h) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak,
- ı) Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek,
- j) Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak,
- k) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı fiilleri işlemek.

Kısacası memurların her ne olursa olsun işten çıkarılmama gibi bir durumları yoktur. Sayın Cumhurbaşkanının "657 sayılı Devlet Memurları Kanunu değişmelidir" sözünden hareketle 657'yi bilmeyen gazeteciler ya da bazıları daha bu kanunun kapağını daha kaldırmamış olmalarına rağmen harekete geçiyorlar. Devlet memurları işten atılamaz diye bir şey yoktur. Dolayısıyla bu söylem ve yapılmak istenen algı hem yanlışır. Hem de bu işte açıkça kasıt vardır.

657 değişmeli mi? Elbette değişmesi gereken maddeler var. Mesela gelin ek gösterge rakamlarını değişmeli, disiplin hükümlerindeki yanlış maddeleri değişmelidir. 657 Sayılı Kanunda yapılacak değişiklikler daha huzurlu, güvenli ve makul bir çalışma hayatı tesis edilmelidir.

İŞTE 657'DE YAPILMASI GEREKEN DÜZENLEMELER:

• İstisnasız Bütün Çalışanlar Kadroya Geçirilmelidir.

Bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personelin istisnasız olarak 657 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi sağlanmalı, madde metninde sayılmayan kurum ve kuruluşlar da maddeye eklenerek kapsam içine alınmalıdır. Böylelikle kamuda personel statüleri memurlar ve kamu işçileri olarak belirlenmeli, güvencesiz ve esnek istihdam modelleri Kanundan çıkarılmalıdır.

• Rotasyona Karşıyız; Eleman İhtiyacı Duyulan Bölgelere Teşvik Getirilmelidir

Personel dağılımındaki dengesizliğin giderilmesi için rotasyon uygulaması doğru değildir. Rotasyon yerine personel ihtiyacı duyulan bölgelerde çalışmanın özendirilmesi, belirlenen bölgelerde çalışan personele %100'e kadar zamlı maaş ödenmesi esas alınmalıdır. Bunu sağlamak için "Yer değiştirme suretiyle atama" ve "Memurların kurumlarınca görevlerinin ve yerlerinin değiştirilmesi"ni düzenleyen Kanun maddeleri değiştirilerek kamu görevlilerinin dengeli dağılımı sağlanmalıdır.

• Devlet Memurlarının Hükümet Memuruna Dönüştürülmesine Hayır! İstisnai Kadrolar İstismar Kadroları Olmaktan Çıkarılmalıdır

657 sayılı Kanun kapsamındaki üst dereceli kadrolara atanabilmek için mutlaka memur olmak gerekmektedir. Herhangi bir kamu kurumunda işçi olarak çalışan kişilerin dahi, 657 sayılı Kanun kapsamındaki üst dereceli kadrolara atanması mümkün değildir. Ancak bazı kadrolar istisnadır ve bu kadrolara atanmak için memur olmak şart değildir. Uygulamada memur olmayan kişiler önce bu istisnai kadro-

lara atanmakta daha sonra da diğer kadrolara kaydırılmaktadır.

Bu kapsamda gerçekleştirilen atamalar kamu- da kariyer ve liyakat ilkelerine zarar vermekte, istisnai memurluklar, sınavsız olarak kamuya personel yerleştirmenin bir yolu olarak kullanılmaktadır. Böyle bir uygulama Devlet memuru kavramını, hükümet memuru haline getirir ki, böyle bir durumun demokratik bir ülkede kabul edilmesi mümkün değildir.

Bu amaçla Kanunda yapılacak değişiklikler söz konusu kadrolara atanacaklarda aranan hizmet süresinin en az yarısı kadar o kurumda görev yapmış olma şartı getirilmelidir. Böylece istisnai kadrolardan üst düzey yöneticilik görevine getirileceklerde mutlak surette, belli bir süre söz konusu kurumda çalışmış olma şartı getirilmelidir. Bu şekilde üst düzey görevler için kıdem ve liyakat ilkesinin hayata geçirilmesi sağlanmalıdır.

Ayrıca kurumlarda görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarının belirli periyotlarla, düzenli olarak yapılması için Kanuna bir madde eklenmeli, bütün yöneticilik kademeleri için kariyer ve liyakat ilkelerine uygun olarak sınav kazanma şartı esas alınmalıdır.

- **657 Sayılı Kanunda Öngörülen Disiplin Cezaları Hafifletilmeli, Memurların İş Güvencelerini Zayıflatan Hükümler Çıkarılmalı, Memurun Grev Ve Siyaset Yasağı Kaldırılmalıdır**

Kanunun 125. maddesinde oluşturulan disiplin sisteminin memurların eğitilmesinden çok cezalandırılması üzerine kurgulandığını ve disiplin uygulamalarının son derece ağır olduğunu söylemek mümkündür. Hal böyle iken, memurların Kanunda sayılan herhangi bir suçu işlemesi durumunda doğrudan yaptırımla cezalandırılması yerine, uyarı ve kınama gibi sistemlerin işletilerek memurun davranışlarını kontrol altına almasının istenmesi son derece doğru bir yaklaşımdır. İlgili maddede belirtilen uyarı ve kınama cezalarının kaldırılması durumunda, söz konusu kısımlarda sayılan fiil ve davranışların doğrudan aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ya da memurluktan

çıkarma gibi son derece ağır yaptırımlarla cezalandırılması gündeme gelecektir ki, böyle bir uygulama memurun iş güvencesinin zayıflatılması ve sistemin cezalandırma odaklı olarak kurgulanması anlamı taşıyacaktır.

Bu nedenle 657 sayılı Kanununun 125. maddesinde oluşturulan disiplin mantığı (uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve memurluktan çıkarama) aynen korunmalı, belirlenen disiplin cezalarının yeniden tanımlanması ve cezaların hafifletilmesi gerekmektedir.

- **Ek Gösterge Rakamları Yeniden Belirlenmeli, Ek Gösterge Alamayan Personelin De Bu Uygulamadan Faydalanması Sağlanmalıdır**

I ve II Sayılı Cetveller: Kanuna ekli I ve II Sayılı Cetvellerde belirtilen ek gösterge oranlarında gerekli değişiklik yapılmalı; Yardımcı Hizmetler Sınıfında çalışan personel başta olmak üzere ek göstergeden faydalanamayan personele en düşüğü 2200 olmak üzere ek gösterge verilmeli ve ek göstergeler hiyerarşik düzene göre yeniden belirlenerek, genel müdür ile genel müdür yardımcılıkları ve müdürlük kadrolarında yaşa-

nanlar başta olmak üzere ek gösterge farklılıkları giderilmelidir.

Aynı eğitim düzeyinde olup aynı işi yapan kamu görevlileri arasındaki ek gösterge adaletsizliği çözülmeli, ek gösterge uygulaması 9. dereceden başlamalı ve 2200 olan ek gösterge rakamları 3600'e yükseltilerek, diğer ek gösterge rakamları da 800'er puan artırılmalıdır.

Ek gösterge cetvellerinin II. Teknik Hizmetler Sınıfı bölümü "a" fıkrasına "Teknik öğretmen" ibaresi eklenmelidir.

- **Vergi Adaletsizliği Son Bulmalıdır**

Memurlardan Alınan Gelir Vergisi: 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 23. maddesine bir fıkra eklenerek Devlet memurlarına ödenen taban aylık tutarının Gelir Vergisi'nden muaf tutulması sağlanmalı, diğer sözleşmeli personelin de vergi matrahlarından aynı tutarda indirim yapılmalıdır.

- **Memurlara Yapılan Bütün Ek Ödemeler Emekli Maaşı Hesaplamasında Esas Alınmalıdır.**

Memurların Emekli Maaşları: Devlet memurlarının emeklilik hakları ve emekli maaşlarının belirlendiği 5434 sayılı Kanununun 15. maddesi ile 5510 sayılı Kanununun 80. maddelerinde de-

ğişiklik yapılarak memur maaşını oluşturan bütün kalemler ile ek ödeme, ek ders, döner sermaye ve diğer ödemeler de emekli keseneğine dâhil edilmelidir.

5434 sayılı Kanunun ek 70. maddesinde değişiklik yapılarak emekli olan kamu görevlilerinin özel hizmet tazminat oranlarının belirlendiği tablo

0 – 2200	% 40	% 80
2200 – 3600	% 70	% 110
3600 – 4800	%130	% 140
4800 – 6400	% 150	% 160
6400 – 7600	% 180	% 190
7600 – 8400 arası 8400 ve üstü için	% 200	% 240

şeklinde yeniden düzenlenmeli;

5434 sayılı Kanunun 41. maddesinde yapılacak değişiklikle memurların emekli ikramiyesi için öngörülen ödeme kalemlerine ek ödeme, ek ders, döner sermaye gibi bütün ödeme unsurları da eklenmeli ve 89. maddesinde yapılacak değişiklikle emekli ikramiyesinde baz alınan 30 yıl sınırlaması kaldırılarak, bu yolla her çalışanın çalıştığı süre ile orantılı emekli ikramiyesi alması sağlanmalıdır.

- Kurum İçinden de Kariyer Mesleklere Atanabilmenin Önü Açılmalı, Kurum Çalışanlarına Kariyer Mesleklere Atanabilmek İçin Özel Sınav Açılarak Söz Konusu Mesleklere Atanma Şartları, Kurum Çalışanları İçin Kolaylaştırılmalıdır
- Eşitlik Ve Ücret Adaleti İlkeleri Kanuna İşlenmelidir
- Memurlar İsnat Ve İftiralara Karşı Daha Etkin Bir Şekilde Korunmalıdır
- Hizmet Sınıflarında Yer Alan Kadrolar Gözden Geçirilmeli, Yardımcı Hizmetler Sınıfındaki Personel Genel İdare Hizmetleri Sınıfına Geçirilmelidir
- Kanunda Değişen Mevzuata Uygunluk Sağlanmalıdır
- Atamalarda Yaşanan Karmaşa Son Bulmalı, Harciraşla İlgili Sorunlar Çözölmelidir

- Kadrosuzluk Nedeniyle Derece Yükselmesi Yapamayan Memurlara Yökselebilecekleri En Üst Kadro Derecesi Verilmelidir
- Memurlar Eğitimlerine Uygun Kadrolara Atanmalı, 399 Sayılı Khk'nın 10 Sayılı Cetvelinde Yer Alanların Da Genel Ve Katma Bütçeli Kuruluşlara Atanabilmeleri Sağlanmalıdır
- Askere Giden Personele Maaşının ¼'Ü Oranında Ücret Ödenmeli, Söz Konusu Personelin Sosyal Güvenlikle İlgili Primleri Kurumlarınca Yatırılmalıdır
- İzinler Yeniden Düzenlenmelidir
- Yakınlarına Hastanelerde Günöbirlik Refakat Eden Memurlara Refakat İzni Verilmelidir
- Toplu Sözleşme İkramesi Ve Ek Ödeme Kanuna İşlenmeli, Ek Ödeme İle İlgili Adaletsizlikler Giderilmelidir
- Özel Hizmet Tazminatı Oranları Artırılmalı, Personelin Özel Hizmet Tazminatı İle İlgili Sorunları Çözöme Kavuşturulmalıdır
- Öğretmen Ve Akademisyenlerle Bu Çerçevde Ek Ders Veren Tüm Personelin Ücretleri Artırılmalıdır
- Fazla Çalışma Ücretleri İlo Standartlarına Çıkarılmalıdır
- Bütün Sosyal Yardımlar Yeniden Düzenlenmeli Ve Yeni Sosyal Ödemelerle Sosyal Devlet İlkesi Gerçek Anlamda Hayat Bulmalıdır
- Memurlara Dini Bayramlarda İkramesi Verilmelidir
- Geçici Görevlendirmelerde Memurun Yazılı Muvafakati Aranmalıdır
- Tüm Memurlara Makam Tazminatı Verilmelidir
- Nöbet Ücretleri Yeniden Belirlenmeli, Nöbet Tutan Tüm Personele Nöbet Ücreti Ödenmelidir
- Yurt Dışında Görevlendirilen Personele Yapılan Ödeme Artırılmalıdır
- Kadroya Geçirilen Tüm Sözleşmeli Personelin Ve Yerel Yönetimlerde Çalışan Memurların Maaşları Genel Bütçeden Ödenmelidir

Kamudaki istihdamda 22 OECD ülkesinin gerisindeyiz

“FAZLA MEMUR VAR” YALANI!..

OECD tarafından Bir Bakışta Devlet: 2015 raporu yayınlandı. Hazırlanan rapor kamuda fazla memur çalışıyor yalanına, yaygarasına ve bunun üzerinden üretilmek istenen projelere en iyi cevap oldu.

Türk Sağlık-Sen ARGE Birimi tarafından yapılan araştırmaya göre, OECD üyesi ülkelerde toplam istihdamın yüzde 21,3'ü kamuda. Kamuda istihdam oranı Kolombiya'da yüzde 4,1, Japonya'da yüzde 7,9, Yeni Zelanda'da yüzde 12,4, İspanya'da yüzde 17,1, Avustralya'da yüzde 18,4, Yunanistan'da yüzde 22,6, İngiltere'de yüzde 23,5, Macaristan'da yüzde 26,8 ve Danimarka'da ise yüzde 34,9.

Türkiye'de ise kamuda istihdam oranı yüzde 12,9.

KAMU SEKTÖRÜNDEKİ İSTİHDAMIN TOPLAM İSTİHDAMA ORANI

Ülkeler	2013	Ülkeler	2013
Kolombiya	4,1	Ukrayna	21,7
Kore	7,6	Yunanistan	22,6
Japonya	7,9	Slovenya	22,9
Şili	10,7	İngiltere	23,5
Meksika	11,8	İrlanda	24,7
Brezilya	12,1	Polonya	25,2
Yeni Zelanda	12,4	Lüksemburg	26,1
Türkiye	12,9	Estonya	26,1
Portekiz	16,4	Macaristan	26,8
İspanya	17,1	Slovakya	27,2
İtalya	17,3	İsveç	28,1
İsviçre	18,0	Letonya	31,2
Avustralya	18,4	Norveç	34,6
Fransa	19,8	Danimarka	34,9
Kanada	20,4	Almanya	15,4
Belçika	21,5	Çek Cum.	34,0
		OECD	21,3

NOT: Bu tabloda OECD üyesi ülkeler dışında Kolombiya, Kore, Brezilya, Ukrayna ve Letonya'da yer almaktadır.

Kamuda kadın istihdamında İsveç, erkek istihdamında Türkiye lider

Raporda kamuda istihdam edilenlerin cinsiyetlere göre dağılımına da yer verildi. Buna göre; İsveç yüzde 71,8 ile kamuda en fazla kadın istihdam eden ülke olmuştur. İsveç'i yüzde 69,8 ile Slovenya ve yüzde 67,7 ile Danimarka takip etmektedir.

OECD üyesi ülkelerde ise kamuda kadın istihdamı oranı yüzde 58. Türkiye'de ise kamuda kadın istihdamı oranı yüzde 35,2.

Kamuda kadın istihdamının en az olduğu ülkeler; yüzde 28,2 ile İsveç, yüzde 30,2 ile Slovenya ve yüzde 32,3 ile Danimarka.

Türkiye'de DPB verilerine göre Mayıs 2015 itibarıyla kamuda istihdam edilenlerin yüzde 64,8'i erkek. Türkiye'yi yüzde 58,1 ile Japonya, yüzde 54,4 ile Yunanistan ve yüzde 52 ile Lüksemburg takip etmektedir.

Kamuda erkek istihdamının en az olduğu ülkeler; yüzde 28,2 ile İsveç, yüzde 30,2 ile Slovenya ve yüzde 32,3 ile Danimarka.

Kadın milletvekili oranı en yüksek İsveç'te

İsveç kadın milletvekili oranında yüzde 43,6 ile birinci sırada yer almaktadır. İsveç'i yüzde 42,5 ile Finlandiya ve yüzde 41,3 ile İzlanda takip etmektedir.

Kadın milletvekili oranının en düşük olduğu ülkeler ise yüzde 9,5 ile Japonya, yüzde 10,1 ile Macaristan ve yüzde 14,4 ile Türkiye.

Slovakya ve Macaristan hükümetlerinde kadın bakan yok

Finlandiya bakanlar kurulunun yüzde 62,5'i kadın üyelerden oluşmaktadır. İsveç'te yüzde 52,2 ve Fransa'da yüzde 50'si kadın bakanlardan oluşmaktadır.

Slovakya ve Macaristan'da ise şuan kadın bakan yok. Türkiye'de sadece 2 tane kadın bakan görev yapmaktadır.

**MEMURA
ENFLASYON
TUZAĞI!**

Malum-sen
memurları aylık
50 TL zarara
uğrattı!

2013 YILINDA İMZALANAN HÜKÜM

T.C. Resmî Gazete

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne Yayınlanır		
Kuruluşu : 7 Ekim 1920	14 Ağustos 2013	Sayı : 28735

Enflasyon farkı ödemesi

Madde 7- (1) Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksinin;

ç) 2015 yılı Aralık ayı endeksinin 2014 yılı Aralık ayına göre oniki aylık değişim oranının 5 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında 2015 yılı için **öngörülen kümülatif artış oranını** aşması halinde 5 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan katsayılar, sözleşme ücreti artış oranları ile ücret tavanları, söz konusu altı aylık veya oniki aylık dönemlere ilişkin enflasyon rakamının ilan edildiği ayın 1'inden geçerli olmak üzere aşan kısım kadar artırılır.

2015 YILINDA SORUMSUZCA DEĞİŞTİRİLEN HÜKÜM

T.C. Resmî Gazete

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne Yayınlanır		
Kuruluşu : 7 Ekim 1920	23 Ağustos 2015	Sayı : 29454

Enflasyon farkı ödemesi

Madde 8- (1) Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksinin;

a) 2015 yılı Aralık ayı endeksinin 2014 yılı Aralık ayına göre oniki aylık değişim oranının **aynı dönem için verilen kümülatif artış oranını** aşması halinde 5 inci maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan katsayılar, sözleşme ücreti artış oranları ve ücret tavanları ile 7 nci maddede yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı, söz konusu oniki aylık veya altı aylık dönemlere ilişkin enflasyon rakamının ilan edildiği ayın 1'inden geçerli olmak üzere aşan kısım kadar artırılır.

Memur-Sen 2013 yılında imzaladığı enflasyon farkı kararını, 2015 yılında memur ve emekliler aleyhine değiştirdi. Memur-Sen'in gafleti, kamu görevlileri ve emeklilerini aylık ortalama 50 TL zarara uğrattı.

2013 yılında imzalanan toplu sözleşmeye göre 2015'te enflasyonun memurlara öngörülen artışın, (% 3+3) kümülatif toplamı olan yüzde 6,1'i aşması halinde memurlara enflasyon farkı ödenecekti.

Ancak Memur-Sen 2015'te yapılan toplu sözleşmede bu hükmü değiştirdi. Bu değişikliğe göre memur ve emeklilerin enflasyon farkı alabilmesi için 2015 yılı enflasyonunun verilen yüzde 3+3'lük maaş zammı ve ilk 6 aylık enflasyon farkı olan yüzde 1,76'nın kümülatif toplamı olan yüzde 7,9'u aşması halinde enflasyon farkı verilecek.

Yani 2013 yılında enflasyonun %6,1'i aşması halinde enflasyon farkı ödenmesi hükme bağlanmışken, 2015 toplu sözleşmesi ile enflasyonun %7,9'u aşması halinde enflasyon farkı ödenmesi kararlaştırılmış;

memur ve emeklilerimizin cebinden maaşlarının %1,8'i çalınmıştır.

Böylece memur ve emeklilerimizin ortalama kaybı aylık 50 lira, yıllık 600 lira oldu. Kayıp miktarı da maaşlar yükseldikçe aylık 160 TL'ye kadar yükselecek.

Skandalı Türkiye Kamu-Sen Yargıya Taşdı

2015 yılı toplu sözleşmesinde yetkili konfederasyonun imza attığı skandal maddenin iptali için Türkiye Kamu-Sen yargıya başvurdu. Danıştay 16. Dairesine açılan davanın dilekçesinde Memurları ve emeklileri yüzde 1,8 puan kayba uğratan bu imzanın 2015 yılı toplu sözleşme kapsamı dışında kaldığı ve daha önce imzalanmış olan bir toplu sözleşmenin memurlar aleyhine değiştirilmesinin hukuka aykırı olduğunu ifade edildi.

MALUM-SEN'İN MEMURA İHANETLERİ SAYMAKLA BİTMİYOR

Memur-sen her attığı imza ile memurlara kaybettirmeye ve çalışanların haklarında geriye gidişlere sebep oluyor. İşte her yıla bir skandal niteliği taşıyan memur-sen'in işleri:

VARAN 2

2013 yılında 123 liraya evet diyerek dünya sendikacılık tarihine Hükümetin bile teklifinden daha düşük zammı kabul eden sendika olarak geçerken, sarı sendikaları dahi isyan ettirmişlerdi.

VARAN 4

2015 yılında da 4/C'lilerin mahkeme kararıyla almaya hak kazandığı 550 lira tutarındaki ek ödemeyi 150 liraya düşürdüler. 2016 ocak ayından itibaren 4/C'liler 400 TL eksik ücret alacaklar.

VARAN 1

2012 yılında bizim zorlamamızla ve yakın gelecekte bir seçim olmaması nedeniyle, bir cesaretle toplu sözleşme imzalamayan memur-sen'in Kamu Görevlileri Hakem Kurulu'na gönderdiği akademisyen, Hükümetin maaş artış teklifini kabul ederek, ihanetin ilk fitilini yakmıştı.

VARAN 3

2014 yılı maaş zammında enflasyon farkını almadılar. Memurların aldığı zam enflasyon farkı olmaması nedeniyle eridi gitti. Enflasyona yenik düştü.

VARAN 5

Enflasyon farkı ödemesi ile ilgili düzenlemeyi onaylayarak memur ve emeklinin cebinden maaşının %1,8'ini alınmasına neden oldular.

KAHVECİ:

"KAMU ÇALIŞANLARININ CEBİNDEN ALINAN PARAYI GERİ ALACAĞIZ"

Türkiye Kamu-Sen Genel Sekreteri ve Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci, "Toplu sözleşmede 3 isteyip 1'e razı olan ve bunu da 'tarihi başarı' diye kamu çalışanlarına anlatanların memurlarımıza verdiği zararlar ortaya çıkıyor. Enflasyon farkı ödenmesi ile ilgili yaptıkları değişikliklerle memurları açıkça zarara uğrattılar" dedi.

Bursa Türkiye Kamu-Sen İl Temsilciliğinin gerçekleştirdiği istişare toplantısında konuşan Önder Kahveci, toplu sözleşmenin defolarının ve memurun uğratıldığı zararın bir bir ortaya çıktığını kaydetti. Önder Kahveci, "Toplu sözleşmede 3 isteyip 1'e razı olan ve bunu da 'tarihi başarı' diye kamu çalışanlarına anlatanların memurlarımıza verdiği zararlar ortaya çıkıyor. Enflasyon farkı ödenmesi ile ilgili yaptıkları değişikliklerle memurları açıkça zarara uğrattılar. 2013 yılında imzalanan toplu sözleşmeye göre 2015'te enflasyonun memurlara öngörülen artışın, (% 3+3) kümülatif toplamı olan yüzde 6,1'i aşması halinde memurlara

enflasyon farkı ödenecekti. Ancak Memur-Sen 2015'te yapılan toplu sözleşmede bu hükmü değiştirdi. Bu değişikliğe göre memur ve emeklilerin enflasyon farkı alabilmesi için 2015 yılı enflasyonunun verilen yüzde 3+3'lük maaş zammı ve ilk 6 aylık enflasyon farkı olan yüzde 1,76'nın kümülatif toplamı olan yüzde 7,9'u aşması halinde enflasyon farkı ödenmesi şeklinde değiştirildi. Yapılan bu değişikliklerle; memur ve emekliler ödenecek olan enflasyon farkında yüzde 1,8 kayıp yaşayacaklardır. Türkiye Kamu-Sen olarak konuyu yargıya taşıdık ve inşallah kamu çalışanlarının cebinden alınan parayı geri alacağız." şeklinde konuştu.

MEMURUN KABUSU SOSYAL MEDYA!

Memurların Facebook'taki yazı ve paylaşımları nedeniyle maruz kaldıkları davalar incelendiğinde, hukuki süreç tamamlanmadan idare tarafından soruşturmalar sonucunda cezalara çarptırıldıkları görülmektedir. Örneğin Adana'da bir sağlık çalışanı Facebook'taki paylaşımları nedeniyle önce kademe ilerleme cezasına çaptırılıp ardından Ardahan'a tayini çıkartılmıştır. Kütahya'da görev yapan bir hastane müdürü Facebook'taki bir paylaşımı yüzünden önce tayini çıkartılmış, sonra müdürlükten alınarak aynıyat saymanı olarak görevlendirilmiştir. Birçok memurda disiplin kurulu kararıyla memuriyetten atılmıştır.

İnsana duygu ve düşüncelerini rahatça ve özgürce paylaşma imkanı sunması ve birçok kişiyle anında kolay iletişim kurulabilmesi nedeniyle sosyal medya kullanımı oldukça yaygınlaştı.

Türk Sağlık-Sen AR-GE Birimi tarafından hazırlanan 'Sosyal Medya Raporu'na göre, Facebook ve Twitter başta olmak üzere sosyal paylaşım siteleri milyonlarca insanın hemen her gün aktif olarak kullandığı alanlar oldu. Türkiye'de özellikle Facebook kullanımı son derece yaygın hale geldi.

En güncel verilere göre 2015'in ikinci çeyreğinden itibaren Türkiye'de her ay 39 milyondan fazla kişi Facebook'u ziyaret etti ve bu kişilerin yüzde 85'inden fazlası bunu

mobil cihazları aracılığıyla yaptı. Facebook'un Türkiye'deki günlük aktif kullanıcı sayısı ise 26 milyona ulaştı ve bu kişilerin neredeyse yüzde 85'i Facebook'a her gün geri geldi. Türkiye'de 39 milyonun üzerinde Facebook kullanıcısı var.

İnsanlar Facebook, Messenger ve Instagram'da toplamda günde ortalama 46 dakika zaman geçiriyorlar.

Sosyal medyanın bu kadar yoğun olarak kullanılması başta Facebook olmak üzere sosyal paylaşım sitelerinin kullanıcılarına yönelik hakaret, kişisel haklara saldırı gibi olayları giderek arttırdı. Özellikle paylaşımlarla Türkiye'nin gündemine bile girebilen sosyal medyada, paylaşılan yazı ve görsel materyaller kullanıcıların mahkemeye çık-

masına neden oldu. Hakaret, tehdit ifadeleri ve hakaret içeren yazı ve görseller nedeniyle davalar açıldı.

Hukuki Sorumluluk

Sosyal medyada hakaret ile ilgili cezalarda TCK'da yer alan düzenlemeler kullanılmaktadır. Bir kişiye sosyal medya üzerinden hakaret ederseniz ve bu kişi sizi şikâyet ederse hakkınızda 3 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası⁽¹⁾ istemiyle dava açılabilir. Yapılan hakaret kamu görevlisine karşı görevinden dolayı yapılıyorsa eğer cezanın alt sınırı bir yıldır.⁽²⁾

Kamu görevlilerine karşı görevinden dolayı yapılan hakaretlerde, kamu görevlisi şahsına karşı yapılan hakareten dolayı şikâyetçi olmasa bile Türk Ceza Kanuna göre şikâyete bağlı olmaksızın Cumhuriyet Savcılığı tarafından işlem yapılmakta. Türkiye Büyük Millet Meclisini alenen aşağılayan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılıyor.⁽³⁾

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini, Devletin yargı organlarını, askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağı-

layan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılıyor.⁽⁴⁾

Kamu Çalışanları ve Sosyal Medya

Ülke nüfusunun yüzde 41'inin kullandığı Facebook kamu çalışanları arasında da rağbet görmektedir. Demeç vermesi bile yasak olan kamu çalışanlarının özellikle ülke gündemi ile ilgili konularda kendilerini ifade etme aracı olarak ta gördükleri sosyal medyayı sıklıkla kullanmaktadırlar. Ülke yönetimi, siyasilerin söz ve davranışları, kamu çalışanları ile ilgili hükümetin yaptığı uygulamalar başta olmak birçok konuda fikirlerini paylaşmaktadırlar.

Böyle bir imkânı sunan sosyal medya ne yazık ki kamu çalışanları açısından birçok dava ve soruşturmayla da neden olmaktadır.

Özellikle BİMER vb. birimlere yapılan isimsiz ihbarlar, kurumlarına veya Cumhuriyet savcılıklarına yapılan şikâyetler nedeni ile memurlara sosyal medyadaki yazı ve paylaşımlarından dolayı Cumhuriyet Savcılığı tarafından kamu davası açılmaktadır.

Özellikle kamu çalışanlarının sosyal medyada daha çok hükümet, siyasetçiler ve idareciler ile ilgili yazıları veya görsel, paylaşımları ile ceza almaktadırlar. Bu yöndeki yazı veya paylaşım nedeniyle disiplin cezaları ve tazminat davalarına maruz kalmaktadırlar.

Sosyal Medyada Memura Bir Suça İki veya 3 Ceza

Sosyal medyada hakaret gibi bir suçu işleyen normal vatandaşlar, suçtan ötürü sadece bir ceza alırken veya tek bir ceza verilmesine yönelik bir yargılama maruz kalırken memurlar açısından ise durum farklı olmakta, memur bir suçtan dolayı iki veya 3 cezaya muhatap kalabilmektedir.

Özellikle hükümete veya devlet bü-yüklerine hakaret gibi suçlarda memurlara hemen disiplin soruşturması açılmakta, kademe ilerlemesi, başka bir ile zorunlu tayin (sürgün) ve memuriyette çıkarılma gibi cezalar kısa sürede verilmektedir.

Memurlar özellikle Facebook'taki yazı ve paylaşımları nedeniyle maruz kaldıkları davalar incelendiğinde, hukuki süreç tamamlanmadan idare tarafından soruşturmalar sonucunda cezalara çarptırıldıkları görülmektedir.

Örneğin Adana'da bir sağlık çalışanı Facebook'taki paylaşımları nedeniyle önce kademe ilerleme cezasına çaptırılıp ardından Ardahan'a tayini çıkartılmıştır. Kütahya'da görev yapan bir hastane müdürü Facebook'taki bir paylaşımı yüzünden önce tayini çıkartılmış, sonra müdürlükten alınarak ayniyat saymanı olarak görevlendirilmiştir. Birçok memurda disiplin kurulu kararıyla memuriyetten atılmıştır.

Söz konusu örnek olaylarda da görüleceği gibi memurlar için Facebook adeta bir kâbus haline gelmiştir. Son yıllarda sosyal medya kullanımı ile ilgili disiplin soruşturmaları

açılmakta, ceza ve tazminat davaları ve memurlar hiç tahmin bile edemedikleri durumlarla karşı karşıya kalmakta, sıkıntılı süreçler yaşamaktadırlar

Memurlar Nelere Dikkat Etmeli

Ülke yöneticileri ve siyasilerin normal vatandaşlardan ayrı olarak kamu çalışanlarının çalışma hayatlarının bir parçası olması nedeniyle, siyasiler ile ilgili sosyal medya görüş ifade ederken, başkaları tarafından hazırlanan ve yayınlanan yazı ve görsel materyalleri paylaşırken çok dikkatli olmalıdırlar. Özellikle başkaları tarafından hazırlanan içerikleri okumadan sadece paylaşmanın bile cezai sorumluluk yüklediğini bilerek hareket etmelidirler.

Çünkü kamu çalışanlarına sosyal medya kullanımı ile ilgili kamuoyuna yansıyan davalarda incelendiğinde ağırlığın devlet büyüklerine ve hükümete hakaret gibi suçlar nedeniyle açıldığı görülmektedir.

Normal vatandaşlara yönelik açılan davalarda ise hakaret tehdit gibi unsurların öne çıktığı göze çarpmaktadır.

Bu durumda dikkate alındığında hükümet, siyasiler ve yöneticiler ile ilgili paylaşımlar konusunda memurların daha dikkatli davranması zaruridir. Özellikle mahkemelerce eleştiri sınırları içerisinde değerlendirilebilecek paylaşımların bile kurum yöneticilerin başında olduğu disiplin komisyonları tarafından cezalandırıldığı göz önüne alındığında sosyal medyayı kullanımına daha çok özen göstermelidirler.

Kamu çalışanlarının çalışma hayatını bile sonlandıracak sonuçları göz önüne alındığında mümkün olduğunca dikkatli kullanımı gerekmektedir. Facebook'a girmenin sebebi bir arkadaş ile konuşma veya bir fotoğraf paylaşımı ise bu gerçekleştirildikten sonra fazla gezinti ya-

pılmamalı, sadece belli bir zaman ayrılmalıdır.

KAMU ÇALIŞANLARININ FACEBOOK MAĞDURİYETLERİ

Facebook'ta Başbakan'a Hakarete Hapis

Başbakanlık İletişim Merkezine (BİMER) gelen isimsiz bir mailde, "Bir kamu kurumunda çalışan yedi memurun, Facebook'tan, Başbakan ve hükümet aleyhinde paylaşımlarda bulunduğu" ileri sürülmesi üzerine soruşturma başlatıldı.

Yapılan incelemede, F.Ş. ve Z.E.Y. isimli memurların paylaştığı, "montajlı" fotoğrafların, Başbakan Erdoğan'ın saygınlığını alenen rencide etmeye yönelik olduğu ileri sürülen iddianamede, F.Ş. ve Z.E.Y'nin, "Kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" suçundan 1 yıl 2'şer aydan, 2 yıl 4'er aya kadar hapsi istendi.

Aile Hekimi Sosyal Medya Paylaşımından Dolayı Meslekten Men Edildi

Aydın'da görevli Aile Hekimi Dr. B.Ç. hakkında, yaklaşık 15 ay önce sosyal paylaşım sitesindeki bir paylaşımından ötürü dönemin Başbakan'ı olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği iddiasıyla adli ve idari soruşturma açılmıştı. Adli soruşturma kapsamında Aydın 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yarılanan Dr. Çiftçi'nin meslekten men edilmesine karar verildi.

Volkan Konak klibi paylaştı, memurluktan atıldı

Samsun'da görevli hizmetli E.C. 17 Eylül 2010 tarihinde Facebook'taki sayfasında ünlü sanatçı Volkan Konak'ın bir televizyon kanalında yaptığı programda söylediği, 'Eledim eledim' türküsünü klibini işyerindeki bilgisayardan paylaştı.

Klibin sonunda sonradan eklenmiş küfür ve Adalet ve Kalkınma Partisine hakaret içeren yazıların bulunması üzerine şikayet edilen Ceylan

hakkında Samsun Valiliği soruşturma başlattı. E.C., sadece sevdiği bir şarkıcının videosunu paylaştığını, yazılarının kendisinin yazmadığını dile getirerek savunma yaptı. Ancak kurul Ceylan hakkında 3 yıl kademe ilerleme durdurulması cezası verilmesi teklifinde bulunarak "Söz konusu fiilin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125 inci maddesinin E bendinin (a) fıkrasında yer alan (ideolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak) hükmüne uyduğunu ve bu hükmün uygulama yetkisinin de Yüksek Disiplin Kurulu'nun görevi olduğunu" belirterek dosyanın Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kuruluna gönderilmesine karar verdi. Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu Başkanlığı da yeniden savunmasını istediği Erol Ceylan'ı 4.06.2011 tarihinde Artvin'e gönderdi. Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu 20.07.2011 tarihinde yapılan toplantıda "657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125 inci maddesinin birinci fıkrasının (E/b) bendinde düzenlenen (siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart ve benzerlerini çoğaltmak, dağıtmak)" kapsamında olduğu değerlendirilerek, Erol Ceylan'ın Devlet Memurluğundan çıkarılmasına karar verdi.

Memura Facebook Sürgünü

Sosyal paylaşım sitesi Facebook'tan "Tayyip'i üzme Allah'ı üzmemiş(!)" adlı video iletiyi izleyip başkalarına gönderen Gediz Devlet Hastanesi Müdürü Ö. K'nin başına gelmedik kalmadı. Önce sürgün edilen Kıcıroğlu, daha sonra müdürlükten alınıp Domaniç ilçesine sayman yapıldı. Bu göreve başlar başlamaz bir yıl kademe ilerleme cezası verilen Kıcıroğlu hakkında, Başbakan'a hakaret suçundan kamu davası açıldı.

Kaynak:

- (1) TCK 125.Madde, 1.Bendi
- (2) TCK 125.Madde, 3.Bendi, a fıkrası
- (3) TCK 301.Madde, 1.Bendi
- (4) TCK 301.Madde, 2.Bendi

Başkanlar Kurulu Toplantımızı Gerçekleştirdik

Türk Sağlık-Sen Başkanlar Kurulu Toplantısı 27-28 Kasım 2015 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirildi. Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyelerimiz, Şube Başkanlarımız ve İl Temsilcilerimizin katıldığı toplantıda sendikamızın yaptığı çalışmalar önümüzdeki yetki sürecine ilişkin değerlendirmeler yapıldı. Çalışanların talepleri ve sorunları ile ilgili yapılacaklar konusunda fikir alışverişinde bulunuldu.

Açılışını Genel Başkan Yardımcımız Mustafa Genç'in yaptığı toplantıda bir konuşma gerçekleştiren Genel Başkanımız Sayın Önder Kahveci sözlerine ebediyete intikal eden teşkilat üyelerimizi anarak başladı.

Dava Adamı, Gönül İnsanıydı

Geçtiğimiz haftalarda vefat eden Kırklareli Şube Başkanımız Süleyman Koçarlan ile ilgili duygularını ifade eden Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Süleyman Koçarlan örnek

bir insandı. Sevgiye, saygıya değer insandı. Hepimizin abisiydi. Zorlu sendikacılık sürecinde hastalığı da olmasına rağmen Süleyman Koçarlan'ın bir kez bile of dediğini duymadım. Dava adamı bir gönül insanıydı. Bu notları düşmek lazım. Hasta yatağından üye yapma çalışmasına şahit oldum. Geçmiş olsuna gittiğimizde, "Başkanım bugün 40 tane üye yaptım" diyen bir insandı. Rabbim rahmet eylesin, mekanı cennet olsun.

Önemli Bir Mücadele Veriyoruz

Türk Sağlık-Sen'in yiğit mensupları her türlü zorluğa rağmen sendikacılığı başarıyla sürdürmüştür. Tüm baskıların olduğu bir dönemde üye sayısını 46 binden 101 Bine yükseltmiştir. Bu sene hizmet kolumuzda en fazla üye artıran sendika olduk. Bu çok önemli bir mücadelenin sonucudur.

Çalışanlarla Bir Arada Olacağız

Asla mücadeleden vazgeçmeyeceklerini kaydeden Genel Başkanımız

Önder Kahveci, "Mücadelemizde her sene güçlenerek ilerliyoruz. Çalışanlarda güven oluşturan, Basın yayın kuruluşlarının bilgi sorduğu bir sendikayız. Daha çok çalışacağız. Gittiğimiz yere bir daha gideceğiz. Çalışanlarla bir araya geleceğiz. Yoğun bir mücadelenin içinde olacağız. Hep zor şartlarda mücadele ettik. Zoru seven ve buna alışık bir sendikayız." dedi.

Yetkilendirilmişlerin sorunlara çare olmadığını ve memurları mağdur ettiklerini kaydeden Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Toplu sözleşme geçti. Yetkili sendika imzayı attı ama bakıyorsunuz yıpranma payı yok, döner sermayenin emekliliğe yansıtılması yok, kadro bekleyen sağlık çalışanlarına kadro verilmesi yok, şiddetin gündemden çıkması yok, emeklilik ile ilgili sorunlar bekliyor fakat bunların hiçbirinde gelişme yok. Yetkili konfederasyon ise 2 dönemdir yaptığı anlaşmada enflasyon

farkını yok etti. Geçtiğimiz dönem enflasyon farkını almadılar. Bu yılda enflasyon farkının hesaplamasını değiştirdiler. Memur yüzde 1.8 zarara uğradı. Bu mağduriyetin çözümü için uğraşıyoruz. Dava sürecini başlattık. Başbakan'a da ilettik. Tekrar iletacağız.' dedi.

İş Güvencemiz, Kırımızı Çizgimiz

Memurun önemli bir meselesi de iş güvencesinin kaldırılmasına yönelik girişimlerdir diyen Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Sayın Cumhurbaşkanını bahanelerle memurun iş güvencesini kaldırmak istiyor. Bunu Malum-Sen'in toplantısında da dile getirdi onlar da alkışladılar. İş güvencesi hepimizin meselesidir. Daha düne kadar Memur-Sen bu konuda hiçbir açıklama yapmadı. Sadece cılız bir açıklama ile geçtirdiler. Göreceğiz memurun ortak meselesi hakkında ne yapacaklar. Ortak tavır alalım denildiğinde nasıl bir duruş sergileyecekler" dedi.

Sorunlarla İlgili Çalışmalar Yapacağız

Hizmet kolumuzda görev yapan çalışanların sorunları ile ilgili de yoğun bir mücadele sürecinde olduklarını kaydeden Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Aile hekimliğindeki cumartesi nöbetleri, kadro bekleyen kamu dışı aile sağlığı çalışanları, vekil ebe hemşireler ve 4/C'lilerin durumu, lisans tamamlamadaki sıkıntılar, yıpranma payı, döner sermayelerin emekliliğe yansıtılması, Üniversite hastanesi çalışanlarının, ASPB çalışanlarının ve adli tıp çalışanlarının sorunları, sabit ek ödemeye bağlanan döner sermayeler ve sağlıkta önlenemeyen şiddet. Bunların hepsi sağlık çalışanlarının temel meseleleridir bu konular hakkında sonuç odaklı yoğun bir mücadele sürdüreceğiz. Hem alanlarda bunu dile getirecek hem de görüşmeler, başvurular gerçekleştirileceğiz. Hukuki platformda

mücadele edeceğiz. Kısacası yoğun bir mücadele sürecimiz olacak.' şeklinde konuştu.

Sorunlara çare olacağız diyen Genel Başkanımız Önder Kahveci sözlerini şöyle tamamladı: Zorluklar içerisinde ye çare olacağız ya da çare bulacağız Allah'ın izniyle. Ben sizlere inanıyorum, temsilcilerimize inanıyorum. Allah mücadelemizi daim eylesin. Hepinize teşekkür ediyor, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Genel Başkanımızın konuşmalarının ardından soru cevap ve değerlendirme bölümüne geçildi.

Şube Başkanlarımız tarafından başta ek ödemeler, lisans tamamlamada yaşanan sıkıntılar, idari izinde tutulan nöbetler olmak üzere sahada yaşanan sorunlar, çalışanların talepleri ve önümüzdeki süreçte yapılacaklar ile ilgili değerlendirmelerde bulunuldu. Toplantı hatıra fotoğrafı çekilmesi ile birlikte sonlandı.

Türk Sağlık Sen Başkanlar Kurulu Toplantısı Sonuç Bildirgesi

Sendikamızın Başkanlar Kurulu Toplantısı, 27-28 Kasım 2015 tarihinde Ankara İçkale Otel’de Genel Merkez Yönetim Kurulumuz, Şube Başkanlarımız ve İl Temsilcilerimizin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının mali ve özlük hakları ile ilgili yaşanan sıkıntılar ve talepleri, hizmet kolumuzda bulunan tüm kurum ve kuruluşlarda yaşanan yönetim ve işleyiş problemleri, çalışma hayatında kamu çalışanlarını ilgilendiren meseleler ve Türkiye gündemi ile ilgili meseleler ele alınarak değerlendirilmiştir.

Başkanlar Kurulu toplantımızda ele alınan tüm konular ve bu konular hakkındaki görüşlerimiz maddeler halinde aşağıda sıralanarak kamuoyunun bilgisine sunulmuştur;

MİLLİ BİRLİĞİMİZ VE BÜTÜNLÜĞÜMÜZDEN TAVİZ YOK

1 Türkiye Sevdamız Ekmek İçin Kavgamız' sloganını temel ilkelerinden biri kabul eden sendikamız Türk Sağlık-Sen; sivil toplum kuruluşu olarak milli birliğimiz ve bütünlüğümüzden taviz verilmesine asla müsaade etmeyecektir. Adına çözüm süreci denilen fakat ülkemizi çözülme sürecine doğru götüren bir yaklaşımın yol açtığı tahribat ve bu süreci kimlerin niçin kullandıkları açıkça görülmüştür. Terörle müzakere olmaz mücadele edilir diye ısrarla dile getirmemize rağmen yürütülen böylesi yanlış süreçlerin bir daha yaşanmaması ve ülkemizin huzur ve birliği için bölücü teröre, yandaşlarına ve hamilerine hiçbir taviz verilmemesi gerekmektedir.

Ayrıca başta Suriye'deki Türkmenler olmak üzere Dünya üzerinde zulüm ve kıyım uygulanan tüm soydaşlarımıza ve Müslümanlara yapılan vahşet sonlanmalıdır. Türk Sağlık-Sen olarak vatanını terk etmek zorunda kalıp yurdumuza sığınan başta Türkmen kardeşlerimiz olmak üzere herkese yardım için girişimlerde bulduk ve bulunmaya da devam edeceğiz.

İŞ GÜVENCEMİZDEN TAVİZ YOK

3 Siyasi iktidar tarafından son dönemde yeniden gündeme getirilen ve "paralelleri kamudan temizleyeceğiz" gibi bir bahane ile hayata geçirilmek istenen kamu çalışanlarının iş güvencesinin kaldırılmasını kabul etmemiz mümkün değildir. Bu mesele bizim kırmızı çizgimiz ve nefsi müdafaa hakkımızı sonuna kadar kullanacağımız bir alandır. Devletin devamlılığını tahrip edecek, devletin hafızasını silecek ve tüm kamu çalışanlarının geleceğini yok edecek bu durumun hayata geçirilmesine tepkisiz kalmayacağımızı ve tüm platformlar da mücadele edeceğimizden hiç kimsenin şüphesi olmasın. Ayrıca iş güvencesi meselesi tüm memurların meselesidir. Bu nedenle tüm kamu sendikalarının ve çalışanların ortak tepki göstermesi 2.5 milyon memurun buna karşı tavrı alması da gereklidir.

TOPLU SÖZLEŞMELERDE HÜSRAN

4 2015 yılında yapılan ve 2016-2017 yıllarını kapsayan toplu sözleşme memurlar için hüsrana, sağlık çalışanları için ise tam anlamıyla bir fiyasko ile sonuçlanmıştır. Enflasyon hesabındaki değişikliklerle memurlar yüzde 1.8 zarara uğratılmışlardır. Memurun ekonomisinde böyle bir tahribat yapılırken yetkili konfederasyon Memur-Sen ise buna kayıtsız kalarak göz yummuş, adeta cambaza bak oyunu oynayarak kravat, sakal, bıyık gibi işlerle uğraşır hale gelerek algı operasyonunun bir parçası olmuştur. Bu konuda yaşanan mağduriyetin giderilmesi için Türkiye Kamu-Sen tarafından dava açılmış ve Sayın Başbakanı konu iletilmiştir. Girişimlerde bulunmaya devam edilecektir.

HÜKÜMETTEN BEKLENTİMİZ ADALET

2 64. Hükümet kurularak çalışmalarına başlamıştır. Türk Sağlık-Sen olarak 64. Hükümetten beklentilerimiz bundan önceki hükümetlerin yaptığı yanlışla düşmeyip, sendikal ayrımcılığı reddetmesi ve tüm çalışanlara ve sendikalara adaletle yaklaşmasıdır. Böylelikle kamuda çalışanlar arasında kutuplaşmanın da önüne geçilecek, tahrip olan iş barışı yeniden temin edilmiş olacaktır. Genel talebimiz ise çalışanların ekonomik, sosyal ve özlük hakları konusunda iyileştirmeleri sağlayacak adımları atılması, çalışanları mağdur eden uygulamalara son verilerek yeni mağduriyetlerin ortaya çıkarılmamasıdır. Bu konuda 64.hükümetten olumlu bir yaklaşım görmeyi arzu ediyoruz.

TÜM MEMURLARIN EK GÖSTERGESİ YÜKSELTİLMELİ

5

Polislerin ek göstergelerinin 2200'den 3000'e çıkartılması yönünde bir düzenlemenin hayata geçirileceği ifade edilmektedir. Başta sağlık çalışanları olmak üzere tüm kamu çalışanlarının ek göstergelerinin 800 puan yükseltilmesi gerekmektedir.

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ MASADA BIRAKILAN TALEPLERİNİN MÜCADELECİSİYİZ

6

Sağlık çalışanlarının temel talepleri olan ücretlerin yükseltilmesi, döner sermayelerin emekliliğe yansıtılması, yıpranma payının verilmesi, sağlıkta şiddetin önlenmesi ve tüm sağlık çalışanlarının kadrolu olması gibi temel taleplerin hiçbiri ile ilgili somut bir adım atılmamış, sağlık çalışanları için süreç tam anlamıyla bir fiyasko ile sonuçlandırılmıştır. Türk Sağlık-Sen olarak yetkilendirilmişler tarafından sağlık çalışanlarının masada bırakılan tüm haklı taleplerinin takipçisi ve mücadelecisi olacağımızı tüm çalışanların bilmesini isteriz.

SABİT EK ÖDEMELER GENEL BÜTÇEDEN ÖDENMELİ, PERFORMANS ÜCRETLERİ ARTMALI

7

Sağlık kurum ve kuruluşlarında muayene, ameliyat ve tetkik gibi hizmetler her yıl itibarıyla artış gösterirken sağlık çalışanlarının performans dayalı ek ödemesi ise sıfır seviyesine doğru inmekte ve çalışanlar sabit ek ödemeye mahkum edilmektedir. 5-10 TL gibi komik rakamlarda performans ödemelerinin yapıldığı döner sermaye sistemi yeniden düzenlenmek zorundadır. Tüm kamu çalışanlarının ek ödemeleri gibi sağlık çalışanlarının da sabit ek ödemeleri genel bütçeden ödenmeli ve döner sermaye gelirleri sağlık çalışanları arasında adil bir dağıtım yapılarak çalışanın emeğinin karşılığı verilmelidir. Ek ödemelerden kesilen hazine payı Sağlık Bakanlığı'na, kanunla verilen yetki kullanılarak tüm kurumlar için yüzde 15'ten yüzde 1'e düşürülmeli, Bakanlık ek ödemelerden hazineyi değil sağlık çalışanlarının gelirini yükseltmeyi düşünmelidir.

KAMU DIŞI AİLE SAĞLIĞI ÇALIŞANLARI, VEKİL EBE HEMŞİRELER VE 4/C'LİLERE KADRO VERİLMELİ

8

Son dönemlerde hükümet tarafından asıl işi yapan taşeronlara kadro verileceği ifade edilmektedir. Kuralsız, güvencesiz ve kölelik düzeninin çalışma sistemi olan taşeron çalışma kamudan tümünden kaldırılarak çalışanlara kadro verilmesi gereklidir. Fakat bu çalışma yapılırken asıl işi yapan ve devletin sağlık hizmetinin yürütülmesinde görev alan sözleşmeli personeller, kamu dışı aile sağlığı çalışanları, vekil ebe hemşireler ve 4/C'lilere hak ettikleri kadrolar da bir an önce verilmelidir.

YIPRANMA PAYI HAYATA GEÇİRİLMELİ

9

Sağlık çalışanlarının sürekli ertelenen hakkı olan yıpranma payının bilimsel kurullarda görüşülmek gibi süreçlerle sürekli ötelenmesi ve sağlık çalışanlarının oyalanması kabul edilemezdir. Tüm sağlık çalışanları için adil ve kabul edilebilir yıpranma payı bir an önce hayata geçirilmelidir.

SAĞLIKTA ŞİDDETİN ÖNÜNE GEÇİLMELİ

10

Üyemiz Dr. Ersin Arslan'ın hastanede katledildiği 2012 yılından bu güne Samsun'da Dr. Kamil Furtun ve Dr. Aynur Dağdemir'de hastane koridorlarında cinayete kurban gitmişlerdir. Sağlıkta şiddetin cinayete dönüştüğü bir ortamda tüm kurumlarda şiddet çok önemli bir sorun olarak gün geçtikçe artmaktadır. Durum böylesine bir hal almışken caydırıcı bir tedbir olarak hayata geçirilen sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanların tutuklu yargılanması düzenlemesine uyulmadığı görülmektedir. Bu konuda mevzuatın uygulanması hususunda daha dikkatli olunmalı, tüm yargı mensupları bilgilendirilmeli ve yeni caydırıcı tedbirler de bir an önce yasalaşmalıdır.

LİSANS TAMAMLAMADAKİ SORUNLAR ÇÖZÜLMELİ

11

T ü r k
S a ğ -
lık-Sen
olarak
karar-
lılıkla

yürüttüğümüz mücadele sonucunda sağlık çalışanlarına lisans tamamlama hakkı verilmiştir. Lisans tamamlamada bazı bölüm mezunlarının kapsam dışı bırakılması, yetersiz kontenjan nedeniyle başvuru yapanların yarısının açıkta kalması, başvurularda yaşanan belirsizlikler nedeniyle mağduriyetler ortaya çıkmıştır. Ayrıca lisans tamamlama hakkı verilen bazı bölümlerin üst öğrenim sayılmaması sorunu da çözülmesi gereken temel bir problemdir. Önümüzdeki yılda daha kapsayıcı ve lisans tamamlama hakkı verilen bölümlerin tamamının üst öğrenim sayıldığı bir lisans tamamlamanın hayata geçirilmesi için mücadelemizi sürdüreceğiz.

UZAKTAN EĞİTİMLER 2010 YILINDAKİ GİBİ OLMALI

12

Lisans tamamlamayı uygulayamaya başlayan bazı üniversitelerin uzaktan eğitimde, örgün eğitim zorunluluğu getirerek sağlık çalışanlarının lisans tamamlama hakkına set çekmişlerdir. Üniversiteler her ne kadar mevzuattan kaynaklanan haklarını kullanarak böyle bir düzenleme yapsalar da 2010 yılında gerçekleştirilen lisans tamamlamada olduğu gibi veya interaktif (internet üzerinden) eğitimin verilerek sağlık çalışanlarının lisans tamamlamayı gerçekleştirmeleri konusunda üniversitelerden hassasiyet beklemekteyiz. Sağlık Bakanlığı ve YÖK'e bu sorunun çözümü için sendikamızca gerekli resmi başvurular yapılmıştır.

AİLE HEKİMLİĞİNDE CUMARTESİ NÖBETLERİNE SON VERİLMELİ

13

Aile Hekimliğinde angarya olan ve sağlık hizmetlerinin yürütülmesi açısından zaruret içermeyen cumartesi nöbetlerine derhal son verilmelidir. Çalışanların talepleri yerine getirilene kadar cumartesi nöbetlerine karşı mücadelemizi tüm platformlarda devam ettireceğimizin iş bırakma eylemlerimizi sürdüreceğimizin bilinmesini isteriz. Ayrıca Yargı kararları ile iptal edilen cumartesi nöbetlerine gitmeyenlere verilen ceza ihtar puanı uygulamasına da son verilmelidir.

SGK PRİM KESİNTİLERİNİN İADESİ İÇİN BEKLENMELİ

14

Türk Sağlık-Sen olarak 4/B'lilerin ek ödemelerinden kesilen SGK primlerinin geri ödenmesi gerektiği ile ilgili tüm platformlarda mücadelemizi uzun bir zamandır sürdürmekteyiz. Konunun hassasiyeti açısından sendikamız tarafından bir dava açılmış olup Yargıtay 10. Dairede karar aşamasına gelmiştir. Yargıtay 21. Dairede verilen olumlu bir karar üzerine bazı sendikaların çalışanlardan dilekçe topladıkları, avukatlarla çalışanları bir araya getirmeye başladıkları görülmektedir. Türk Sağlık-Sen olarak bu aşamada tavsiyemiz 10. Dairenin kararının beklenmesidir. 10. Dairenin yargı yolunun idari yargı olduğu yolunda bir karar vermesi halinde, şu an için başvuru yapanlar, 60 günlük başvuru ve 60 günlük dava açma süresi konusunda sıkıntı yaşayacaklardır. Şayet Yargıtay 10. Dairesinden yargı yolunun adli yargı yani iş mahkemeleri olduğu yönünde bir karar çıkması halinde ise zaten geriye dönük 10 yıllık alacak zaman aşımı olduğu için her hâlükârda başvuru yapabileceklerdir. Bu SGK primlerinin iadesi konusunda mağduriyeti olan tüm çalışanlar acele etmemeli, Yargıtay'ın tüm kararlarını bekleyerek yeni mağduriyetler yaşamaktan kurtulmalıdırlar.

HİZMETLİLERE MEMURLUK VERİLMELİ

15

Görevde yükselme sınavında ilan edilen kadroların yetersizliği ve sınavın zorlaştırılmasıyla kadroların önemli bir kısmının boş kalması nedeniyle sınav çalışanların beklentisini karşılamaktan uzak kalmıştır. Bu nedenle talepleri karşılayacak kriterleri içeren yeni bir sınav bir an önce gerçekleşmelidir. Özellikle tüm hizmetlilerin memur kadrosuna geçmelerini sağlayacak bir düzenleme veya sınav acil olarak hayata geçirilmelidir.

ÜNİVERSİTE HASTANESİ ÇALIŞANLARININ SORUNLARI ÇÖZÜLMELİ

17

Üniversite hastanelerinde hemşire eksikliği başta olmak üzere personel istihdamında yaşanan sıkıntılar, Döner sermaye dağıtımında yapılan haksızlıklar, Hastanelerin mali durumlarında yaşanan sıkıntılar, çalışanların özlük ve sosyal haklarındaki kısıtlamalar, aşırı iş yükü ve yoğun nöbetler çalışanları tükenmişlik sendromu ile baş başa bırakmıştır. Üniversite hastanesi çalışanlarının yaşadıkları bu sıkıntılar için çözüm olarak yeterli istihdam sağlanmalı, tüm maaşlar genel bütçeden ödenmeli ve mali destek verilmelidir. Çalışanlar için de acil bir eylem planı hazırlanmalıdır. Aksi takdirde üniversite hastaneleri işleyemez duruma gelecektir.

SÖZLÜ SINAV TORPİL VE ADAM KAYIRMACILIĞIN KILIFI

16

Ne yazık ki kamuda sözlü sınavların torpilin ve adam kayırmacılığın kılıfı olarak kullanılmakta olduğu Sağlık Bakanlığı Görevde Yükselme Sınavı Şube Müdürlüğü sözlü mülakatında bir kez daha görülmüştür. Mahkemeler objektif bir sınava girdikten sonra aynı kadro için ikinci bir sınav yapılmasını eşitlik ilkesine aykırı olması ve subjektif değerlendirmelerin ortaya çıkacak olması nedeniyle hukuka uygun bulmayarak iptal ederken Sözlü sınavlarla ilgili hem kamu vicdanında hem de hukuk mantığında böylesine bir bakış varken ısrarla uygulanmak istemesinin tek gayesi hak edenlerin yerine birilerinin adamlarının bu kadroları almalarını sağlamak olmuştur. Sınava çalışan, alınteri döken, zaman ayıran ve yazılı sınavda hak ettiği kadroyu sözlü sınavda adaletin terazisini yıkıp, hak yiyenler tarafından elinden alınan tüm adaylar için her platformda bu işin takipçisi olacağımızın bilinmesini istiyoruz.

ASP BAKANLIĞI ÇALIŞANLARININ MAĞDURİYETLERİ GİDERİLMELİ

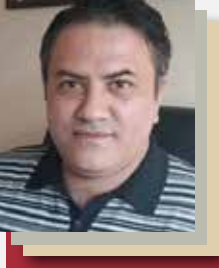
18

Sosyal hizmetlerin sunumunun tek çatı altında birleştirilerek kurumların Başbakanlık yerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı çatısı altında birleştirilerek müstakil bir Bakanlık olması da ne yazık ki çalışanların sorunlarını çözüme kavuşturmamıştır. Yıpranma payının verilmesi, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavının yapılmaması, mali haklarda çalışanlar arasındaki huzursuz edici ayrımlar gibi birçok sorun sürekli ötelenmektedir. Devletin şefkat eli çalışanlara uygulanan bu muamelelerin sonlandırılarak sosyal hizmet çalışanları için de gerekli adımların atılmasını bekliyor ve bu durumu tüm platformlarda dile getirerek çözüm için yoğun bir çaba harcayacağımızı ilan ediyoruz.

MÜCADELEMİZİ KARARLILIKLA SÜRDÜRECEĞİZ

Yukarıda sıraladığımız tüm meseleler konusunda Türk Sağlık-Sen olarak kararlı bir duruş göstermeyi sürdüreceğiz. Dik durarak çalışanlar adına demokratik haklarımızı tüm meşru zeminlerde kullanacağız. Üyelerimizin haklı talepleri için mücadeleye, daha etkin ve nitelikli kamu hizmetinin üretilmesi için çalışmaya, sorumlu ve ilkeli sendikacılık anlayışı gereği memleket meselelerinde hassasiyet ile durmaya devam edeceğiz. Başkanlar Kurulu toplantımızda alınan kararlar hakkında her türlü meşru mücadelenin kararlıkla verileceğini kamuoyunun bilgisine sunuyoruz. Özellikle memurun iş güvencesini zayıflatacak, devletin değil hükümetin memuru kavramını gündeme getirecek; ayrımcılığı, kayırmacılığı öne çıkarıp ehliyet, liyakat ve kariyer sistemini çökartecek bir uygulamaya asla müsaade göstermeyeceğimizi, her türlü meşru eylem ve etkinlikten asla geri durmayacağımızın da yetkililerce bilinmesini istiyor ve ilan ediyoruz

Av. Mehmet Bahadır AKYÜZ

“Mobbing” yahut “Yıldırı”

Özel sektör kuruluşlarında ve kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan insanların ekonomik, sosyal ve kurumsal sorunlarının yanı sıra bazen de birlikte yaşadıkları yeni bir problem son yıllarda kamuoyunda yetersiz olsa da tartışılmaya başladı. Bu soruna Mobbing deniyor. Peki Latince köklü bu sözcüğün anlamı nedir? Batı literatüründe de mobbing biçiminde kullanılan bu sözcük, Latince “mobile vulgus” olarak tabir edilen kavramdan geliyor. Latince “mobile vulgus”; “hareketli insan” anlamına gelir. İngilizce’de ise kelimenin kökü farklı bir anlam kazanmıştır. “Mob” yahut çekimiyle “mobing” saldırmak, rahatsız etmek anlamlarındadır.

Psikolojik, sosyolojik ve hukuki bir kavram olarak Mobbing ise; esas olarak bir kişinin başka bir kişiye, bir grup insanın bir kimseye veya başka bir gruba karşı temelde bir sebebe dayanarak, bazen ise sebepsiz yere sosyal kabadayılık yapması olarak kabaca tarif edilebilir. Ancak itiraf etmek lazım ki hiç yeterli olmaz. Baskı, kuşatma, taciz, rahatsız etme veya sıkıntı vermek anlamlarına da gelir. Özellikle hiyerarşik yapılanmış gruplarda ve kontrolün zayıf olduğu örgütlerde, gücü elinde bulunduran kişinin ya da grubun, diğerlerine psikolojik yollardan, uzun süreli sistematik baskı uygulamasıdır. Ancak her durumda farklılık gösterebilen bu durum hemen her halde duygusal bir saldırganlıktır. Yaş, ırk, cinsiyet ayrımı gözetmeden, taciz, rahatsız etme ve kötü davranış yoluyla herhangi bir kişiye yönelen saldırganlıktır.

Bu yüzden de “mobbing” şeklinde yabancı bir kavramı kullanmak yerine bu durumu ifade etmek için daha kolay anlaşılabilir olan Türkçe “yıldırdı” demek daha doğrudur. Ben de bu makalede “yıldırdı” demeyi tercih edeceğim.

Yıldırdı, temelde hedef alınan kişiyi (bazen de bir grubu) genelde iş yaşamından dışlamak amacıyla kasıtlı olarak yapılır. Genellikle hedef alınan kişinin saygısız ve zararlı bir davranışın hedefi olmasıyla başlar. Yıldırdı başlatan amir yahut işveren yani “zorba” ima ve alayla, karşısındakinin toplumsal itibarını düşürmeye yönelik saldırgan bir ortam yaratarak kişiyi işten ayrılmaya zorlar. Bu bakımdan yıldırdının varlığından söz edebilmek için bazı ön şartlar bulunmalıdır. Bir amir veya yetkili kişinin emrinde yahut aynı seviyede çalışan yahut kendisinden alt pozisyonda çalışan bir kişiye yönelen saldırısı olmalıdır. Zorba, saldırı altındaki kişiyi dışlar, çalışma

ortamındaki diğer kişileri de bilinçli olarak kendisi gibi davranmaya teşvik eder, hatta zorlar. Sıklıkla yıldırdılanın yaptığı işleri toplum önünde küçümser ve beğenmediğini açıkça belirtir. Çoğunlukla da alaya alır. Yıldırdılan kişi önce tepki gösterir. Bu daha fazla dışlanmasına, idari hatta adli soruşturmalara maruz kalmasına yol açar. Çalışma arkadaşları için kısa sürede istenmeyen kişi durumuna gelir. Yalnızlaşır ve gittikçe içine kapanır. İçine kapanması çalışma arkadaşları ve amirleri ile iletişim kurmasını da engeller. Mutlu değildir ve iş yerinde bakışlardan, gülümsemelerden rahatsız olmaya başlar. Herkesin arkasından konuştuğunu ve onu istemediğini düşünmeye başlar. Evde ailesi ve sevenleri ile sorunlar yaşamaya başlar. Artık psikolojisi bozulduğu için uyarıcı veya teskin edici ilaç kullanmak durumundadır. Tıbbi destek için başvurduğunda sonun genelde anlaşılabilir zira mağdur çoğunlukla saldırı altında olduğunun bilincinde değildir. Kendisini suçlamaktadır. Bu da iş verimini iyice düşürür. Artık verimli çalışamaz hale gelir. Sağlığı da durumdan etkilenir ve gittikçe kötüleşir.

Bir de yukarıdaki tabir ettiğimiz olgunun tersi vardır ki o da ters yıldırdıdır. Bu durumda ast durumundaki kişi üstünün emirlerini isteklerini görmezden gelir. Yapmaz. Yahut onu zor duruma düşürecek biçimde ve bilinçli şekilde yanlış yapar. Üstünün amirlerine karşı küçük düşmesini, beceriksiz gibi algılanmasını yahut kınanmasını ister. Bu durum da yıldırdıdır ve bir saldırı biçiminde gelişir.

Psikolog Michael H. Harrison, Ph.D., yakın zamanda ABD’de 9.000 kamu çalışanı üzerinde yapılan araştırmada, kadın çalışanların % 42’sinin, erkek çalışanların ise % 15’inin son iki yılda zorbalığa uğradığını, bunun kayıp zaman ve verimlilik açısından 180 milyon dolara mal olduğunun hesaplandığını belirtiyor. Leymann İsveç’te intiharların % 15’inin mobbing kaynaklı olduğunu söylüyor.

Bu bakımdan yıldırdı sadece bireyin sorunu değildir. Genelde toplumsal bir sorundur. Yıldırdı genellikle ;

- İşini çok iyi, hatta mükemmel yapan;
- İlişkileri olumlu olan ve çevresindekilerce sevilir;
- Çalışma ilkeleri ve değerleri sağlam, bunlardan ödün vermeyen;
- Dürüst ve güvenilir;
- Kurum yahut kuruluşa sadık;
- Bağımsız ve yaratıcı;

- Zorbanın yeteneklerinden üstün özelliklere sahip olan kişilere yöneliyor.

Zorbalar ise, aşırı kontrolcü, korkak, nevroitik ve iktidar açlığı olan kişiler olarak tanımlanıyor. (Leymann)

Mobbing uygulayan kişilerin ve kurbanların kişilik özellikleri ve işyeri koşulları mobbingin nedenlerini açıklıyor. Leyman bunları dört başlık altında topluyor:

1. Kişileri grup kuralını kabul etmeye zorlamak
2. Düşmanlıktan hoşlanmak
3. Can sıkıntısı içinde zevk arayışı
4. Önyargıları pekiştirmek

Ek olarak mobbing uygulayanın kötü kişiliği ve patron olarak bunu hak olarak görmesi, şişirilmiş benmerkezcilik, narsist kişilik, çocukluk travmaları da sayılabilir. Ki bazen de hiçbir temel sebebe dayanmaz. Zorba sadece “gıcık” olmuştur.

Saldırı şekilleri ise somut olaylara göre çeşitlilik arz eder. Ancak temel bazı şekillerini şu şekilde sayabiliriz.

1. Çalışanların şerefi, doğruluğu, güvenilirliği ve mesleki yeterliliğine saldırılar başlar. (Mesleki yeterlilik sorgulandığı zaman bu, o kişiye güvenilemeyeceği anlamına da gelir. Eğer kişiye güvenilmiyorsa yaptığı iş de değersizdir, kendisi de.)
2. Olumsuz, küçük düşürücü, yıldırıcı, taciz edici, kontrol edici iletişim kurulumu. (Verilen süre içinde başarılması zor görevler vermek, izole edilmek, bilginin saklanması, kuralların tutarsız gösterilir, görmezden gelinir, yetkileri azaltılır.)
3. Bir veya birkaç kişi tarafından yapılması. (Bu duruma bazen yöneticiler ve çalışanlar da katılır.)
4. Sürekli, çoklu ve sistemli bir biçimde zaman içinde yapılması. (Yıldırımın sıklığı ve süresi zararı büyütür.)
5. Hatalı olanın kurbanmış gibi gösterilmesi. (Aniden yetersizmiş gibi gösterilen kişiyle ilgili, önceden şikâyet konusu olmayan bazı eksikler, hatalar sorun yaratmaya başlar.)
6. Kurbanın itibarını kaybetmeye, kafasını karıştırmaya, yıldırma, yalıtma yönelik olması ve teslim olmaya zorlaması. (Utandırma eylemleri yapılır.)
7. Kişiyi dışlama niyetiyle yapılması.

8. İşyerinden ayrılmayı kurbanın tercihiymiş gibi göstermek.
9. Örgüt yönetimi tarafından hoş görülmesi, kıskırtılması, teşvik edilmesi. (Çare aramak için başvuru merciler kişiyi reddeder.)
10. Yönetimin desteklemesi,

Peki bir Yıldırı Mağduru durumundaysanız zorbadan kurtulmak için ne yapılabilir ?

- Zorbaya açıkça duruma itiraz ettiğinizi söyleyin, taciz edici söz ve davranışlarını durdurmasını isteyin. Yanınızda güvendiğiniz ve gerekirse tanıklık edebilecek bir iş arkadaşınız bulunsun.
- Olayları, verilen anlamsız emirleri ve uygulamaları yazılı olarak kaydedin.
- İlk fırsatta zorbayı yetkili birine rapor edin, eşitiniz ise üstünüze, üstünüz ise yönetim kurulu ve insan kaynaklarına durumu açıkça ve kanıtlarıyla bildirin.
- Gerekliyse, tıbbi ve psikolojik yardım alın. Hem yardımcı olacaktır, hem de kanıt oluşturacaktır.
- Şikâyetiniz hakkında kuruluşunuz içinde ne yapıldığını araştırın.
- İş arkadaşlarınızla durumunuzu paylaşın, onlar da aynı şekilde rahatsız olabilirler, grupça başvurmanız daha etkili olabilir.
- Mobbing ile mücadele derneğinden destek isteyin.
- Konuda uzman bir avukattan hukuki destek isteyin ve Dava yolu ile haklarınızı savunun.

Ancak belirtmem gerekiyor ki; ülkemizde yıldırı konusunda somut bir yasal düzenleme bulunmuyor. Gelişmiş ülkelerde ise konu birçok özel yasa ile düzenlenmiş durumda ve idareciler de gerekli eğitime tabi tutuluyor. Mobbing ile mücadele dernekleri aracılığı ile yasal düzenleme yapılması için yapılan birçok girişim sonucunda ise aşağıda sunduğumuzu genelge dışında hiçbir somut ilerleme kaydedilemedi. Kamuoyunun dikkati ise ülkemizin iç ve dış sorunları düşünüldüğünde bu konuya çekilemiyor. Bireysel bir mesele gibi algılanıyor. Oysa yıldırı sadece zorba ve mağdur arasında kalan bireysel bir mesele olmanın ötesinde, iş verimini, iş barışını ve özellikle hizmet kalitesini doğrudan etkileyerek ekonomik kayıplara yol açan bir sosyolojik olgudur.

GENELGE

Başbakanlıktan:

Konu : İşyerlerinde Psikolojik Tacizin (Mobbing) Önlenmesi.

GENELGE

2011/2

Kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör işyerlerinde gerçekleşen psikolojik taciz, çalışanların itibarını ve onurunu zedelemekte, verimliliğini azaltmakta ve sağlığını kaybetmesine neden olarak çalışma hayatını olumsuz etkilemektedir.

Kasıtlı ve sistematik olarak belirli bir süre çalışanın aşağılanması, küçümsenmesi, dışlanması, kişiliğinin ve saygınlığının zedelenmesi, kötü muameleye tabi tutulması, yıldırılması ve benzeri şekillerde ortaya çıkan psikolojik tacizin önlenmesi gerek iş sağlığı ve güvenliği gerekse çalışma barışının geliştirilmesi açısından çok önemlidir.

Bu doğrultuda, çalışanların psikolojik tacizden korunması amacıyla aşağıdaki tedbirlerin alınması uygun görülmüştür.

1. İşyerinde psikolojik tacizle mücadele öncelikle işverenin sorumluluğunda olup işverenler çalışanların tacize maruz kalmamaları için gerekli bütün önlemleri alacaktır.
2. Bütün çalışanlar psikolojik taciz olarak değerlendirilebilecek her türlü eylem ve davranışlardan uzak duracaklardır.
3. Toplu iş sözleşmelerine işyerinde psikolojik taciz vakalarının yaşanmaması için önleyici nitelikte hükümler konulmasına özen gösterilecektir.
4. Psikolojik tacizle mücadeleyi güçlendirmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi, ALO 170 üzerinden psikologlar vasıtasıyla çalışanlara yardım ve destek sağlanacaktır.
5. Çalışanların uğradığı psikolojik taciz olaylarını izlemek, değerlendirmek ve önleyici politikalar üretmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde Devlet Personel Başkanlığı, sivil toplum kuruluşları ve ilgili tarafların katılımıyla "Psikolojik Tacizle Mücadele Kurulu" kurulacaktır.
6. Denetim elemanları, psikolojik taciz şikâyetlerini titizlikle inceleyip en kısa sürede sonuçlandıracaktır.
7. Psikolojik taciz iddialarıyla ilgili yürütülen iş ve işlemlerde kişilerin özel yaşamlarının korunmasına azami özen gösterilecektir.
8. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve sosyal taraflar, işyerlerinde psikolojik tacize yönelik farkındalık yaratmak amacıyla eğitim ve bilgilendirme toplantıları ile seminerler düzenleyeceklerdir.

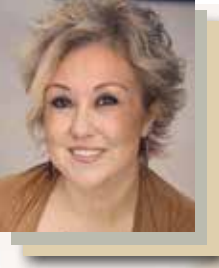
Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

Kaynaklar.

- *The Content and development of mobbing on work, Heinz Lehmann European journal Of Work And organizational Psikology 1996*
- *Hannah Seigson "New girl on the job" Citadel Press Books New York 2007*

Prof. Dr. Şengül Hablemitoğlu
Hablemitoğlu Ankara Enstitüsü

Sağlık alışanları Hasta-Hasta Yakını İletişiminde Öfke Yönetimi

Sağlıkta yaşanan şiddet olaylarının temelinde iletişimsizlik var. şiddet artık bir iletişim kùltürü haline geldi. Güncel sağlık politikaları nedeniyle doktorun ve sağlık çalışanlarının toplumsal statüsü değersizleştirildi.

ÖFKENİN NEDENİ

Hasta ve yakınları-içinde oldukları sosyal, ekonomik ve kültürel koşullar
Sağlık çalışanlarının tutumları
Güncel sağlık politikaları
Kurumsal/yönetimsel ve mekansal/fiziksel koşullar
Acil servis hizmetlerinde karışıklık, eksiklik ve yönetimsel sorunlar

ÖFKE KONTROLÜ İHTİYACI

Öfke, sağlıklı bir biçimde dışa vurulabilirse, insanın gelişimine katkıda bulunur. Ancak öfke duygusunun olduğu gibi ortaya çıkmasına izin verilirse, insanı yıkıcı davranışlara yönlendirme olasılığı yüksektir.

ÖFKE TEPKİLERİ

Öfkeyi yok sayma
Öfkeyi başkasına aktarmak
Öfkeyi saldırganca ortaya koymak
Öfkeyi pasif davranışlarla ortaya koymak
Öfkeyi kendine yöneltmek

ÖFKE İLE İLGİLİ DİĞER DUYGULAR

ÜZÜNTÜ
HAYAL KIRIKLIĞI
KAYGI
KORKU
UTANÇ
SUÇLULUK

ÖFKE İLE BAŞA ÇIKMA-ÖFKE YÖNETİMİ

ODAĞI --->>BAŞARILI İLETİŞİM
KAPSAMI--->>EMPATİ-MÜDAHALE-BİLGİ AKTARIMI

TÜRKİYE İNSAN OLSAYDI KABA, ÖFKELİ BİR ERKEK OLURDU!

Türkiye küçük çocuklardan, annelere babalara, öğretmenlere, trafikteki insandan siyasetçisine kadar öfkeli bir ülke. Türkiye'nin jeopolitik konumu da öfkeyi karakteristiği haline getiriyor. Ortadoğu'ya yakınız, kargaşalar, ölümler, kaçışlar ve çatışmalar yanı başımızda ve içimizde artık. Ülkelerin duygu durumları gelişmişlik düzeyleri ile de yakından ilintili. Biz öfkeli ve kızgın bir ülkeyiz. Yakın tarihimiz de buna zemin hazırlıyor. Herkesin canını acıtan, kapanmayan yaraları var ve yenileri ekleniyor. Bütün bunlar doğal olarak kızgınlığa yol açıyor. Oysa doğal koşullarda öfke son derece insani ve sağlıklı bir duygu. Sürekli birbirine karıştırılır; öfke bir davranış mıdır?

Duygu mudur?

Öfke esasında yönetilebilen, zaman zaman da yararlı olabilecek bir duygudur. Türk insanı için ise, tuhaf bir biçimde bir ileti-

şim yolu!.. İnsanımız birbiriyle sağlıklı iletişim kuramadığında, öfkeyi bir iletişim biçimi olarak kullanıyor. Ve toplum içinden çıkılmaz bir sarmala dolanıyor. Maalesef öfke, sadece bireyin

duygularıyla da kalmıyor. Bu duygu hali insanların davranışlarına yansıyor. İnsanlar bu duyguyu gösterebilmek için öfkenin devamını getiren ya da öfkelerini yansıttıklarını düşündükleri şiddet gibi bazı saldırgan davranışlar sergiliyorlar. En kötüsü de insanlar öfkelenince öldürüyorlar. Ne çok şey var söylenecek düşününce, Türk toplumu, haklı ya da haksız beklentileri olan bir toplum ve o beklentiler karşılanmayınca öfke gösteriyor. Öfkeyi göstermenin en kolay yolu ise, spor, trafik ya da aile içinde yaşanan çatışmalar. Kimse kendisine öfkeli olduğunun söylenmesini istemiyor. Bu algı, öfkenin zararlı sonuçlarından korunmamızın da önüne geçiyor. İnsanların kendilerini benzettikleri rol modeller var. Bu rol modeller; siyasiler, dizi oyuncularını bir takım figürler, o

Öfke Termometresi (DiGiuseppe & Bernard,2006)

figürler öfkeli olmaya ve öfkeyi insanları sindirecek bir biçimde göstermeye ilişkin özendirici ve onaylanır davranışlar gösterdiklerinde bunu normalleştirilmiş oluyorlar. Özellikle trafikte, en ufak bir ışık anlaşmazlığında insanlar birbirlerine hakaret ediyorlar, araçlarından inip birbirlerini öldürecek duruma geliyorlar. Bu bir kontrolsüzlük ve öfkenin kontrol edilmesi gereken bir duygu olduğunu kabul

etmeliyiz. Bütün duygularımız gibi öfke de yönetilebilir. Patolojik bir hale dönüşmemesi gerekiyor. Biliyoruz ki, refah ve eğitim düzeyinin yüksek olduğu ülkelerde sakinlik daha hakim, sokaktaki insanlar daha kendi halinde. Bu biraz da mutlulukla ilintili. Mutlu insanlar daha az öfkeleniyorlar. Kendisiyle barışık, dünyayla barışık, yaşamla barışık insanlar daha az öfkeleiyorlar. Oysa biz, aşkı bile öf-

keyle ifade eden insanlarız. Hayvanları, çocukları bile severken canlarını acıtıyoruz. Bu toplumsal bir özellik, kesinlikle kültürel bir yanı var. Öfke bir kültüre dönüşmüş durumda Türkiye’de ve buna dair bir farkındalık da söz konusu değil. Camına kartopu atan insanı öldürmekten çekinmeyen, kendi çocuklarını öldüren insanlarla birlikte yaşıyoruz. Bu kaçınılmaz biçimde hepimizi etkiliyor. Çözüm için bugün başlasak kurtarabileceğimiz nesiller var. Ancak bunu da yapmıyoruz. Öfke bu toplum için kelebek etkisi yaratan bir tehlike, örgün eğitimin bütün aşamalarında, okul öncesi ve erken çocukluk eğitiminden başlayarak öfkeyi kontrol etme yaşam becerisini çocuklarımıza kazandırmamız gerekiyor. Ama hangi sosyal politikalarla ve hangi yasama ve yürütme ile? Temel soru da bu galiba...

Hastayı anlamak, anladığını hissettirmek...

Op.Dr.Kağan İPÇİ
Koru Ankara Hastanesi Başhekimi

Empati? Eşduyum?

Bir başkasının duygularını, içinde bulunduğu durum ya da davranışlarındaki motivasyonu anlamak ve içselleştirmek demektir. Kendi duygularını başka nesnelere yansıtmak anlamında da kullanılır.

- Kişinin, olaylara karşısındaki bakış açısıyla bakabilmesi,
- Karşısındaki kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması,
- Anladığını karşısındaki kişiye ifade etmesidir.

Empati?

Karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini fark etmesi, onun yaşadıklarını anlaması ve tekrar ona iletmesidir

. Hem başkalarının hem de kendi duygularımızı fark etmek için önemli bir beceridir (Dökmen, 1995).

- “Ben onun yerinde olsaydım, duygular içinde olurum”.
- Empati, yukarıdaki cümleyi tamamlama niyeti ve becerisidir

Hasta Ne İster?

- Farkına varılmak,
- Dinlenmek,
- Kabul edilmek .

Empati Becerisi

- Tıpkı diğer özellik ve beceriler gibi empati becerisi de her insanda farklı düzeyde bulunur.
- Bazı insanlar bu beceriye daha ileri düzeyde sahipken, bazıları daha az düzeyde sahip olabilir.
- Çaba ve eğitimle herkes iletişim için gerekli olan bu beceriyi artırabilir (Pişkin, 1999).

Empatinin Öğeleri

- Kendini onun yerine koymak
 - Onun gibi hissedip tekrar kendimize dönmek
 - Oluşan empatik anlayışı karşı tarafa hissettirmek
- 1- Empati kuracak kişi kendisini karşısındakinin yerine koymalı, olaylara onun bakış açısı ile bakmalıdır.
 - Bunu gerçekleştirmek için de o kişinin rolüne girmeliyiz, olaylara onun gözlüklerinin gerisinden bakmalıyız.
 - 2- Karşımızdaki kişinin rolüne girerek empati kurduğumuzda, o kişinin rolünde kısa bir süre kalmalı, daha sonra bu rolden çıkarak kendi yerimize geçilmeliyiz.

Aksi halde empati kurmuş sayılmayız. Karşımızdaki ile özdeşim kurmak veya ona sempati duymak, empatiden farklı şeylerdir.

3. Empati tanımındaki son öge ise, empati kuran kişinin zihninde oluşan empatik anlayışın karşısındaki kişiye iletilmesidir.
- Karşımızdaki kişinin duygularını ve davranışlarını tam olarak anlasak bile, anladığımızı ona ifade edemezsek empati kurma sürecini tamamlamış sayılmayız.
 - Karşımızdaki insanlara empatik tepki vermek yüzümüzü ve bedenimizi kullanarak onu anladığımızı ifade etmektir.
 - İnsanlar genelde söylenenlere o kadar odaklanırlar ki, çoğu zaman sözcüklerin arkasında yatan duygular ikinci plana itilir, hatta bazen tamamen gözden kaçırılır.
 - Böylece iletişim, gerçek duygusal iletişim anlaşılmadığından başarısız bir biçimde devam eder (Pişkin, 1999).

Anlamak?

- Empatik tepkide *“söylediklerinin sadece görünen yönünü değil, senin için önemi olan derindeki nedeni de anladım”* mesajı verilir.
- Empati karşısındaki kişiyi yoğun ve etkili bir şekilde dinlemeyi, duygu ve düşüncelere özel dikkat sarf etmeyi gerekli kılar.
- Karşısındaki kişinin verdiği bilgiyi anlama, akılda tutma ve daha önce verilen bilgiler arasında ilişki kurabilme yeteneğini kapsar (Eisenberg ve Delaney, 1993).

Saygı Duymak?

- Karşımızdakini anladığımızı göstermek her zaman onunla aynı düşünmek veya duymak anlamına gelmez.
- Empati, karşımızdaki kişiyi anlama ve anladığımız şeye saygı duyma sürecidir (Kasatura, 2003).

Hasta Farkına Varıldığını Hissetmeli

- Yeni hastaları muayeneye geçmeden önce görün,
- Hastayı kabullenin,
- Yüz ve vücut ifadelerini,
- Giyiniş ve fiziksel görünümünü,
- Belirgin fiziksel özelliklerini,
- Hasta ile aranızdaki fiziksel engel olmasın,
- Aynı anda dinleyip yazmayın,
- Başlar aynı hizada olsun.

Hasta Dinlendiğini Hissetmeli

- Öyküyü dinleyin,
- Hastanın duygularını,
- Değer yargılarını,
- Düşünce yapısını anlamaya çalışın,
- Anladığınızı belli edin,
- Kelimelerle,
- Vücut dilinizle,
- Hastanın sizin anladıklarınızı düzeltmesine izin verin.

Hasta Kabul Edildiğini Hissetmeli

- Kişiyi değil davranışı değerlendirin
- Hastanın içinde bulunduğu durumun hastalığı için normal olduğunu belirtin
- Uygun bir şekilde açıklama yapın

Başarılı Bir Empati Sonucu

- Hekim hasta bağı artar ve karşılıklı tatmin oluşur
- Hekimin ve hastanın beklentileri karşılanır
- Hastanın endişesi azalır

Ne yapmalıyız?

- Mesleğimizi sevmek
- İnsanı sevmek ve saygı duymak
- Yeterli mesleki bilgiye sahip olmak
- Hasta psikolojisini tanımak
- Zaman ayırmak
- Deneyim
- Özveri

Üniversite Hastanelerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri

Gerek Üniversitelerin kendi aralarında gerekse Sağlık Bakanlığı'na geçişlerde kurumlar arası geçiş hükümleri uygulandığı için, kurumlar arası geçişlerin kurum içi nakillerden çok zor ve ağır şartlara tabi olması dolayısıyla bu konuda ciddi mağduriyetler yaşanıyor.

Fazla, esnek ve kuralsız çalışma ile adaletsiz bir düzen üniversitelerde hastanelerinde hüküm sürmektedir. Çalışanlar yoğun iş yükü altında hizmet üretmeye zorlanırken gelirleri ise sürekli olarak düşmekte ve emekleri adeta sömürülmektedir.

Tüm bu olumsuzluklara karşı ne yazık ki üniversite hastaneleri çalışanları için hiçbir olumlu adım atılmaması onları tükenmişlik sendromu ile baş başa bırakmıştır. Bugün çalışanların psikolojisi bozulmuştur. Beden sağlıkları sıkıntıda. Aile yaşamları mahvolmuştur.

Bir yılda 32 milyon müracaatın olduğu ve 3. Basamak olarak hastaların tedavisinin yapıldığı üniversite hastanelerinde sadece 65 bin sağlık personeli ile hizmet yürütülmeye çalışılmaktadır.

Ayrıca Üniversite hastanelerinin mali ve istihdam sorunları da ciddi boyutlara ulaşmıştır. Personel eksikliği nedeniyle üniversite hastanelerinde servis ve yatak kapatılması gibi durumlar yaşanmakta, piyasaya olan borçlar Üniversite hastanelerinin mali açıdan idare edilemez bir borç çikmazesine götürmüştür.

maktadır. Kamu görevlilerinin kreş, lojman, dinlenme ve soyunma odası, sosyal tesis gibi ihtiyaçlarının karşılanması ve bu ihtiyaçlarının sağlanması adına idarelere zorlayıcı bir düzenleme getirilmesi gerekmektedir. Emredici nitelikte düzenlenecek bu hükümlerle birlikte çalışanların huzur ve refahı artması ile doğru orantılı şekilde kamuya yararları da artacaktır. Sağlık çalışanlarının iş yükü ve mesleklerinin zorluğu düşünüldüğünde bu tür ihtiyaçlarının karşılanması aslında zarurettir. Çalışanlar mesleklerinin zorluğu ile mücadele ederken, birde bu tür sıkıntılarla karşılaşması durumunda kamuya verdikleri yarar ve çalışma motiveleri doğal olarak düşmektedir.

***Üniversite Hastanelerinde çalışanların gerek idari amirler tarafından gerekse Üniversite Öğretim Üyeleri tarafından uğradıkları mobbing ve baskının sona erdirilmesi gerekmektedir.**

Çözüm Önerisi: Üniversite Hastaneleri bünyesinde görev yapan hekim dışı çalışanlar hem bağlı buldukları idari amirler tarafından hem de Üniversite Hastanesinde görev yapan Öğretim Üyeleri tarafından psikolojik baskı altında çalışmaktadırlar. Diğer hastanelerden ziyade Üniversite Hastanelerinin ayrı ve farklı bir yapısı olmasından dolayı sağlık çalışanları daha fazla baskı ve mobbinge maruz kalmaktadırlar. Öncelikle bu hususta kesin ve işler bir mevzuat düzenlenerek bu yöndeki olumsuz davranışlara caydırıcılık getirilmelidir. Bunun yanında Üniversite Hastanelerinde düzenli olarak toplantı ve konferanslar düzenlenerek, Öğretim Üyelerine ve İdari amirlere sağlık hizmetinin bir takım çalışması olduğu, çalışanlar arasındaki farklılığın sadece iş bölümü noktasında olduğu, çalışma barışı ve düzeninin sağlanması için unvanlar arasındaki saygı ve nezaketin kuvvetlendirilmesi gerektiği yönünde eğitimler verilmelidir.

***Rektör seçimlerinde sağlık çalışanları ve diğer kamu görevlilerinin de oy hakkının olması gerekmektedir.**

Çözüm Önerisi: Bilindiği üzere Rektör seçimi Anayasamıza göre Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri arasındadır. Ancak 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 13. maddesi: "Devlet üniversitelerinde rektör, profesör akademik unvanına sahip kişiler arasından görevdeki rektörün çağrısı ile toplanacak üniversite öğretim üyeleri tarafından

seçilecek adaylar arasından Cumhurbaşkanınca atanır. Rektörün görev süresi 4 yıldır. Süresi sona erenler aynı yöntemle yeniden atanabilirler. Ancak iki dönemden fazla rektörlük yapılamaz..." şeklinde dedir. Görüleceği üzere Cumhurbaşkanı tarafından atanacak Rektör adaylarını Üniversitedeki öğretim üyeleri belirlemektedir. Bu şekli ile tüm Üniversiteyi ve o Üniversitede görev yapan kamu görevlilerini idare edecek olan Rektörü sadece öğretim üyeleri seçebilmektedir. Sonuç olarak Rektörler sadece öğretim üyelerinin idari amiri değil bağlı tüm kamu görevlilerinin idari amiridir ve bu sebeplerle Rektör adaylarının seçilmesi ve belirlenmesinde o Üniversitede görev yapan tüm Öğretim Üyeleri ve kamu görevlilerinin oyları ile belirlenmesi daha demokratik ve hakkaniyetli olacaktır. Sonuç olarak 2547 sayılı Kanununun 13. maddesinde yapılacak bir değişiklikle bu sorun çözülebilecek ve Rektörler daha meşru ve katılımcı bir seçimle görev yaparak çalışanlar arasında daha fazla benimsenebilecektir.

***Üniversite Hastanelerinde yaşanan personel eksikliği sebebiyle mevcut çalışanlara çok fazla ve angarya iş yüklenmesinin çözüme kavuşturulması gerekmektedir.**

Çözüm Önerisi: Öncelikle gerek YÖK'ün gerekse Üniversitelerin Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığı ile yapacağı görüşmeler neticesi her bir Üniversite Hastanesi için daha fazla sayıda personel alımı yapılması gerekmektedir. Daha fazla sayıda kadro alımı yapılması sonucu Üniversite Hastanelerindeki çalışan eksikliği giderilebilecektir. Üniversite Hastanelerinde bugün itibarıyla neredeyse 2-3 kişinin yapacağı bir iş bir kişiye yüklenmesi sonucu kaliteli bir sağlık hizmetinin oluşmaması yanında çalışanların daha fazla yorulması ve angarya işler yapması sonucu ortaya çıkmaktadır. Her bir Üniversitenin bu konuda acilen önlemler alarak çalışan sayılarını arttırması ve iş bölümü açısından yeni düzenlemelere gitmesi gerekmektedir.

***Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği sınavlarının düzenli olarak yapılması gerekmektedir.**

Çözüm Önerisi: Yükseköğretim Üst Kuruluşları İle Yükseköğretim Kurumları Personeli Görevde Yükselme Ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği yürür-

YÖK'ün tüm üniversiteleri kapsayan bir atama ve yer değiştirme yönetmeliği çıkarması ve en azından üniversiteler arasındaki nakillerde kurum muvafakatlarına takılmamasının sağlanması ve üniversiteler arası geçişlerin kurum içi yer değişikliği gibi değerlendirilmesi gerekmektedir.

lükte olup Üniversite Hastanelerinde görev yapan kamu görevlileri iş bu yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre unvan değişikliği işlemlerini yapmaktadırlar. Ancak Üniversiteler iş bu sınavları çok uzun aralıklarla açtıkları için kamu çalışanları bu haklardan faydalanamamaktadırlar. Bazı Üniversiteler yıllardır bu yönde bir sınav açmakta ısrarcı olup çalışanları gereksiz yere mağdur etmektedirler. Gerekli öğrenim ve şartlarının tamamlanmış bir kamu görevlisi görevde yükselme ve unvan değişikliği işlemlerini yaptırması gerekmektedir.

***Mazeret tayinleri ve kurumlar arası geçişlerde kolaylık sağlanması gerekmektedir.**

Çözüm Önerisi: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın döner sermaye, görevde yükselme ve unvan değişikliği gibi özellikli konularda ayrı bir yönetmeliği olmasına rağmen atama ve yer değiştirmelere ilişkin bir yönetmeliği bulunmamaktadır. Üniversite Hastanelerinde çalışan kamu görevlileri çerçeve yönetmelik olarak adlandırılan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına Dair Yönetmelik hükümlerine tabidirler. Ancak her bir Bakanlığın atama ve yer değiştirme konularında ayrı ayrı yönetmelikleri olduğu gibi Üniversitelerinde bu hususta mevzuat hükümlerine sahip olmaları bir zarurettir. Çünkü her kurumun farklı bir işleyişi ve yapısı olduğu için ayrı mevzuat hükümlerine tabi olmaları doğaldır. Gerek Üniversitelerin kendi aralarında gerekse Sağlık Bakanlığı'na geçişlerde kurumlar arası geçiş hükümleri uygulandığı için, kurumlar arası geçişlerin kurum içi nakillerden çok zor ve ağır şartlara tabi olması dolayısıyla bu konuda ciddi mağduriyetler yaşanmaktadır. Eş durumu, sağlık durumu, eğitim durumu ve alt bölge tayinleri gibi mazeret tayinlerinde dahi kamu görevlileri kurumların muvafakatine takılmaktadırlar. Sonuç olarak YÖK'ün tüm Üniversiteleri kapsayan bir atama ve yer değiştirme yönetmeliği çıkarması ve en azından Üniversiteler arasındaki nakillerde kurum muvafakatlerine takılmamasının sağlanması ve Üniversiteler arası geçişlerin kurum içi yer değişikliği gibi değerlendirilmesi gerekmektedir.

SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ 2014

Türkiye’de 100 bin kişiye 175 hekim düşerken, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Avrupa Bölgesi ortalaması 321, üst gelir grubu ülkeler ortalaması ise 325.

Sağlık Bakanlığı’nda görevli 1 hekime 997, 1 hemşireye 823 ve 1 ebeye de 1615 kişi, Aile Hekimi başına ise ortalama 3 bin 633 kişi düşüyor.

100 bin kişiye düşen hekim sayısında WHO Avrupa Bölgesini yakalayabilmek için 114 bin, üst gelir grubu ülkeleri yakalayabilmek için 87 bin hekim ihtiyacı var. 100 bin kişiye düşen ebe-hemşire sayısında DSÖ Avrupa Bölgesini yakalayabilmek için 430 bin, Üst Gelir Grubu Ülkeleri yakalayabilmek için 490 bin ebe-hemşire ihtiyacı vardır.

Sağlık Personeli Sayısı (Tüm Sektörler - 2014)

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Diğer	Toplam
Uzman Hekim	36.886	14.941	22.479	945	75.251
Pratisyen Hekim	33.060	200	5.766	19	39.045
Asistan Hekim	7.930	13.087	0	303	21.320
Toplam Hekim	77.876	28.228	28.245	1.267	135.616
Diş Hekimi	7.640	1.370	13.801	185	22.996
Eczacı	2.102	310	24.732	55	27.199
Hemşire	94.404	22.314	23.035	2.679	142.432
Ebe	48.103	828	3.846	61	52.838
Diğer Sağlık Personeli	107.327	12.488	29.499	302	149.616
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	196.459	12.449	17.823	2.894	229.625
TOPLAM PERSONEL SAYISI	533.911	77.987	140.981	7.443	760.322

Kişi Başına Düşen Sağlık Çalışanı Sayısı

Karşılaştırmalı Sağlık Personeli İhtiyacımız

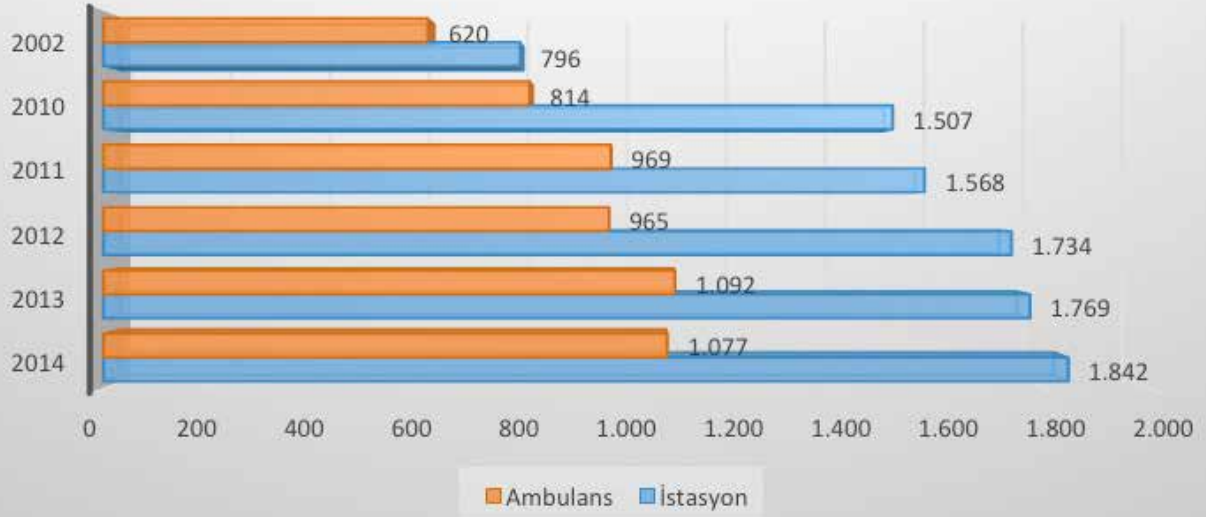
Sağlık Personelinin Hizmet Birimlerine Göre Dağılımı (Sağlık Bakanlığı - 2014)

	Hastaneler	Aile Hekimliği	Diğer Kurumlar	Toplam
Uzman Hekim	34.677	1.145	1.064	36.886
Pratisyen Hekim	6.301	20.239	6.520	33.060
Asistan Hekim	7.930	0	0	7.930
Toplam Hekim	48.908	21.384	7.584	77.876
Diş Hekimi	2.265	0	5.375	7.640
Eczacı	1.599	0	503	2.102
Hemşire	76.947	6.922	10.535	94.404
Ebe	23.833	12.647	11.623	48.103
Diğer Sağlık Personeli	67.166	1.815	38.346	107.327
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	174.848	11.788	9.823	196.459
TOPLAM PERSONEL SAYISI	395.566	54.556	83.789	533.911

Yıllara Göre Birinci Basamak Kuruluş Sayıları (Sağlık Bakanlığı - 2014)

	2002	2010	2013	2014
Sağlık Ocağı	5.055	-	-	-
Aile Hekimliği Birimi	-	20.185	21.175	21.384
Aile Sağlığı Merkezi	-	6.367	6.756	6.829
Toplum Sağlığı Merkezi	-	961	971	970
Sağlık Evi	2.899	3.292	5.594	5.572
AÇSAP Merkezi	298	192	183	182
Verem Savaş Dispanseri	277	198	177	179
KETEM	84	122	134	132
112 Acil Yardım İstasyonu	481	1.375	2.072	2.186
Halk Sağlığı Laboratuvarları Sayısı	-	-	83	83

Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu ve Ambulansı Başına Düşen Vaka Sayısı

Yıllara Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus (Sağlık Bakanlığı)

Yıl	Nüfus
2002	106.809
2010	28.945
2011	27.015
2012	22.602
2013	22.838
2014	20.774

Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Sayıları

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Diğer	Toplam
2002	774	50	271	61	1156
2010	843	62	489	45	1439
2011	840	65	503	45	1453
2012	832	65	541	45	1483
2013	854	69	550	44	1517
2014	866	69	556	37	1528

Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelere Müracaat Sayısı

	2002	2009	2010	2013	2014
Sağlık Bakanlığı	109.793.128	228.279.139	235.172.924	277.485.135	292.100.331
Üniversite	8.823.361	19.364.865	20.098.754	29.985.697	32.143.930
Özel	5.697.170	47.618.186	47.712.540	71.341.411	72.333.383
Toplam	124.313.659	295.262.190	302.984.218	378.812.243	396.577.644

Yıllara ve Sektörlere Göre Yatan Hasta Sayısı

	2002	2010	2011	2012	2013	2014
Sağlık Bakanlığı	4.169.779	6.361.116	6.775.154	6.891.857	7.023.313	7.396.239
Üniversite	781.990	1.509.484	1.607.462	1.601.878	1.630.464	1.737.627
Özel	556.494	2.657.573	3.054.165	3.485.092	3.719.780	3.900.407
Toplam	5.508.263	10.528.173	11.436.781	11.978.827	12.373.557	13.034.273

Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Ameliyat Sayıları

	2002	2009	2010	2013	2014
Sağlık Bakanlığı	1.072.417	1.829.919	2.039.021	2.414.538	2.445.424
Üniversite	307.108	546.903	576.547	715.889	765.549
Özel	218.837	1.131.431	1.215.159	1.553.810	1.587.973
Toplam	1.598.362	3.508.253	3.830.727	4.684.237	4.798.946

Yıllara Göre İlaç Tüketimi (Milyon Kutu)

	2010	2011	2012	2013	2014
İlaç Tüketimi	1.669,90	1.848,30	1.889,40	1.912,20	1.969,97

En az **27 bin**
diş hekimi
ihtiyacımız var

Türkiye'de en az diş hekimi Bayburt'ta, 1 diş hekimi 968 diş çekimi yapıyor

Türk Sağlık-Sen ARGE Birimi tarafından yapılan araştırmaya göre, 2002 yılında diş hekimi sayısı 3.211 iken 2014 yılı sonunda 7.640'a çıkmıştır. 2015 yılının ilk 9 ayında ise görev yapan diş hekimi sayısı 7.275 olmuştur. 2002 yılında 14 olan Ağız Diş Sağlığı Merkezi sayısı 2015'de 134'e yükselmiştir. 2002'de sadece 1 tane Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi varken 2015 Ekim ayında 14'e yükselmiştir.

100 bin kişiye düşen diş hekiminde OECD'nin gerisindeyiz

100 bin kişiye düşen aile hekimi sayısı OECD ortalamasının epey gerisindedir. 2014 yılı itibarıyla Türkiye'de 100 bin kişiye 30 diş hekimi düşmektedir.

OECD ülkelerinde 100 bin kişiye ortalama 71, Üst Gelir Grubu Ülkelerde 65, DSÖ Avrupa Bölgesinde 57 diş hekimi düşmektedir. 100 bin kişiye düşen diş hekiminde Dünya Ortalaması ise 28'dir.

En az 27 bin diş hekimi ihtiyacımız var

100 bin kişiye düşen diş hekimi sayısında OECD ülkeleri ortalamasını yakalamak için 32 bin, Üst Gelir Grubu Ülkeleri yakalamak için 27 bin ve DSÖ Avrupa Bölgesini yakalayabilmek için 22 bin diş hekimine ihtiyaç var.

Türkiye'de en az diş hekimi Bayburt'ta

Türk Sağlık-Sen tarafından yapılan araştırmada diş hekimlerinin illere göre dağılımı da incelendi.

2014 yılı verilerine göre Türkiye'de en az diş hekiminin görev yaptığı il Bayburt oldu. Bayburt'ta 2014 yılı itibarıyla 17 diş hekimi görev yapmaktadır. Bayburt'u sırasıyla; 21 hekimle Ardahan, 24 hekimle Tunceli, 28 hekimle Siirt, 31 hekimle Kilis ve 32 hekimle de Gümüşhane takip etmektedir.

2014 yılı verilerine göre Türkiye'de en fazla diş hekiminin görev yaptığı il 6 bin 46 diş hekimisiyle İstanbul oldu. İstanbul'u sırasıyla; 2 bin 776 hekimle Ankara, 1604 hekimle İzmir, 928 hekimle Antalya ve 784 hekimle Bursa takip etmektedir.

1 diş hekimi 968 diş çekimi yapıyor

2014 yılı verilerine göre Türkiye'de 2 milyon 53 bin 886 kanal tedavisi, 8 milyon 382 bin 384 dolgu ve 7 milyon 395 bin 928 diş çekimi yapılmıştır.

Sağlık Bakanlığında görevli bir diş hekimi 2014 yılında ortalama 968 diş çekimi yapmıştır. 1097 dolgu, 268 kanal tedavisi uygulamıştır.

Diş hekimine toplam başvuru da Bayburt sonuncu

2014 yılında Bayburt'ta 44 bin 723, Tunceli'de 56 bin 687, Ardahan'da 64 bin 994, Hakkâri'de 75 bin 471 ve Gümüşhane'de ise 88 bin 279 defa diş hekimine başvuruldu.

En çok diş hekimine başvuru 4 milyon 836 bin 901 başvuru ile İstanbul'da oldu. İstanbul'u 3 milyon 503 bin 312 başvuru ile Ankara, 1 milyon 870 bin 627 başvuru ile İzmir, 1 milyon 685 bin 498 başvuru ile Konya ve 1 milyon 393 bin 895 başvuru ile Konya izlemiştir.

Muayene sayısı yüzde 583 arttı

2002 yılında 4 milyon 651 bin 716 olan muayene sayısı 2014 yılında 31 milyon 791 bin 075'e yükselmiştir. 2015 yılının ilk 9 ayında ise toplam 23 milyon 888 bin 656 muayene yapılmıştır.

2002 yılında aylık ortalama 387 bin 643 muayene yapılmıştır. 2014 yılında aylık ortalama 2 milyon 649 bin 256 muayene yapılmıştır. 2015 yılının ilk 9 ayında ortalama aylık 2 milyon 654 bin 295 muayene yapılmıştır.

Diş hekimlerinin günlük muayene ortalaması Batman'da en yüksek

2014 yılında günlük ortalama muayene sayısı Batman'da 27 muayene ile birinci oldu.

Diş hekimlerinin günlük diş muayene ortalaması en yüksek olan iller sırasıyla; Batman 27, Gaziantep 25, Van 24, Kayseri 24 ve Iğdır 24 olarak belirlendi.

2015 yılının ilk 9 ayında ise sırasıyla; Zonguldak 28, Batman 27, Bartın 25, Gaziantep 25, Van 23 olarak belirlendi.

Prof. Dr. Ahmet Berhan YILMAZ
Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi

SAĞLIK BAKANI'NA SORULAR

1. Geçmişte hastanelere başvuran her yüz hastadan kaç tane tedavi olabiliyordu, sağ-lıkta dönüşüm ve performans sistemin-den sonra her yüz hastadan kaç tane tedavi olabiliyor?
2. Sağlıkta dönüşüm ve performans siste-minden sonra bir hasta, hastalığının teş-hisi ve tedavisi için ortalama kaç hastane, kaç doktor dolaşmak zorunda kalıyor?
3. Bir hasta, güya hastalığının teşhisi için ne kadar tetkik, tahlil ve işleme maruz kalıyor ve bu aşırı tetkik, aşırı teşhis ve hatta aşırı tedavinin hastaya ve devlete verdiği zararın müsebbibi kimlerdir?
4. Geçmişte hastanelere başvuran her yüz hastadan kaç tanesi ameliyat ediliyordu, sağ-lıkta dönüşümden sonra kaç hasta gerekmediği halde bıçak altına yatırılıyor ve performans sistemi sayesinde ya-kında Türkiye’de ameliyat olmamış hiç kimse kalmayacak sözü size neyi hatırlatıyor? (Yapılan araştırmalar bazı alan-larda ameliyatların yaklaşık %97’sinin gereksiz yapıldığını ortaya koymuştur)
5. Geçmişte hastanelere yatırılan hastalar-dan kaç tanesi hastane yatağında ölüyor-du, sağ-lıkta dönüşümden sonra kaç has-ta hastane köşelerinde ölmektedir?
6. Dünyanın en pahalı etini, sütünü, elekt-riğini, benzinini, doğalgazını kullanan ve çoğu kalemde dünyanın en yüksek vergilerini ödemek zorunda kalan mille-timiz nasıl oluyor da dünyanın en ucuz ilacını kullanabiliyor?
7. Ağız ve diş hastanelerinde çalışan he-kimlerin aylık yaptıkları işleri normal şartlarda yapabilmesi için haftanın yedi günü günde en az 20 saat çalışması ge-rekirken ve bu kadar işin performans kaygısıyla günlük birkaç saatlik çalış-mayla nasıl yapıldığını hiç merak etmez misiniz?
8. 2002 yılında kişi başı yıllık 10 kutu ilaç kullanılırken, 2015 yılında kişi başı yıl-lık ilaç kullanımının 30 kutuya fırlaması-nın izahını yapabiliyor musunuz?
9. Kişi başına düşen doktora gitme sayısı-nın hızla artarak dünya ortalamasının çok çok üstüne çıkmasının sadece dok-tora kolay ulaşılması ile izahı mümkün müdür?
10. Dünyanın en ilkel ve istismara en açık, adına “sağlıkta performans” denilen hastalara ve hasta sahiplerine zulüm, hekimlere adaletsizlik ve huzursuzluk-tan başka bir şey getirmeyen bu ucube sistem daha ne kadar devam edecektir?
11. Sağlık çalışanlarının %90 gibi çok bü-yük bir oranı rakamsal artışlara rağmen, kalitesi ve verimi büyük bir hızla düşen sağlık hizmetlerinden, performans sis-teminden şikâyetçi ve huzursuzken bu kötü gidişata dur demenin zamanı gel-memiş midir?
12. Sizin iddia ettiğiniz gibi sağ-lıkta her şey yolunda ise sağ-lıkta giderek artan şidde-ti neye bağlıyorsunuz ve buna bağlı ola-rak insanların sistemden kaynaklanan aksaklıkları sağ-lık personeline mal ede-rek sağ-lık personeline saldırımlarında sizlerin hiç suçunuz yok mu?
13. Sağ-lık istatistikleri kıyasladığında sizin övündüğünüz rakamların, ileri ülkeler için söz konusu olmadığı, bu ülke insa-nının hastanelerden çıkamadığı, dok-torlardan ayrılmadığı halde tedavi ola-mayan, ilaç bağımlısı, doktor bağımlısı, hastane bağımlısı ve performans siste-miyle aldatılan hasta ve hekimlerden oluşmuş hastalıklı bir toplum olduğunu göstermiyor mu?

Doç. Dr. M. Akif Okur:
"Topraklarımızda denetlenmeyen
gri bir alan oluşursa
her türlü örgüt gelir yerleşir ve
Türkiye oradan çürümeye başlar!"

Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi. Ayrıca Gazi Üniversitesi Ortadoğu ve Orta Asya Araştırma Merkezi (GORAM) Müdürü, Türk Ocakları Yönetim Kurulu Üyesi ve Ankara Strateji Enstitüsü Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Mehmet Akif Okur ile çözüm sürecinin yol açtığı tahribat, bölücü terör örgütüne verilen tavizleri ve bunun Türkiye'nin geleceğine etkisini konuştuk. Okur, "Terörle mücadele, milletle müzakere olur" diyor ve Türkiye'nin bir bölgesinin terör örgütlerin cirit aldığı bir hale gelirse Türkiye'yi karanlık günlerin beklediğini belirtiyor. Ortadoğu'daki savaş için ise, "Türkiye bıçak sırtında yürüyor" diye uyarıyor.

TSS: Türkiye bölücü terörle müzakerenin ağır faturasını ödüyor. Sizce müzakere ile terör sorunu çözülür mü? PKK silah bırakır mı?

M. Akif Okur: Dünyadaki örneklere bakıldığında bir terör örgütünün müzakere ile silah bırakabilmesi için şu şartların yerine gelmesi gerekir;

1. Terör örgütü bütün ümidini yitirmiş olmalı yani silahlı mücadeleden her hangi bir kazanım elde edemem noktasına gelmiş olmalı
2. Terör örgütünü besleyecek, destekleyecek etrafta ülke olmamalı ve terör örgütü militan bulamaz, silah bulamaz hale gelmiş olmalı. Böyle bir noktaya gelişmişse eğer bir terör örgütü o zaman silah bırakmaya yanaşabilir. Ülkeler içinde terör örgütün son hal-kasının elinden silahı almak bütünüyle yok etmekten daha iyi olabiliyor. Çünkü geride kalanlara bir efsane bırakılmamış oluyor ve öylece terör sorununun yarattığı tahribatin tamiri içinde imkan açılıyor. Fakat Türkiye'de ki süreç başladığında PKK bu noktada değildi ve özellikle Uludere'den itibaren Türkiye terörle mücadelesini bırakmasaydı devam ettirseydi o zaman PKK üzerindeki baskısı artarak belki örgütü silah bırakma noktasına getirebilirdi. Ama biz terör örgütünü elindeki silahla avantaj sağlayacağı bir konjonktürde örgütün üzerinde baskıyı kaldırarak PKK'nın silah bırakmak bir tarafta, PKK'nın taleplerinin çıtasını artırmasının önünü açmış olduk.

TSS: Çözüm süreci Terör örgütüne avantaj mı sağladı ?

M. Akif Okur: PKK şunu gördü Ortadoğu'da iki tane devlet çözülüyor, Irak ve Suriye çözülen devlette yaşanan iç savaşlar, terör örgütlerine silah, militan ve malzeme bakımından büyük imkanlar ve fırsatlar sunuyordu. Türkiye terörle mücadeleyi durdurunca buradaki militanların da desteği ile Ortadoğu'daki avantajlarını kullanmaya başladı. PKK bu sayede Suriye'de

kantonlar elde etti. O kantonlarda yetiştirdiği militanlar üzerinden Rusya ve ABD ile diplomatik pazarlıklara girişti ve 3 yılın sonunda şunu gördük; PKK bırakın silah bırakmayı, silahlarını terk etmeyi ordulaşma aşamasına geçmiş oldu. Türkiye'de de taleplerin çıtasını azami hale getirdi. Suriye'de elde ettiği fiili özerkliğin benzerini Türkiye'de almadan silah bırakmayacağını orta yere koydu. Strateji açısından ilan edilmeyen devletin ama yanlış bir varsayıma dayanan şöyle bir beklentisinin olduğu düşünüyorum. Şimdi Türkiye'de deniliyor ki şu kadar terör örgütü militanı öldürüldü. Ama bu terör bitmedi.

TSS: Bu yanlış bir bakış açısı mı ?

M. Akif Okur: Yanlış kıyaslama, terör örgütlerinin lider kadroları eğer tasfiye edilmemişse, militan kadrolarında çok sayıda insanın etkisiz hale getirilmesi terör örgütünün gücünü ortadan kaldırmaz. Türkiye'de PKK terör örgütüne bakıldığında ise kurucu kadronun unsurlarının yaş haddinden emeklilik seviyesine geldiğini ama konumlarını örgüt içerisinde koruduklarını görüyoruz. Şimdi bununda bir strateji olduğunu ileri sürenler var. Diyorlar ki işte PKK'ya silah bıraktırmak için örgütün kendi içerisinde parçalanmasına müsaade edilmemeli, örgüt bütün halinde Öcalan'a bağlanmalı, sonra Öcalan çıkıp silah bırakın demeli ve bu sayede bütün örgüt silah bırakmalı. Sanki bu yöntemin izlendiği intiba var son üç yıla bakıldığında. Ama son noktaya gelindiğinde Öcalan "ben söylesem bile bunlar silah bırakmazlar" dedi ve kenara çekildi ve Türkiye, ufanma ve parçalanma sürecine sokulabilecek terör örgütünün bir bütün halinde kaldığı, ordulaşma sürecine girdiği ve dünya ile diplomatik ilişki kurduğu vahim bir manzara ile yüz yüze gelmek zorunda kaldı. Dolayısıyla biz Uludere'den sonra terör örgütünün üzerine kararlılıkla gitmeye başlasaydık, bugün belki bitme aşamasında olduğunu konuşacağımız bir terör örgütü ile yüz yüze olmamız mümkünken şu anda ülkemizin belirli mahallelerinde, belirli bölgelerinde alan hakimiyeti kurmuş, sürekli insanları isyan etmek için sokaklara çağıran,

Suriye'nin kuzeyindeki varlığını da dünyaya tescil ettirmek noktasında mesafe almış bir büyük tehditle yüz yüzeyiz.

TSS: Örgütün güçlenmesine kayıtsız kalındı mı?

M.Akif Okur: Örgüt zayıflamıştı. Fakat örgütün güçlenme imkanları vardı. Biz mücadeleyi sürdürseydik örgüt güçlenmeyecekti. Orada örgütü serbest bıraktık. Serbest bırakınca örgüt güçlendi. Biz de güçlenmesini izledik. Mesela örgütün güçlendiğini görüyoruz, örgüte müdahale edebiliriz, ama Ankara dedi ki çatışmasızlık önemli, çatışmasızlık olursa bölge halkı "ah ne rahat terör örgütü olmadan hayat ne rahatmış" diye düşünecek ve PKK yeniden terör yapmaya çalıştığında yeniden örgütün karşısına çıkacak, şimdi bölge insanı devletin yanında olmayı arzu eder ama örgütü siz serbest bıraktığınızda hücre halinde her apartmanın içerisinde bile örgütleniyor ve bölge insanların serbest ira-

delerini dışarıya vurmaya imkan vermiyor ve bir aşamadan sonra bölgedeki vatandaşlarda; devlet terör örgütüyle anlaştı, buralarda egemenlik artık örgütün olacak düşüncesine kapılıp örgütün yanında yer almak ve orada boy göstermek zorunda hissediyor kendisini ya da bölgeden göç ediyor, vahim yanlışlardan bir tanesi de budur.

TSS: Bölge halkı bir anlamda devlet tarafından yalnız mı bırakıldı?

M.Akif Okur: Şimdi PKK terör örgütünün Türkiye'ye kastettiği uzun on yıllar, otuz yıl boyunca bölge halkının çoğu devletin yanında yer aldı. Çünkü bu meselenin etnik bir mesele olmadığını, bunun bir ihanet meselesi olduğunu arkasında başka ihanet şebekelerinin bulunduğunu düşündü. Fakat birden devlet dedi ki; "Kürtlerin lideri Öcalan'dır." şimdi bu cümlenin bölge insanının zihnine kurşun gibi düştüğünü düşünüyorum. Bölgedeki devletin yanında

duran insanlar iç muhasebe yaptılar, acaba o zaman biz yanlış mı yaptık, acaba bunlar hak davanın mı peşindeydiler, şimdi devlette öyle söylüyor, PKK dağa çıkarken haklıydı diyorlar. Devlet yetkilileri bende olsam dağa çıkardım gibi sözler ediyorlar. O dönemde devletin yanındaydık gibi bir iç muhasebe ile HDP'ye oy atmaya başladılar. O yüzden bu süreç bir çözüm değil çözülme süreci olmuştur. Devletin milli bütünlüğe kazandırmış olduğu geniş kitlelerde hızlı bir biçimde PKK'nın siyasi uzantısının çekim alanına girmiştir. PKK terör örgütü 30 yılda silahla vurarak, kırarak %6'lık bir sempatzanı varken 3 yıl içinde bu rakam %10'nun üzerine çıkmıştır. O yüzden bu süreç Türkiye için çok ağır ve maalesef çok ciddi bir maliyetleri olan çözülme süreci fonksiyonları görmüştür.

TSS: Ankara'da yaşanan terör saldırısını nasıl değerlendirmek gerekiyor?

M. Akif Okur: Şimdi Ankara'daki olayın IŞİD ile ilgili çıkacağını ben öngörmüştüm. Eylül'ün 30'unda Ankara'daki bir gazeteye demeç vermiştim. Orada şunu ifade ettim; IŞİD Türkiye'de eylem yapabilir. Bu eyleminde de PKK'nın çekim alanındaki kitleyi sokağa dökebilecek bir damar üzerinden yapabilir. Çünkü burada şöyle bir şey var. Yani PKK terör örgütü de intihar saldırısı yapabilir. Geçmişte yapmıştır. PKK kendi sempatzanı olan kitlenin bile canına acıyan bir örgüt değil. Canlı kalkan kullanan bir örgüt, güvenlik güçleriyle çatışıp sivillerin evlerine giren ve sivilleri hedef haline getiren bir örgüt. Böyle bir terör saldırısını PKK'da yapabilir. Ama burada failer IŞİD'li çıktı.

TSS: IŞİD Türkiye'nin Başkentinde niçin böyle bir saldırı gerçekleştirdi ?

M. Akif Okur: IŞİD'in de Türkiye'de terör yapmasının ve bu hedefe yönelik yapmasının mantığı var. Temel mantığı şu, IŞİD iç çatışmalarla alan bulan bir örgüt. Yeni bir bölgede, yörede savaş atmosferi, bir çatışma atmosferi varsa biz oraya IŞİD terör örgütünün yerleştiğini görü-

yoruz. Irak'ta böyle doğdu. Suriye'de iç savaşla beraber alan kazandı. Suudi Arabistan'da şii camiye bombalamasıyla beraber, Türkiye'de etnik ve dini fay hatlarının kesişim noktasını ifade eden bir HDP'li topluluğu bombalamasının mantığı aynı. Azınlıklar sokağa çıksınlar, çatışma büyüsün, devletin denetleyemeyeceği bir alan ortaya çıksın bende alana yerleşeyim. Yani eğer Türkiye Güneydoğu'da denetlemediği biri alan bırakırsa bu alanda biz yalnızca PKK'yi görmeyeceğiz oralarda yarın IŞİD de var olacak.

TSS: Güneydoğu'da Devlet hakimiyeti kaybederse IŞİD mi yerleşir?

M. Akif Okur: Türkiye'nin bir tarafı teröristlerinin birbiriyle boğuştukları bir çalışma coğrafyasına döndü. Bunun bedeli yarın, öbür gün size gelip bu bölgeyi denetleyemiyorsanız beraber denetleyelim talepleridir. Bakın Suriye'nin üzerinde 10-15 ülkenin uçağı uçuyor. Yarın IŞİD şunu düşünebilir Türkiye'nin güneydoğusuna geçersen burada ben tek devletle çatışırım diyebilir. O zaman siz hem PKK ile hem de IŞİD ile eş zamanlı çatışmak zorunda kalabiliriz. İşte o zaman bu çatışmada belirli bölgelerde bize yardım eden yabancı uluslarla karşılaşabiliriz. O yüzden Türkiye'nin Güneydoğu'da terörle başlattığı mücadele çok önemlidir. Türkiye topraklarında denetlenmeyen gri bir alan bırakmamaıdır. Böyle bir alan bırakılacak olursa sonucu Afganistan-Pakistan sınır hattında ki Pakistan topraklarına döner. Her türlü örgüt gelir yerleşir ve Türkiye oradan çürümeye başlar. Bir diğeri Suriye ile yakın gündem ilgisi var. Türkiye şimdi IŞİD'i de hedef alıyor. Koalisyon devletlerine incirliği kullanma izni verdi. Örgüt bundan dolayı Türkiye'yi tehdit etti. Bir de PKK kavgası var tabi. PKK'nın Suriye uzantısı Rakka'ya doğru yürüyüşe geçti. Onun acısını daha yumuşak ve kolay hedeflerden çıkarmak istiyor. Bununda etkisi var.

TSS: PKK'nın Suriye coğrafyasında bile böylesine güçlenirken Türkiye'nin hapiste bulunan bölücü başı Abdullah Öcalan'la

görüşerek terörü çözmeye çalışmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

M.Akif Okur: Abdullah Öcalan örgüt üzerinde çok etkili, buun inkar etmemek lazım. Ama; Abdullah Öcalan'a nasıl güvenebilirsiniz? Yarın o kritik an geldiğinde örgüt lideri sizin arzu ettiğiniz şeyi söyler mi? Nitekim söylemedi. O kritik an geldi. Öcalan'a gittiler, dediler ki bunlara söyle silah bırakınlar, iki kez söyledi, dinlenmedi. Beni dinlemediler ben konuşmam dedi, kenara çekildi. Öcalan'ın kendi hedeflerinden Türkiye'yi bölme hedeflerinden siz vazgeçeceğine nasıl inandınız? Şimdi Öcalan taktik anlamda iktidar kimse onun hoşuna giden bir kısım şeyler söylediğini biliyoruz. Türkiye'de siyasette asker etkili iken, yargılanırken Atatürk'ü övücü sözler kurduğunu duyduk. Şimdi iktidarın mantalitesi değiştiğinde bu iktidarın gönlünü hoş tutacak cümleler kurdu. Şimdi bunlar hedefine giderken o hedefinden vazgeçtiği anlamına gelmiyor. Örgütün Öcalan'a karşı geliştireceği mekanizmalar var. Sonuçta diyecek ki orada hapis olduğu için bunları konuşuyor. Çok kolay yetki alanını kurabileceklerdi. Bunu baştan görmek mümkündür, makuldü. Tüm bunlara rağmen bölgeyi teröre açarak bir yanlış iş yapıldı.

TSS: Terörle müzakere yanlıştı. Peki ne yapılmalıydı ?

M. Akif Okur: Milletle müzakere, terörle akıllı mücadele. Bu işin çözümdür. Milletle müzakere demokrasidir. Sandığınız var, siyasetiniz var, milletiniz ne istiyorsa hangi etnik kökenden olursa olsun ona makül çerçevenin içinde kulak verirsiniz ama eline silah almış olanla siyasi meseleleri konuşmaya başlarsanız, onu meşru siyasi temsilci haline getirirsiniz. Onlarda azami taleplerini almadan silahtan vazgeçmezler. Çünkü şöyle bir denklem çıkıyor diyelim şu söylem geldi Türkiye'ye; siyaset kanallarının önü açılırsa PKK terör örgütü silah bırakır. Ama biz şunu görüyoruz. Siyasette büyük başarı kazanmasına rağmen silah bırakmadığı aksine terörü artırdı-

đını görüyoruz ve terörün artmasına rağmen terörün siyasi uzantısının oyu düşmüyor. O yüzden buradaki denklem PKK'nın silahı gölgesinde oy alan bir siyasi hareket çıkıyor karşımıza. Siyasi temsilcilerine şunu söylüyor PKK; " hem silahımız olacak, hem siyasetimiz" bunlar birbirlerini destekliyor. Siyasetin görevi benim silahımı savunmaktır. Benim silahımın görevi sizin siyasetinizi desteklemektir. Sandıkları dolduruyor, güneydoğuda blok oy almanızı sağlıyoruz. Üstelik hiç kimse size arkanızı terör örgütüne yasladınız artık siyaset yapamazsınız demiyor. O yüzden neden silahı bırakalım her ikisini de yapabilirken hepsini yapmamız lazım diyor.

TSS: Devlet buna müsaade ederek yanlış bir iş daha yapmıyor mu?

M. Akif Okur: Burada temel yanlış devletin vatandaşını korumak için gerekli hukuku işletmemesidir. 6-8 Ekim'de insanlar sokağa çağrılıp, linç edilmesine rağmen bu çağrıyı yapanlar çok parlak siyasi aktörmüş gibi siyasetin içerisinde hiçbir hukuki yaptırımla yüz yüze gelmeden varlıklarını sürdürebilmektedirler. Bir başka partinin insanlarını sokağa çağırıp 50-100 kişi öldürttüğünü düşünün? Ona da mı dokunmayacaksınız veya siyasi partilerin bizim dağlarda 10,000 milisimiz olması lazım belirli şehirlere dağıtıp, milisleri, herkes bize oy verecek, eşit rekabet koşullarının olması için demeye başladığını bir düşünün, bu ülkeye yönetilebilir mi? Bu çok büyük anormalliği, normalmiş gibi konuşuyoruz. Bu demokrasinin ruhuna en baştan ihanettir. Dünyanın hiçbir yerinde bizim karşıımızda olan manzaraya bakıp bu demokrasidir demez insanlar. Bir de şöyle vahim durum var, Türkiye'de tek başına iktidar olan siyasetçiler seçim meydanında PKK'yı halka şikayet ediyorlar. Şimdi halk ne yapsın. Orta yerde böyle bir sıkıntı varsa, şikayet eden zaten tek başına iktidar, iktidarın elinde asker var, polis var. Yani orada asker, polis varken ahali mi teröristi kovalasın, bu işi devlet yapacak, bu işin yapılması gerektiğini iktidar söylüyorsa, devlet bu işin üzerine niye gitmiyor! O yüzden akılla mantıkla izahı

kolay olmayan bir dönemi yaşadı Türkiye. Bunun acı bilançosunu milletçe çekmeye başladık.

TSS: O zaman bu işlere ilk defa başlanırken, Suriye/Irak ondan sonra Ortadoğu'daki meseleyi Türkiye okuyamadı mı?

M.Akif Okur: Türkiye, okuyamadı. Şöyle ki bunun çok basit hal olacağını düşündü. Kendi eliyle hallolacağını düşündü. Mesela Suriye'de kantonlara var işte. Bu kantonlara bayrak çekildiğinde Türkiye buraya müdahil olabilirdi. Burası Kandil değil burnumuzun dibi ve biz bu örgütü terör örgütü olarak görüyoruz. Oraya sınırlı bir müdahale ile bile, biz PKK'yı oradan söküp atabilirdik. Fakat bir süreç bozulmasın dediler. İki nasılsa bizim desteklediklerimiz sonunda iktidar olacak ve Şam'daki iktidarda ufak bir askeri operasyonla bunları buradan sökebilir, dolayısıyla hiç gerek yok dediler. Tabi PKK gibi düşmanla yüz yüze iseniz bir kısım uluslararası kuvvetlerde sizin kuvvetlenmenizi istemiyorsa, siz onlara küçücük bir alan bile açsanız onlar o alanı büyüteceklerdir. Nitekim biz önce o kantonların birleştirildiğini, sonra uluslararası

alandaki büyük desteğin verilerek bu terör örgütü uzantılarını meşrulaştırdığını, akladığını görmeye başladık. O yüzden bu meselelerde ön görüşlü hareket etmek gerekir. Bir tarih şuuru ile hareket etmek gerekir. Bu örgütün niteliği nedir, buna kimler destek olabilirler, kötü niyet ile karşılaşılırsa Türkiye buna karşı ne yapabilir? Bütün bunları gözetken bir strateji kurulmadığı zaman sonuçlar vahim. Çok kritik süreç yaşıyoruz devlet olarak millet olarak. Suriye'deki meseleler dünya üzerindeki büyük kutuplaşmanın merkezi haline bu coğrafyayı dönüştürdü. Onun için Türkiye bütün işlerini bıçak sırtı dengelerle yürütecek. Ve fazla zamanı yok. Eğer büyük güçler arasındaki rekabet uzlaşmayla sonuçlanırsa Türkiye'nin PKK terörüyle mücadelesi için alan daha da daralacak. O yüzden büyük güçler her noktada birbirleri ile anlaşmamışken, biz PKK'nın terör üretme kapasitesini kırarak operasyonları sürdürmeliyiz. Buradan bir netice almalıyız. Diğer ülkeler PKK'yı kullanışlı aktör olarak görmemeleri gerekir. Türkiye kararlılığından vazgeçerse, cayarsa, geri adım atarsa o zaman bu meselenin önünü alamayacak kadar karşısında büyüyecektir.

2

TÜRKÜN
AKDENİZ'DEKİ

• ÇANAKKALESİ:

BAYIR-BUCAK

1516'dan sonra yönetimi Osmanlı Devleti'ne geçen bölge 1918 yılına kadar kesintisiz olarak 402 yıl boyunca Türklerin hakimiyeti altında kalmıştır. Bu dönemde Suriye'de Türkmen yerleşimi artarak devam etmiş ve bölgede önemli bir Türk nüfusu oluşmuştur. I. Dünya Savaşı sonrasında bölgedeki Türk idaresi sona ermiştir. Ankara Anlaşması Suriye Türkmenleri konusunda Türkiye'ye garantörlük vermiştir. Suriye'de yaklaşık 3.5 milyon Türkmen yaşıyor. Rusya, İran ve Suriye rejiminin oluşturduğu 'kanlı şer ittifakı' ağır silahlarla Türkmen Dağı'na saldırırken, **"Burası Türk'ün Akdeniz'deki 2. Çanakkalesi'dir"** diyen Bayır-Bucak Türkmenleri, kıt imkanlara rağmen topraklarını ve Türklüğü kahramanca korumaya devam ediyor.

SURİYE 1918'E KADAR TÜRKLERİN HAKİMİYETİNDEYDİ...

Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) tarafından hazırlanan, "Suriye'de Değişimin Ortaya Çıkardığı Toplum: Suriye Türkmenleri" isimli raporda yer alan bilgilere göre, 7. yüzyıldan itibaren Oğuz boyları akıncılarının Irak ve Suriye'de görünmeye başladığı ve yoğun Türk göçlerinin 10. ve 11. yüzyıllarda gerçekleştiği bilinmektedir. Tolunoğulları ile başlayan Türklerin yerleşimi 11. yüzyılda Selçukluların bölgeye gelmesi ile devam etmiştir. Buradaki Türk boyları, 1096 yılında Haçlı seferleri başladığında Selahattin Eyyubi komutasındaki Müslümanlarla birleşerek Haçlılara karşı bölgeyi savunmuştur.

Yavuz Sultan Selim, 1516 yılında Mercidabık'ta Memlukluları yenerek bugünkü Suriye topraklarını Osmanlılara bağlamıştır. 1516'dan sonra yönetimi Osmanlı Devleti'ne geçen bölge 1918 yılına kadar kesintisiz ola-

rak 402 yıl boyunca Türklerin hakimiyeti altında kalmıştır. Bu dönemde Suriye'de Türkmen yerleşimi artarak devam etmiş ve bölgede önemli bir Türk nüfusu oluşmuştur. I. Dünya Savaşı sonrasında bölgedeki Türk idaresi sona ermiştir. Ancak Türkiye'nin Suriye'ye olan ilgisi Kurtuluş Savaşı sırasında da devam etmiştir. Osmanlı'nın çekilmesi ile Suriye Türkmenleri milli mücadeleye başlamıştır. Ahmet Nabğalı liderliğindeki Suriye Türkmenleri, Gazi Mustafa Kemal'in de ilgisini çekmiştir. O tarihlerden buyana Suriye Türkmenleri henüz lider çıkaramamıştır.

ANKARA ANLAŞMASI'NA GÖRE TÜRKİYE 'GARANTÖR' ÜLKE...

Türkiye ile Fransa arasında 20 Ekim 1921 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşması'nın 7. maddesi, "Suriye'deki Türkmenlerin resmi dillerinin Türkçe olması ve tüm kültürel sosyal haklarının korunmasını" içermektedir. Dolayısıyla Ankara Anlaşması Suriye Türkmenleri konusunda Tür-

kiye'ye garantörlük vermiştir.

Suriye'de Türkçe konuşan Türkmen sayısının yaklaşık bir buçuk milyon, Türkçeyi unutmuş Türkmenlerle beraber sayının 3,5 milyon civarında olduğu belirtilmektedir. Dillerini unutmuş olan Türkmenler kimliklerinin bilincinde olmakla birlikte yaşadıkları bölgenin dili, kültürü ile bütünleşmiştir. Ancak Türkmen kimliklerinin bilincindedirler. Küçük gruplar halinde yaşayanlar önemli ölçüde Araplaşmıştır. Suriye Türkmenlerinin büyük çoğunluğu Sünni Hanefi mezhebine mensuptur. Çok az sayıda Alevi Türkmen bulunmaktadır. Suriye Türkmenlerinin konuştuğu diller Arapça ve Türkçedir. Türkiye Türkçesine çok yakın bir Türkçe konuşulmaktadır.

TÜRKMENLER ŞAM'DA MEMUR, RAKKA VE DERA'DA TARIMLA İLGİLENİYORLAR

Suriye Türkmenlerinin ekonomik faaliyetlerine bakıldığında, Halep Türkmenlerinin genel-

likle tarım ve ayakkabı sanayisi ile geçimlerini sağladıkları görülmektedir. Lazkiye ve Tartus Türkmenleri narenciye ve ormancılıkla meşgul olurken Hama ve Humus Türkmenleri hayvancılık ve tarımla uğraşmaktadır. Şam'da yaşayan Türkmenler memurluk ve serbest meslek, Rakka ve Dera'da ise tarım başlıca gelir kaynağıdır.

TÜRKMEN MİLLİYETÇİLİĞİ UYANIYOR

Kimi dönemlerde bazı çıkışlar olsa da genel olarak Türkmenler arasında siyasal bir milliyetçilik gelişmemiştir. Türkmenler arasında tepkisel ve kültürel bir milliyetçilik vardır. Suriye sisteminin sert yapısı, Türk hareketinin siyasallaşmasını önlemiştir. Ancak özellikle son halk ayaklanması ile beraber uyanışa geçen bir Türkmen milliyetçiliğide görülmektedir. Kendi haklarını aramak, Suriye toplumu içinde kendi benliklerini bulmak ve varlıklarını ispat etme çabası içindedirler.

Suriye'de yaşanan halk ayaklanması Suriye Türkmenleri açısından fırsatlar sunmaktadır. Suriye'de devrimin başarıya ulaşması durumunda sivil demokratik bir siyasal sistem ortaya çıkabilir. Bu ortam içinde Suriye Türkmenlerinin en büyük beklentisi, yeni anayasada Suriye halkını oluşturan unsurlardan biri olarak yer almaktır. Bunun yanı sıra anadilde eğitim ve diğer sosyal, kültürel hakların verilmesini talep etmektedirler.

Türkmenler hali hazırda muhalif hareketlerin içinde yer almaktadır. Suriye genelinde Mart 2011 tarihinden Kasım 2011'e kadar 300 civarında Türkmen hayatı-

Günümüzde Suriye Türkmenlerinin Vilayetlere Göre Nüfus Dağılımı (Bu rakamlara Türkçe konuşmayan ve Araplaşmış Türkmenler de dahildir)

Şam	460.000
Halep	975.000
Hama	350.000
Humus	835.000
Lazkiye	385.000
Tartus	50.000
Rakka	120.000
Idlib	25.000
Dera	75.000
Kuneytra	50.000
Diğer Bölgeler	175.000
TOPLAM	3.500.000

nı kaybetmiştir. Ayrıca yüzlerce kayıp ve tutuklu Türkmen bulunmaktadır. Türkmenler, Türkiye'den Suriye'yi ve Türkmenleri dünya gündemine taşımasını beklemektedir. Suriye'de oluşacak yeni devlet sisteminde Türkmen kimliğinin ve haklarının yeni anayasa çerçevesinde korunması konusunda destek olunması gerekmektedir ancak şu ana kadar Türkmenler için henüz somut adım atılmamıştır.

Bayır-Bucak Türkmenleri

Bayır-Bucak, Hatay sınırlarından başlayıp Lazkiye sınırlarına kadar uzanan 60 km kadar derinlikte coğrafi yapısı itibari ile Amanos Dağları'nın devamı olan bölgenin adıdır.

Hatay'ın Yayladağı ilçesi dahil olmak üzere Lazkiye'ye kadar uzanan bölgede tamamıyla Bayır-Bucak Türkmenleri yaşamaktadır. Bayır-Bucak Türkmenleri, Karamanoğlu Türkmenlerinden olup Osmanlı döneminde İç Anadolu ve Akdeniz bölgelerinden getirilip yerleştirilmişlerdir. Suriye'nin Akdeniz kıyılarında, başta Lazkiye şehir merkezindeki Ali Cemmel Haresi (Türkmen Mahallesi) olmak üzere Basit, Bayır, Kesap nahiye ve köylerinde yaşamaktadırlar. Türkmen köylerinin arasında Arap köyü bulunmamaktadır. Bayır-Bucak Türkmenleri çoğunlukla çiftçilik, rençperlik ve tarımla uğraşmaktadır.

Bayır Bucak Türkmenleri kimdir?

1939 yılında Hatay'ın anavatana katılması sırasında Bayır Bucak bölgesi Suriye'de kaldı. Suriye Türkleri ya da Suriye Türkmenleri, Suriye'de yaşayan Türklerdir. Türkmenlerin yoğun olarak yaşadıkları bölgeler başta Halep Lazkiye Humus Şam Rakka ve Şam (Golan Türkmenleri).

Günümüzde ağırlıklı olarak Şam, Lazkiye, Hama, Humus, Halep ve Rakka kentlerinde ve köylerinde bulunmaktadırlar. Şam bölgesinde yaşayanlara Şam Türkmen'i denirken,Halep ve Rakka bölgesindekilere Halep veya Culap Türkmen'i, Lazkiye Türkmenlerine Bayır-Bucak Türkmen'i de denmektedir.

Suriye yönetimi tarafından azınlık olarak kabul edilmezler ve gündelik hayatta Türkmen olarak anılsalar da kayıtlarda "Müslüman" olarak geçmektedirler. Nüfus sayımlarında milliyetleri ile sayılmadıklarından sayıları hakkında kesin bilgi yoktur. Çeşitli kaynaklarda 3.000.000 ila 3.500.000 arasında farklı tahminler verilmektedir.

Suriye'deki Türk ve Türkmen nüfusu 10. ve 11. yüzyıllarda bu bölgeye yoğun Türk göçlerin gerçekleştiği Suriye'nin yönetimi, 1516'dan sonra Osmanlı Devleti'ne geçmiş ve bölge1918 yılına kadar kesintisiz olarak 402 yıl boyunca Türklerin hâkimiyeti altında kalmıştır. Bu dönemde Suriye'de Türkmen yerleşimi artarak devam etmiş ve bölgede önemli bir Türk nüfusu oluşmuştur. Konuştukları diller Arapça ve Türkiye Türkçesine çok yakın bir Türkçedir. Anadolu'da-

ki uzantıları olan Türk boyları arasında inanç, gelenek ve folklorik pratikler bakımından çok önemli benzerlikler bulunmaktadır. Suriye'de rejim asimilasyon programları çerçevesinde, dil öğrenimlerini engellemiş, köylerinin isimlerini değiştirmiştir. Küçük gruplar halinde yaşayanlar önemli ölçüde Araplaşmış; ancak büyük gruplar halinde yaşayan Türkmenler, milli benliklerini korumuşlardır. Türkmen kimliğinin ve haklarının korunmasını talep eden Türkmenler, Suriye İç Savaşı'nda muhalif hareketlerin içinde yer almaktadır. Selçukludan Osmanlı'ya Suriye'de Türk boyları Oğuz boyları akıncıları Suriye'de 7. yüzyıldan itibaren görünmeye başlamış, 10.ve 11. yüzyıllarda

bu bölgeye yoğun göçler gerçekleştirmiştir.

Tolunoğulları ile başlayan Türklerin yerleşimi 11. yüzyılda Selçukluların bölgeye gelmesi ile devam etti. 1078 yılında Suriye Selçuklu Devleti kuruldu. Suriye'deki Türk boyları, 1096 yılında Haçlı seferleri başladığında Selahattin Eyyubi komutasındaki Müslümanlarla birleşerek Haçlılara karşı bölgeyi savundular. 1243 yılında Köseadağ Savaşı'nda Moğollara yenilen Türk boyları da Halep bölgesine yerleştiler. 1260'tan itibaren Suriye'ye idari ve askeri gücü Türker'den oluşan Memluk Devleti hâkim oldu. Yavuz Sultan Selim, 1516 yılında Mercidabık'ta Memluklüler'i yenmesi ile Suriye topraklarında Osmanlı yönetimi başladı. Bölge

TÜRKİYE TÜRKMENLERİ BOMBALAYAN RUS UÇAĞINI DÜŞÜRDÜ

24 Kasım 2015 tarihinde Rusya Federasyonu Hava Kuvvetleri'ne ait Sukhoi Su-24M tipi uçağı sınır ihlali gerçekleştirmesinden dolayı Türk Hava Kuvvetleri tarafından düşürüldü.

Türk Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre Türk hava sahasını ihlal eden uçak, beş dakika içerisinde on defa uyarılmasına rağmen sınır ihlaline son veremeyince angajman kuralları gereği iki Türk F-16 uçağı tarafından vuruldu. Uçak Suriye Türkmen Ordusu'nun kontrolündeki Bayır bucak bölgesine düştü. Uçaktaki iki pilot paraşüt ile atlamasına rağmen, pilotlardan biri Suriye Türkmen Ordusu'na bağlı 10. Tümen tarafından ölü olarak ele geçirildi. Diğer pilot sağ olarak Lazkiye'deki Rus üssüne ulaştırıldı.

Helikopterle pilotları arama sırasında muhalifler tarafından bir helikopter düşürüldü ve bir Rus deniz piyadesi vuruldu. Genelkurmay Başkanlığı şu açıklamayı yaptı: "24 Kasım 2015 tarihinde saat 09.20 civarında Hatay Yayladağı bölgesinde Türk Hava Sahasını ihlal eden milliyeti bilinmeyen bir uçak defalarca (beş dakika içerisinde 10 kez) ikaz edilmesine rağmen Türk Hava Sahasını ihlal etmiştir. Söz konusu uçağı angajman kuralları çerçevesinde 24 Kasım 2015 saat 09.24'te bölgede hava devriye görevinde bulunan iki adet F-16 uçağıımız tarafından müdahalede bulunulmuştur. Kamuoyuna saygı ile duyurulur."

1918 yılına kadar kesintisiz olarak 402 yıl boyunca Türklerin hâkimiyeti altında kaldı.

Suriyeli Türkmenler Osmanlı kayıtlarında "Halep Türkmenleri" olarak yer aldı. Halep Türkmenleri has (padişah hası) reayası idi ve bu statü onlara görece bir serbestlik sağlıyordu. Çoğu konar-göçer gruplar halinde yaşıyorlardı; kışları Halep civarında, yazlarını ise Sivas'a kadar uzanan Anadolu yaylalarından geçirirlerdi.

İŞİD'E KARŞI SAVAŞAN TÜRKMENLERE SALDIRIYORLAR

Suriye Türklerinin yaşadığı bölgeye saldırı başlatan Rusya, Suriye ve Hizbullah, Türkmen Dağı'nı ele geçirmek için var gücüyle saldırmaya başladı.

27 Türkmen köyünün yer aldığı Türkmen Dağı civarını havadan ve karadan bombalayan üçlü ittifak, bölgedeki Türk izlerini silme peşinde.

Bölgedeki İŞİD tehdidine karşı silahlanan Türkmenler, kendilerini koruyamayan rejimin saldırısıyla karşı karşıya. Savaşın başladığı günden itibaren yalnız bırakılan Türkmen köyleri önce İŞİD'in sonra PYD'nin tehdidiyle karşı karşıya kaldı. İŞİD saldırılarının ardından PYD tarafından köyleri boşaltılan Türkmenler bir süre sonra kendilerini korumaya başladı fakat bu defa devreye Suriye rejimi girdi. Rusya ve Hizbullah ile birlikte Türkmen Dağı'na saldıran rejim güçlerine karşı Türkmenler kahramanca topraklarını korumayı başardı.

İŞİD'e karşı operasyon başlatıldığını duyuran Rusya ise ilk günden itibaren Esad'a karşı savaşan muhalifleri hedef aldı. Muhaliflerin büyük tepki gösterdiği operasyon dünya kamuoyunda yeterli tepkiyi göremeyince Rusya uçakları bu defa Türkmen köyelerine yöneldi. Bölgeyi havadan bombalayan Rus uçakları, böylece rejim askerlerinin geçişini kontrol altına aldı.

Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU

Öndokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

TÜRK-ERMENİ İLİŞKİLERİ VE 1915 OLAYLARI

1906-1922 arasında Ermeni terörü sebebiyle hayatını kaybeden Türklerin iki milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Osmanlı Devleti uzun süre bu eylemlere karşı savunma durumunda kaldı. 24 Nisan 1915'te Taşnak ve Hınçak partilerini kapatarak üyelerini tutuklatan Hükümet, 27 Mayıs 1915'te de isyana kalkışan Ermenilerin daha güvenli yerlere zorunlu olarak gönderilmesi emrini yayınladı. 29 Kasım 1915'e kadar büyük kısmı Ruslarla işbirliği yapan Ermeniler yerlerini terk etmek zorunda kaldı. Zorunlu göç devletin cephe gerisindeki sivilleri koruma adına aldığı bir önlemdi. Savaş sırasında iki ateş arasında kalmamak adına başvurduğu bir çareydi. Bugün uluslararası hukuk çevrelerince de kabul edildiği üzere Ermenileri yok etmek için hazırlanmış bir düzenek değildi.

Türkler ve Ermeniler, 5. yüzyıldan beri ilişkileri takip edilebilen iki topluluktur. Ermenilerin Türklere bakışı şartlara bağlı olarak değişkenlik göstermiştir. Esas itibarıyla Ermenilerde Türk düşmanlığı ya da sempatisi olduğu gibi genellemeler yapmak doğru değildir. Aynı durum Türk tarafı için de geçerlidir. Benzer şekilde 15 asırdan fazla bir süre devam eden ilişkileri de 20. yüzyılın başlarındaki gelişmelere sıkıştırarak Türk-Ermeni münasebetlerini izah etmeye çalışmak da en azından iki topluluğun ortak geçmişinin derinliğine saygısızlık etmek olur.

Ermeniler, kendilerine müttefik olan Hun, Hazar gibi gruplarla iyi komşuluk ilişkisi kurdukları Akhunlar gibi Türk toplulukları hakkında olumlu kanaatlere sahiptir. Bu topluluklardan bir zarar görmedikleri gibi zaman zaman onların desteğiyle düşmanlarıyla mücadele edebilmişlerdir. Aksi bir durum olduğunda ise tabii olarak Türklere bakışları da değişir. Yukarıda müttefiki olduğundan bahsedilen Hazarlar Doğu Anadolu'ya girdiğinde Ermeni tarihçilerinin onlar hakkındaki tanımlamaları farklılaşır. Bu tanımlamalardan herhangi birinden hareket ederek, "Ermeniler Türklere dost ya da düşmandır" gibi bir değerlendirme yapmak sağlıklı olmaz.

Türk Ermeni ilişkilerinin sorunlu hale gelmesinde Selçukluların Anadolu'ya yönelmesinin büyük yeri vardır. Bu dönemde Ermeni kaynaklarındaki Türk tasvirlerinde abartı ve öfke dili öne çıkar. Selçukluların Müslüman olması ve kalabalık bir nüfusla Anadolu'yu fethetmek üzere bölgeye yönelmesi bu tasvirlerin ortaya çıkmasında büyük rol oynar. İslamiyet'i

sahte bir din olarak kabul eden Ermeniler büyük bir askeri güce sahip Selçukluların ülkelerini ele geçirebileceği endişesi ile korku duydukları bu topluluğu yukarıdaki gerekçelerle tanımlamaya başlamışlardır. Anadolu'nun fethi sürecinde Bizans İmparatorluğu ile işbirliği yapan Ermeniler, Malazgirt Zaferinden sonra Selçuklu Devleti'nin vatandaşı olarak yaşamaya mecbur kalmışlardır.

Selçuklu hâkimiyeti ile birlikte Ermenilerin korkularının da boş olduğu ortaya çıkmıştır. Zira Selçuklular onlara dini, mezhebi, ekonomik ve kültürel özgürlükler tanımışlardır. Bilim ve insaf sahibi Ermeniler, bugün bağımsız Ermeni kilisesi var ise bunu Türklere borçlu olduklarını söylerler. Çünkü Selçuklular yerine Bizans bölgeye hâkim olsaydı Ermeni kilisesini kapatarak onları Rum Ortodoks kilisesine bağlanmak zorunda bırakacaktı. Hıristiyanlar için mezhep değiştirmenin din değiştirme gibi algılandığı düşünülürse Selçukluların tanıdığı özgürlüğün Ermeniler için ne kadar anlamlı olduğu ortaya çıkar. Bu inanç ortamında daha önceki Selçuklu hükümdarları hakkında olumsuz tasvirler kaleme alan Ermeni tarihçilerinin vatandaşı oldukları Sultan Melikşah hakkında "*cihan hükümdarı, en adil, Hıristiyanlara karşı en şefkatli hükümdar*" gibi ifadeler kullanmasının sebebi de ortaya çıkar.

Selçukluların gerileme devrinde Çukurova bölgesinde yoğunlaşmış olan Ermeniler bağımsızlık elde etme çabasına girişmişlerdir. Bu maksatla Haçlılarla işbirliği yapmış ancak beklentilerine karşılık bulamadıkları gibi Bizans'tan gördükleri muamelenin benzerini onlardan görmüş ve inançları hakir

görülmüştür. Bölgede Haçlı prenslikleri kurulduktan sonra Türkiye Selçuklularına müracaat eden bazı Ermeni önde gelenleri, Maraş ve çevresinin yeniden Türk hâkimiyetine geçmesi için davetçi olmuşlardır. Türkiye Selçukluları zamanında her kargaşa döneminde bağımsızlık için sık sık isyan eden Çukurova Ermenilerinin ayaklanmaları bastırılmıştır. Selçuklu hâkimiyetinin sona ermesinden sonra Osmanlı vatandaşı haline gelen Ermeniler, İstanbul'un fethinden sonra burada kurulan patrikhane ile Hıristiyan dünyasında üst düzeyde temsil edilmeye başlanmıştır. Ekonomik bakımdan Osmanlı Devleti'nin en gelişen grupları içerisinde yer alan Ermeniler devlet kademelerinde de üst düzey görevlere getirildiler.

Osmanlı Devleti'nin gerileme döneminde büyük güçlerin hedeflerindeki topluluklardan birisi de Ermenilerdi. Ancak Osmanlı Ermenilerinin büyük kısmı bu projelere itibar etmediler. 19. yüzyılın ortalarında ivme kazanmaya başlayan Ermeni milliyetçiliği, 1887'de Cenevre'de Hınçak, 1890'da Tiflis'te Taşnak örgütlerinin kurulmasından sonra silahlı eyleme yöneldi. 1890'dan itibaren ortaya çıkan isyanlar 20. yüzyılın başlarında yoğunlaştı. 1906-1922 arasında Ermeni terörü sebebiyle hayatını kaybeden Türklerin iki milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Osmanlı Devleti uzun süre bu eylemlere karşı savunma durumunda kaldı. 24 Nisan 1915'te Taşnak ve Hınçak partilerini kapatarak üyelerini tutuklatan Hükümet, 27 Mayıs 1915'te de isyana kalkışan Ermenilerin daha güvenli yerlere zorunlu olarak gönderilmesi emrini yayınladı.

Osmanlı arşivlerindeki kayıtlara bakılırsa yer değiştirme ile uygulamalar Ermenilerin sadece ayrılıkçı grubu ile ilgilidir. Osmanlı Devleti aleyhine faaliyette bulunmayan Katolik ve Protestan Ermenilerin uygulama dışı tutulması devletin topyekûn bir harekete girişmediğinin açık bir göstergesidir. Aynı şekilde asker ve asker aileleri, taşradaki Osmanlı Bankası çalışanları, Reji idaresi, Düyun-ı Umûmiyye ve bazı konsolosluklarda görevli Ermeni memurların kapsam dışı bırakılması, devletin tüm Ermenilere yönelik bir eylem planı oluşturmadığının delilidir.

29 Kasım 1915'e kadar büyük kısmı Ruslarla işbirliği yapan Ermeniler yerlerini terk etmek zorunda kaldı. Zorunlu göç devletin cephe gerisindeki sivilleri koruma adına aldığı bir önlemdi. Savaş sırasında iki ateş arasında kalmamak adına başvurduğu bir çareydi. Bugün uluslararası hukuk çevrelerince de kabul edildiği üzere Ermenileri yok etmek için hazırlanmış bir düzenek değildi.

Osmanlı arşivlerindeki kayıtlara bakılırsa yer değiştirme ile uygulamalar Ermenilerin sadece ayrılıkçı grubu ile ilgilidir. Osmanlı Devleti aleyhine faaliyette bulunmayan Katolik ve Protestan Ermenilerin uygulama dışı tutulması devletin topyekûn bir harekete girişmediğinin açık bir göstergesidir. Aynı şekilde asker ve asker aileleri, taşradaki Osmanlı Bankası çalışanları, Reji idaresi, Düyun-ı Umûmiyye ve bazı konsolosluklarda görevli Ermeni memurların kapsam dışı bırakılması, devletin tüm Ermenilere yönelik bir eylem planı oluşturmadığının delilidir. Sadece, bu meslek gruplarından ayrılıkçı faaliyetlere iştirak edenler görevden

el çektilmiştir. Ayrıca demiryollarında çalışanlar örneğinde olduğu gibi bazı meslek gruplarındaki amele ve ustalar ile ticaretle uğraşanlar da vazifelerine devam ettirilmiştir. Osmanlı belgelerinde göçle ilgili evrakların önemli bir kısmında bazı Ermeni vatandaşlarının mağdur edilmemesi için özel çaba gösterildiği dikkat çekmektedir. Bunlar, sağlık durumu bozuk olanlar, yetim çocuklar, dul kadınlardır. Bilhassa yetim çocuklara vurgu yapılan belgelerde onların yetimhanelere yerleştirilerek güven altına alınmaları ve hayatlarını sürdürebilmeleri için bütün imkânların seferber edilmesi sık sık vurgulanmaktadır. Aynı şekilde sağlık durumları müsait olmayanların ve dul kadınların göçten istisna tutularak yaşadıkları yerlerde hayatını devam ettirmesi sağlanmıştır. Hem bu şartlarda olanların hem de olaylara karışmayanların sevk edilmeyecekleri yazışmalarda ısrarla pek çok kez tekrarlanmıştır.

Devlet arşivlerindeki belgelerden anlaşıldığı üzere zorunlu göçün uygulanması sırasında Osmanlı Devleti ciddi önlemler almıştı. Yaşlı, sakat ve çocuk olanların göç ettirilmemesinden tutun da göç ettirilenlerin geride bıraktığı malların korunmasına kadar pek çok önlem alındı. Günümüzde Ermeniler bu göç sırasında bir buçuk milyon Ermeni'nin katledildiğini iddia etmektedir. Oysa o dönemde Osmanlı Devleti'nde bu kadar Ermeni'nin yaşamadığı hem Osmanlı kayıtlarında hem de uluslararası kayıtlarda mevcuttur. Üstelik göç ettirilenlerin kaç kişi olduğu bunlardan ne kadarının göç ettirileceği yere ulaştığı kaçının hayatını kaybettiği bellidir ve bunlar defa-

larca dünya kamuoyuna açıklanmıştır. Bununla birlikte Ermeniler, gerçeklere yüz çevirerek devamlı yaptıkları lobi faaliyetleri sonucunda bugün, dünya genelinde önemli mesafe kat ederek, soykırımı uğradıkları tezini kabul ettirme noktasında büyük ilerleme sağlamışlardır.

Genel olarak "4 T" planı olarak bilinen Ermeni propagandasına göre "soykırım" tüm dünyada "tanıtılacak", iddialar dünya kamuoyunca kabul edilip Türkiye tarafından "tanınacak", soykırımdan dolayı Türkiye'den "tazminat" alınacak, "Büyük Ermenistan"ı gerçekleştirmek için gereken "toprak" Türkiye'den koparılacaktır. Ermeniler bu tezlerini dünyaya kabul ettirebilmek için oldukça önemli adımlar atmışlardır. BM Ayrımcılığın **Önlenmesi** ve Azınlıkların Korunması Alt Komisyonu, Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu, Dünya Kiliseler Konseyi, **İnsan Hakları Derneği**, YMCA Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşlarda Ermenilerin soykırımı uğradığı görüşü hâkim durumdadır. Ayrıca Ermeni lobilerinin faaliyetleri sonucu Arjantin, Almanya, Belçika, Kanada, Şili, Güney Kıbrıs, Fransa, Yunanistan, İtalya, Litvanya, Lübnan, Hollanda, Polonya, Rusya, Slovakya, İsveç, İsviçre, Uruguay, Vatikan, Venezuela gibi ülkelerle ABD'nin 41 eyaletinde bir şekilde Ermeni tezini kabul eden kararlar alınmıştır. En son 29 Ocak 2014'te Suriye Parlamentosu Ermeni soykırımını tanıyan bir kanunu kabul etmiştir.

Türkiye'de Türk-Ermeni ilişkileri ve 1915 olayları ile ilgili olarak o kadar çok çalışma yapılmıştır ki, bu konularla ilgili bütün soruların cevap bulabileceği önemli bir külliyat ortaya çıkmıştır. Ancak

bu çalışmaların uluslararası kamuoyuna yeterince tanıtıldığını söylemek mümkün değildir. Bu çalışmalardan Batı dünyasındaki bilimsel çevrelerin haberi olsa da 1915'te Ermenilere soykırım yapıldığına inanan/inandırılan insanların ilgisini çekmemektedir. 1920'de yayımlanmış bir kitapta Talat Paşa'nın soykırım yapılması emri verdiği iddia edilen telgrafın uydurma olduğu 1983'te ortaya çıkarılmıştı. Ancak bu örnekte olduğu gibi 1915 olaylarıyla ilgili pek çok çarpıtma günümüzde ortaya çıkarılsa da dünyadaki algı çok değiştirilememiştir. Çeşitli ülkelere yayılmış, farklı ekonomik, kültürel ve mezhepsel kimliklere sahip Ermenilerin en büyük ortak noktası Türkler tarafından soykırımı uğratılmış oldukları inancıdır. Ermeniler açısından bu mesele bir tarihî mesele değil inanç meselesi haline gelmiştir. Dolayısıyla bu meseleyi ne tartışmaya yanaşırlar ne de tarih ile yüzleşmek adına konuşmaya. Yaptıkları propaganda etkisiyle dünyada ulaştıkları taraftar kitlesi onları 1915 olaylarını tartışmaktan daha da uzaklaştırmaktadır. Oysa Birinci Dünya Savaşı'nın dünyada olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de derin acılara sebep olduğu, bu acılardan bütün Osmanlı vatandaşlarının etkilendiği ana fikri üzerinden yapılacak çözümler tarihi gerçeklerin ortaya çıkması adına bir karşılık bulabilir.

Türkiye Ermenilere, arşivlerin karşılıklı olarak açılıp ortak bir komisyon kurularak 1915 olaylarının bütün yönleriyle aydınlatılması teklifinde bulunmuştur. Ancak yaptığı propaganda ile uluslararası kamuoyunda önemli bir mesafe kat etmiş olan Ermeniler bu teklife

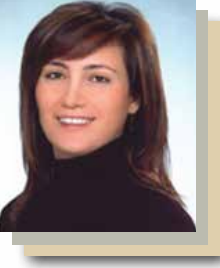
sıcak bakmamaktadır. Onlar 2015 yılında dünya çapında büyük bir çalışma yaparak "soykırım" tezini dünyaya tanıtma amacındadırlar. Bunun ikinci aşaması kurulacak uluslararası baskı ile Türkiye'nin soykırımı tanımmasıdır.

Ermenilerin 2015'e yönelik faaliyetleri tüm hızıyla devam ederken AİHM "soykırım" iddialarıyla ilgili olarak gidişatı değiştirici mahiyette bir karara imza atmıştır. 17 Aralık 2013 tarih ve 275101/08 nolu kararında, 1915 olaylarına *soykırım denmesi zorunluluğunu* kaldırmıştır. Mahkemeye göre soykırım kavramı *net ve hukuki* bir kavramdır. Eylemin *bir grubun bir kısım üyelerini değil tamamını tahrip etmek* kastıyla yapılmış olması gerekir. Soykırım çok dar anlamalı hukuki bir kavramdır, dahası ispatı zordur.

Geçmişte yaşananlar siyasetçilerin insafına bırakılmayacak kadar kıymetlidir. Bu açıdan 1915 olaylarının tarihçiler tarafından tartışılması Türk ve Ermenilerin geçmişle yüzleşmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Taraflar arasında kurulacak komisyonların uluslararası temsilcilerin de destekleri ile meselenin çözümüne ve ilişkilerin normalleşmesine önemli katkı sağlayacağı açıktır.

AİHM'nin kararında açıkça vurgulandığı üzere 1915 olayları soykırım olarak nitelendirilemez. Bu durum altında uluslararası camianın mahkeme kararlarına uyması gereklidir. 1915 olayları ilmin ışığında bir çözüme kavuşturulmadan Türk Milletinin soykırım suçlaması ile karşı karşıya bırakılması kabul edilemez bir durumdur.

Uz. Dr. Filiz SARI

Anesteziyoloji ve Reanimasyon Uzmanı
www.filizakupunktur.com

Nöral Terapi (NT) Nedir?

Ağrı tedavisi için dünyada yaklaşık 100 yıldır uygulanagelen bir yöntem olan Nöral Terapi, son zamanlarda ülkemizde de hızla yaygınlaşmaktadır. Vücuttaki hemen hemen tüm ağrılarda kullanılan etkili ve kalıcı bir yöntemdir.

NT, esasen bir regülasyon tedavisidir; yani vücudun tamamı için düzenleyici ve dengeleyicidir. Başka bir deyişle, otonom sinir sisteminde bir girişimdir. Tüm vücudu saran otonom sinir sistemi, her hücreye ulaşan ve hücrelerin çalışmalarını kontrol eden biyoelektriksel bir ağdır. İstem dışı çalışan tüm organlar, bu otonom sinir sistemi tarafından yönetilirler. Kalp yahut akciğer, istem dışı çalışan organlara tipik örneklerdir; uyurken bile kan pompalamaya ve nefes alıp verdimeye kesintisiz devam ederler. Bu ağdaki bozukluklar tüm hastalıkların temelini oluşturur. İşte NT; otonom sinir sisteminde oluşturduğu uyarılarla var olan bozuklukları dengeler ve hastalığı hücresel düzeyde tedavi eder. Bu münasebetle, NT; hem çok etkili hem de kalıcı bir tedavi sağlamaktadır.

Nasıl Uygulanır?

NT bir iğne (enjeksiyon) tedavisidir. Enjeksiyon; hastanın şikayetine göre, otonom sinir sisteminin en kısa sürede uyarılabileceği noktalardan yapılır. Siyah ince uçlu enjektör kullanılır. Enjeksiyon derinliği, yapılan bölgeye göre değişiklik gösterir. Bu yüzden, kesinlikle uzmanları tarafından yapılması gerekir.

NT'de amaç; iğne yapmak değil, sinir sisteminde uyarı oluşturmaktır. Bu yüzden diğer iğne tedavileri (ağrı kesici yahut kortizon uygulamaları gibi) ile karıştırılmamalıdır. Zira bunlar kısıtlı ve geçici tedavilerdir. NT ise vücutta kalıcı bir düzenleme yapar.

NT'de kısa etkili bir anestezi ilaç olan lidokain kullanılır. Bu anestezi tamamen doğal olup, ısırılan otu ve acı bademden elde edilmektedir. Bundan dolayı NT hamilelerde ve emzirenlerde rahatlıkla kullanılabilir. Hiçbir yan etkisi yoktur; tedavi tamamen kalıcıdır.

Etki Mekanizması

Normal çalışan bir hücrede dinlenme potansiyeli -80 ila -90 mV'tur. Bu hücreye dışarıdan bir uyarı geldiğinde -50 ile -10 mV'a kadar depolarize olur ve uyarı geçince tekrar repolarize olarak dinlenme potansiyeline döner. Ancak sağlığını kaybetmiş hasta hücreler, depolarizasyondan repolarizasyona tekrar dönemez ve repolarizasyonda kalırlar. Bu hücreler enflemasyon hücreleridir. Hatta kronik bazı uyarılarda, hücre +20 mV'a kadar hiperpolarize olabilir ve bu durum hücrenin normal çalışmasını engeller. Uzun süre depolarizasyonda veya hiperpolarizasyonda kalan hücreler ise zamanla ölür. Depolarizasyon veya hiperpolarizasyon olmuş hücre savunmasız ve güçsüzdür; kendini kurtaramaz. Bu yüzden dışarıdan uyarılması gerekir.

İşte NT; bu hastalıklı hücreleri dışardan stimüle ederek, depolarizasyondan veya hiperpolarizasyondan kurtarır. Herhangi bir hücrede bozukluk varsa, onun yakınında veya uzağında da bozukluklar oluşabilir. NT bozuk hücreyi iyileştirmek suretiyle, uzak noktalardaki düzensizlikleri de giderir.

NT; otonom sinir sistemine bir girişim olduğundan, iç organlar da etkilenir. Böylece ruhsal sıkıntılar düzelir, kabızlık veya ishal varsa onlar da düzelir, hasta sabahları daha dinç kalkar.

Kısacası NT'de hedef; ağrıyı gidermek değil, hasta-yı hücresel düzeyde tedavi etmektir.

Uygulama Şekilleri

- Lokal,
- Segmental,
- Sinir kökleri ve ganglion,
- IV ve intra arterial,
- Bozucu alan tedavisi (tosiller, dişler, skar dokuları vs.)

Uygulama Alanları

- Her türlü baş ağrısı (migren, gerilim tipi),
- Sinüzit,
- Yüz felci,
- Trigeminal nevralji,
- Kulak çınlaması, baş dönmesi,
- Saman nezlesi,
- Astım,
- Uçuk ve aftlar,
- Mide ülseri,
- Kronik ishal ve kabızlık,
- Colitis ülseroza ve chron hastalığı,
- Reflü,
- Tenisçi ve golfçü dirseği,
- Zona zoster ağrıları,
- Siğiller,
- Ağrılı adet görme,
- İnfertilite,
- Gece altına işeme,
- Bel ve sırt ağrıları, fıtıkları,
- Kalça ve dizde kireçlenme, menüsküs yırtığı,
- Lumbago ve syatalji,
- Tendon zedelenmesi,
- Boyun düzleşmesi ve boyun fıtığı,
- Topuk dikeni,
- Saç dökülmesi,
- Fibromyalji ve kulunç, omuz ekleminde yırtık,
- Ağrılı durumların tüm şekilleri

Kaç Seans Uygulanır?

İlk hafta 2 kez, sonraki haftalarda bir kez olmak üzere toplam 6 seans uygulanır.

Bozucu Alan

Tedaviye yanıt alınamadığı durumlarda vücutta bir bozucu alandan şüphelenilir. Yani vücutta bir

odaktan sürekli olarak bozucu bir sinyal gönderilmektedir ve bunun sonucunda hastalık oluşmaktadır. Bu odak tespit edilip, tedavi edilmez ise hastalık da iyileştirilemez.

Çoğu bozucu alan kafa bölgesinde bulunur. Tonsiller, dişler, sinüzit, ameliyat skarları, karaciğer, safra kesesi, mide – bağırsak sistemi vs. bozucu alan olabilir. Mesela her diş bir organa bağlıdır; dişe blokaj yapınca, ağrı hemen ve tamamen geçiyor, bu ağrısızlık 24 saat devam ettikten sonra tekrar başlıyorsa, o diş bozucu alandır ve çekilmelidir.

Yan Etkileri ve Komplikasyonları

- a- Nadiren lokal anesteziğe allerji,
- b- Morarma ve enjeksiyon yerinde kanama,
- c- Plevra yaralanması sonucu pnömotorax veya batın içi kanama...

Bu yüzden NT, uzman ellerde yapılması gereken bir tedavidir.

Uygulama Kısıtları

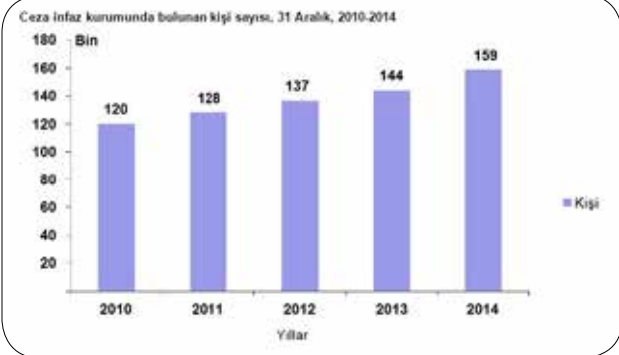
Son 3 ayda yoğun radyasyona maruz kalanlar ve yüksek doz kortizon kullananlara NT uygulanmamalıdır; zira kortizon, hücreleri stabilize ettiği için NT etkisi azalabilir.

TÜRKİYE

Ceza infaz kurumunda bulunan kişi sayısı
2014 yılında %10,1 arttı

CİNNET GEÇİRİYOR!

Türkiye 'suç ve şiddet ülkesi' haline geldi. Ceza infaz kurumunda 31 Aralık 2014 tarihindeki kişi sayısı, 2013 yılının aynı tarihine göre %10,1 artarak 158. 690 oldu.

Ceza infaz kurumunda bulunanların %96,4'ünü erkekler oluşturdu

TÜİK'in Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kayıtları üzerinden oluşturduğu verilere göre, ceza infaz kurumlarının 31 Aralık 2014 tarihindeki nüfusunun %86'sını hükümlüler ve %14'ünü tutuklular oluşturdu. Bu kişilerin %96,4'ünü erkekler, %3,6'sını ise kadınlar oluşturdu.

Her 100 bin kişiden 204'ü ceza infaz kurumunda

Her yılın 31 Aralık tarihi itibarıyla Türkiye'de yüz bin kişi başına düşen ceza infaz kurumundaki kişi sayısı 2010 yılında 163 olurken, bu sayı yıllar itibarıyla sürekli artarak 2014 yılında 204'e ulaştı. Buna karşılık 12 ve daha yukarı yaştaki her yüz bin kişiden 253'ü ceza infaz kurumunda yer aldı.

Ceza infaz kurumlarına 2014 yılında 170 733 hükümlü girdi

Bir hükümlünün aynı yıl içinde bir veya daha fazla giriş kaydı dikkate alındığında, 1 Ocak-31 Aralık 2014 tarihleri arasında ceza infaz kurumlarına 170 733 hükümlü giriş kaydı yapıldı. Yine bir hükümlünün aynı yıl içinde bir veya daha fazla çıkış kaydı dikkate alındığında, aynı tarihler arasında 135 784 hükümlü çıkış kaydı yapıldı. Giren hükümlülerin %96,3'ünü, çıkan hükümlülerin ise %96,4'ünü erkekler oluşturdu.

Hükümlü statüsünde girenlerin en çok işlediği suç hırsızlık oldu

Ceza infaz kurumuna giren hükümlülerin birden fazla suç işlemesi durumunda en ağır cezayı gerektiren suç esas alınmakta olup, bu esasa göre değerlendirildiğinde, ceza infaz kurumuna 1 Ocak-31 Aralık 2014 tarihleri arasında giren hükümlülerin %17,5'i hırsızlık, %14,5'i yaralama, %8,2'si İcra İflas Kanunu'na muhalefet ve %5,2'si ise öldürme suçu işledi.

Hükümlülerin %31,6'sını ilköğretim mezunları oluşturdu

Ceza infaz kurumuna 1 Ocak-31 Aralık 2014 tarihleri arasında giren hükümlüler işlenen suça göre değerlendirildiğinde hırsızlık suçu işleyenlerin %42,2'si ilköğretim mezunu, %20,7'si ilkokul mezunu, %15,7'si okuryazar olup bir okul bitirmeyen kişilerden, yaralama suçu işleyenlerin ise %31,4'ü ilköğretim, %26,4'ü ilkokul, %20,7'si lise ve dengi meslek okulu mezunu kişilerden oluştu.

Öldürme suçu işleyenlerin %26'sını lise ve yükseköğretim mezunları oluşturdu

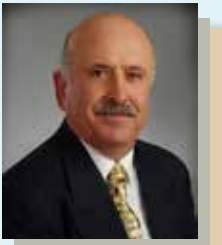
İcra İflas Kanunu'na muhalefet suçu işleyenlerin %28,1'i lise ve dengi meslek okulu, %27,5'i ilkokul, %22,7'si ilköğretim mezunu hükümlüler oldu. Öldürme suçu işleyenlerin %27,7'si ilköğretim, %22,2'si lise ve dengi meslek okulu, %21,8'i ilkokul mezunuyken, cinsel suçları işleyenlerin %37,9'u ilköğretim, %21,8'i ilkokul, %18,2'si lise ve dengi meslek okulu mezunu hükümlüler olarak gerçekleşti.

Yükseköğretim mezunları en çok İcra İflas Kanunu'na muhalefet etti

Ceza infaz kurumuna 1 Ocak - 31 Aralık 2014 tarihleri arasında giren hükümlüler eğitim durumu itibarıyla değerlendirildiğinde; okuryazar olup bir okul bitirmeyenlerde %35,1, ilköğretim mezunlarında %23,2, okuma yazma bilmeyenlerde %27,8 ile hırsızlık suçu; ilkokul mezunlarında %15,9, ortaokul ve dengi meslek okulu mezunlarında %14,6, lise ve dengi meslek okulu mezunlarında %15,8 ile yaralama suçu ve yükseköğretim mezunlarında %16 ile İcra İflas Kanunu'na muhalefet suçu yer aldı.

TÜRKLERDE ÇEVRENİN ÖNEMİ, FATİH SULTAN MEHMET VE KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN'IN ÇEVRE NİZAMNAMESİ

Necdet Bayraktaroğlu
Araştırmacı-Yazar

Çevre insan ve diğer canlıların hayatları boyunca ilişkilerini sürdürdüğü bir ortamdır. İnsan ve doğa arasındaki bu ilişki bir sistemin parçasıdır. Kainat mükemmel bir denge içinde canlıların hayatlarını idame ettirdikleri tabii bir nizamdır. İnsan-hayvan-bitki gibi canlıların denge üzerine kurulan bu kainatı, Yüce Rab temiz ve güzel yaratmış, insanoğlunun emrine vermiş ve her türlü imkanlarla donatmıştır. Dünya insanoğluna yüce Allah tarafından verilen bir nimettir. Ondan hem faydalanmalı hem de gerektiği gibi onu korumalıdır.

Kuranımız Bakara Suresi 22. Ayette “O sizin için yeryüzünü bir döşek, gökyüzünü bir bina (çadır) yaptı ve sizin için gökten yağmur indirerek, bununla sizin için çeşitli mahsullerden size rızık çıkardı” demekte, Rum Suresi 45. Ayette ise “Allah’ın buyruklarını umursamayan şu insanların kendi tercihleri ile yaptıkları işler yüzünden karada ve denizde (bütün dünyada) fesat (bozukluk) ortaya çıktı, nizam bozuldu...” diyerek çevre, canlılar ve nimetler konusunda bize buyruklarını ve uyarılarını bildirmektedir.

Sağlıklı ve güzel bir dünyada yaşamak çevre bilincine sahip olmak, en iyi temizliğin kirletmek olduğunu bilmek, bu bilinçle hareket ederek dengesi bozulmamış, temiz bir çevrede hayatımızı sürdürmekle olur. Dinimizde çevrenin korunması, temizliğe verilen önemi belirtilmiş, “temizlik imanın yarısıdır (temizlik imandandır)” şeklinde ifade edilmiştir.

Peygamberimiz “Allah’ım pislikten ve pislenmekten sana sığınırım” demiştir. Hz. Ayşe “Müslümanlık temizdir, kirsizdir. Siz de temiz olun, temizleniniz. Zira cennete temizler girer” demekte, Hz. Ali Efendimiz ise “Elbiseleriniz eski de olsa, kalpleriniz yeni ve temiz olsun” demiştir. Düşünür P. Syrus ise “Allah dolu ellere değil, temiz ellere bakar” demektedir. Gothe ise “Herkes evinin önünü süpürse, bütün sokak temiz olur” diyerek temizlik konusunda ne güzel ifadelerde bulunmuşlardır.

İlk önceleri Türklerde çevre anlayışı yaşanabilir temiz bir çevrede yaşamaya dayanmaktaydı. İçinde yaşadıkları çevreye (tabiata) ve iklime uygun hayat tarzını seçiyorlardı. Atlı, göçebe ve konar-göçer hayat tarzları vardı. Savaş ve akınlar yapmaları sonucunda vatan, millet, toprak bilinci gelişti. Yeşil, orman, sulak, otlak çevreyi tercih ettiler. Orta Asya’daki 4600 metre yükseklikteki Altay Dağlarının ormanlık bölgelerinden inerek bozkır hayatına geçtiler. 1200-1400 metre yükseklikteki yayla hayatında yaşamaya, ağaçlı, otlaklı, çayır, sulak, mera ve mezaralarda hayvan yetiştiriciliği yapmaya başladılar.

Selçuklular ise çevreye, temizliğe, yeşile, ormana çok önem vermiş, vakıflar vasıtasıyla camiler, medreseler, kütüphaneler, hastaneler, imaretler, çarşılar, han, hamam, kervansaraylar, köprüler, kaleler,

kaldırımlar, yollar, su kanalları, çeşmeler, mesire yerleri gibi nice mimari ve tarihi değeri yüksek kıymetli eserler yaparak, çevrenin, şehrin, memleketin güzelleşip kalkınmasını sağlamışlardır.

Osmanlılarda ise, halkın yaşanabilir bir çevrede hayatlarını sürdürülmesi için, belirli bir sistem ve yasal düzenlemeler oluşturmuş, emirlerle, telkinlerle, uyarı ve cezalarla disiplin içinde yerine getirmişlerdir. Şehir, kasaba ve köylerde şehrin emniyeti ve asayişini temin eden görevlilerin yanında, çevrenin temizliğini de kontrolünü de sağlayan hususi görevliler de vardı. Bunlara Subaşılar, Çöpçübaşılar deniliyordu. Mahalle aralarını sokakların, çarşıların, pazarların temizliğine bakarlar, çarşıların temizliğinden esnafı sorumlu tutarlardı. Osman Beyin ilk tayin ettiği 2 görevliden biri subaşı idi. Yerleşim yerlerinin emniyeti, asayişi ve de çevrenin temizliğinden sorumlu idi.

Osmanlıda çevrenin, havanın, limanların, mahallelerin, cadde ve sokakların temizliğine önem veren birçok emir ve nizamnameler vardır.

Nizamname: Belirlenen işlerin nasıl yapılacağını gösteren idare tarafından düzenlenen, uygulanacak hükümleri ve uygulanacak yolu ve çalışmalarını sırasıyla açıklayan maddelerin bütünüdür. İdari dairelerin işlemleri ile ilgili nizamnameleri yapma yetkisi padişaha ait idi.

Fatih Sultan Mehmet Han Çevre Nizamnamesinde şöyle demektedir:

“Ben ki İstanbul fatihi Abd-i (kul) aciz Fatih Sultan Mehmet; bizatihi alın terimle kazanmış olduğum akçelerimle satın aldığım İstanbul’un Taşlık mevkiinde kain ve malumu’l hudut olan 136 bap dükkanımı aşağıdaki şartlar muvacehesinde vakfi sahih eyledim. Şöyle ki: bu gayrimenkulatımdan elde olunacak nema’larla İstanbul’un her sokağına ikişer kişi tayin eyledim. Bunlar ki ellerinde bir kap içerisinde kireç tozu ve kömür külü olduğu halde günün belirli saatlerinde bu sokakları gezeler. Bu sokaklara tükürenlerin tükürükleri üzerine bu tozu dökeler ki yevmiye 20 şer akçe alsınlar...”⁽¹⁾

Yine padişah Kanuni Sultan Süleyman, 1539 yılında Edirne’nin mahalleleri, sokakları ve çarşılarının temizlenmesi için Edirne Çöpçüsubaşısına verilmiş üzere yayınladığı çevre nizamnamesinde:

1. Bundan böyle hiçbir kimse evinin çevresini ve dükkanlarını pis tutmayıp, herhangi bir pis madde görürlerse temizlesinler.
2. Subaşı Ömer çarşı ve mahallelerde dökülen pislikler kimin evine ve avlusuna yakın ise onun döktüğüne kanaat getirilerek temizlettirilsin...
3. Kervansarayların pislikleri kervansaraycı tarafından boş bir yere döktürülsün.
4. Hamamların pis suları belirli bir yerden akmalıdır. Kim buna riayet etmez ise ona temizlettirilsin.
5. Çamaşır yıkayanların pis suları, kan alıcıların kanlarını umumi yollara dökmelerini engelleyerek boş yerlere dökülmesini sağlasın.
6. Açık kabirleri ördürsün, at, köpek ve kedi gibi hayvanların leşlerini kabirlerin arasında bırakılmasına müsaade etmesin.
7. Evlerde çamaşır yıkadıkları sabunlu suyu yolun üzerine dökmesinler. Dökenler hakkında gereken muamele yapılınsın.
8. Çevreyi her türlü pislik ve taşlardan temizlettirsin. At ölüsü vs davar leşlerini halkın rahatsız olacağı yerlere koydurtmasın. Her kim bu hususlara riayet etmeyip inatlaşırsa, ortalığa bıraktığı leşin kafası boynuna takılarak halka teşhir edilsin.
9. Hiç kimse inatlaşıp yasaklarına karşı çıkmassınlar. Buna cüret edenler yüce katıma bildirilsin. Kadı ve şehir subaşısı halka yardımcı olmayı ihmal etmesinler. Safer sene 946 (Haziran-Temmuz 1539) ⁽²⁾

1559 yılında Ağrıboz Sancak Beyine yazılan bir hükümde: "Ağrıboz limanına gelen gemilerin safra dökmelerinin engellenmesi" istenmiş, 1567 de Haslar Kadısına yazılan hükümde "40 çeşme suyu ve diğer suların geçtiği güzergahlara bağ, bahçe yapılması, ev inşa edilmesi" yasaklandığı, 1593 tarihli emirde "Çirkapların (sıvı atıkların) evlerden geliş güzel dışarı akıtılmaması ve herkesin geçtiği yola bırakılmaması" istenilmiştir. ⁽³⁾

Osmanlı devlet yetkilileri ve hayır sahipleri kurdukları vakıflar sayesinde de, yerleşim yerlerinin gelişmesi, çevrenin korunması, güzelleştirilmesi ve temizlenmesi sağlanmıştır.

Duvar yazılarını silen vakıf, Fatih Sultan Mehmet

Vakfı vakıfnamesinde "Aklı başında dirayetli birisi vakfın mahi'n nukuşu (resim-yazı silen görevli) olup her an cami, medrese, kışla, çeşme, han, hamam ve bahçe gibi yerlerin hangisi olursa olsun duvarlarının temiz kalmasına dikkat edecek, yazı yazan, çizen veya pisleyen kendini bilmezlerin pisliklerini temizleyecektir. İstanbul. M 1470 ⁽⁴⁾

Çevreyi Güzelleştiren Vakıf-Nebioğlu Cafer Çelebi Efendi Vakfı- İstanbul M.1569, Boğazda temiz hava aldırın vakıf - Ramazanoğlu Hacı Nurettin Ağa Vakfı. İstanbul. M.1730, Çevre ve Ormanı Koruyan Vakıf - İsmail Zühtü Paşa Vakfı. İstanbul. M.1885, Şehir estetiğini koruyan vakıf - Mehmet Hayri Paşa Vakfı. İstanbul M.1903 ⁽⁵⁾

İnsan yaşamı, çevresiyle oluşturduğu doğal dengeler üzerine kuruludur. Sağlıklı yaşamın en önemli şartlarından birisi tabii hali bozulmamış temiz çevrede yaşamaktır.1982 anayasasının 56. Maddesi: "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir" demektedir. Son yıllarda çevre kirliliği, dünyada olduğu gibi ülkemizde de daha fazla etkisini göstermektedir. Hızlı nüfus artışı, çarpık kentleşme, sağlıksız yapılaşma, hızla gelişen teknoloji, sanayileşme, ekolojik dengeyi bozarak çevre felaketlerine neden olmakta, sağlıksız bir çevrenin meydana gelmesine sebep olmaktadır. Gelişen yüzyıl, teknolojik yararlar sunarken, dünyamızı, çevremizi telafisi zor tehlikelere maruz bırakmaktadır. Yer küremizi saran ozon alarmı, nükleer tehdit ve radyasyon tehlikeli olmaya başlamış, su, hava, toprak ve orman gibi insan yaşamı için hayati öneme sahip alanların, her geçen gün kirliliğini arttırmaya başlamıştır.

Yale Üniversitesi'nin 2012 dünya çevre raporunda Türkiye, çevre sağlığı, doğa korumada 132 ülke arasında kötü bir gidişle 109. sırayı almıştır. Bu sonuç çevreyi korumada dikkatli olmamızı ve biran önce yanlışlarımızı düzeltmemizi ortaya koymaktadır.

Ülkemizde yıllardır acımasızca ormanlar bilinçsizce yakılmakta, kesilmekte, ağaçlı yeşil bitki alanlarımız, verimli tarım alanlarımız, sanayi ve konutlarla mahvedilmekte, sanayi ve fabrika atıkları ile akarsu göller denizlerimiz ve sahillerimiz kirlenmekte, yaşayan canlıların hayatını etkilenmektedir. Ormanlar

ve ağaçlı, yeşil alanlar bir ülkenin, şehrin, yerleşim yerlerinin akciğerleridir.

Hız. Peygamberimiz ağaçla ilgili sözünde: “Kıyamet kopmakta iken bile, elinde bir ağaç fidanı olan eğer zaman buluyorsa onu diksin” demiş, Fatih Sultan Mehmet Han ise “Ağaçlarımdan izinsiz bir dal kesenin başını keserim” diyerek hassasiyetini belirtmiştir..

İnsanoğlu kendisine sunulan doğanın kıymetini bilmeli, onu korumalı ve ondan faydalanmalıdır. Çünkü tüm bu nimetler de diğer insanların ve canlıların da hakkı bulunmaktadır. Su, hava, deniz, toprak, ağaçlar, yeşil cümle bitkiler, hayvanlar bize emanet olup, bu nimetleri israf edilmeden kullanmalıyız. İnsanlar tabiatın gözcüsü olmalıdır. Doğa bekçisiyle değil, sevgi ile korunur. Biz doğayı korursak o da bizi korur.

Peygamberimiz bir hadisi şerifinde “Merhamet edenlere Rahman merhamet eder ve yeryüzündekilere merhamet ediniz. Semadakiler de size merhamet etsin” demektedir.

İnsanlarımız son 15-20 yıldır çok kirlendi bir başkalaştı, çevresine karşı sorumsuzlaştı. Çöplerini sağa sola rastgele bırakmakta, sigarasının izmaritini, yediklerinin, içtiklerinin atığını etrafa atmakta, orman, park, yeşil alanlarda piknik yapıp, çöplerini ortalığa bırakmaktadırlar. Düğün, toplantı, bar, gazino, eğlence yerleri, ev ve özel mekanlarda gürültü kirliliği yaşanmakta, araçların korna, motor ve eksoz sesleri etrafı, çevreyi rahatsız etmektedir.

Avrupa ülkelerinde sokaklarda, yolda bir sigara izmariti, yiyecek içecek atıkları ve çer, çöp göremezsiniz. Çevre için herkes birbirine karşı gözcü ve denetimdedir. Düşünür Mary Mellor “Yeryüzü basitçe insanoğlu için bir erzak deposu ve çöp kutusu değildir” demektedir.

Devlet yöneticileri, politikacılar, bilim adamları, sanatçılar, yerel kuruluşlar özellikle ticaret, sanayi, esnaf ve meslek odalarına büyük görevler düşmektedir. Devletimiz acil ve kararlı şekilde teknik ve üstün kamu yararı düşünülerek yasal düzenlemeler getirmelidir. Eğitim kurumlarında da bir ders olarak okutulmalı, çevrenin korunması ve iyileştirilmesi konusunda insana, aileye, topluma sorumluluk kazandıran eğitim, konferans, seminerler veril-

meli, basın, medya kanalıyla toplum bilgilendirmeli, duyarlı hale getirilmelidir.

Ecdadımız planlı şehirleşme, temizlik ve tabii dengeyi korumak ve güzel bir çevrede yaşamak için birçok tedbirler almıştır. Biz de geçmişimizi, tarihimizi, kültürümüzü iyi bilerek onlardan örnekler alıp çevremizi korumada daha bilgili ve bilinçli hareket etmiş oluruz. Hepimizin paylaştığı bu dünyayı, ülkemizi, şehrimizi, yaşadığımız çevremizi gelecek nesillere kirli, çirkin bırakmaya hakkımız yok. Yarınlar ve gelecek kuşaklara bir borcumuz ve sorumluluğumuz var. Bizlerin yaptığı hataların, yanlışların bedelini onlar ödememelidir.

KAYNAKLAR

- 1-2-3-Ahmet Akgündüz-İslam ve Osmanlı Çevre hukuku-Osmanlı Arş. Vakfı Yay.-İst.2009-S.158.164.125.126 (Bayezid Veliyüddin Efendi,nu.1970,v.127a-128 nişan-ı humayun)
- 1- Ahmet Coşkun- Şah-ı Cihan-F. Sultan Mehmet-Babialı Kültür Yay.-İst.2008- S.175
- 4-5- Tarihte İlginç Vakıflar- Vakıflar Gn. Md. Yay.-İst.2002 -S.18-53-94-102-112-36-43
- 6-Servet Armağan- İslam ve Çevre-Gündoğumu Yay.- İst.2005 Kanununun 1539 tarihli Çevre Nizamnamesi

OBEZİTE KIRSALDA DAHA HIZLI YAYILIYOR

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kenan Ateş, Türkiye'de 2000'li yıllarda % 20 olan obezite oranının % 30'lara ulaştığına dikkati çekti. Ateş, sanıldığına aksine büyük kentlerde yaşayanlara oranla kırsal kesimde yaşayanlarda obezitenin daha hızlı yayıldığını söyledi.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kenan Ateş ve Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Nefroloji Ana Bilim Dalı Öğr. Üyesi Prof. Dr. Bülent Altun, Ankara Üniversite Tıp Fakültesi'nde sağlık muhabirleriyle sohbet toplantısı gerçekleştirdi.

Prof. Dr. Bülent Altun, Dünya Sağlık Örgütü'nün günlük tuz tüketimini 5 gram olarak önermesine rağmen Türkiye'de 3 katı tuz tüketildiğini söyledi. Prof. Dr. Kenan Ateş ve Prof. Dr. Bülent Altun, sohbet toplantısında şu bilgileri verdiler:

Her yıl Mart ayının ikinci Perşembesi Dünya Böbrek Günü olarak kutlanmaktadır. Türk Nefroloji Derneği, T.C. Sağlık Bakanlığının da desteğiyle böbrek sağlığı ve hastalıkları konusunda toplum bilincini artırmak, erken tanının önemini vurgulamak ve kronik böbrek hastalığının insan sağlığı ve ülke ekonomisi üzerindeki ağır yükü hakkında kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla 13 Mart günü ve haftasında çeşitli etkinlikler düzenlemektedir. Bu etkinlikler kapsamındaki basın toplantımıza katıldığınız ve halkımıza ulaşmamıza aracılık ettiğiniz için siz değerli basın mensuplarına sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

KRONİK BÖBREK HASTALIĞI NEDİR?

Kronik böbrek hastalığı, böbrek işlevinin uzun bir süreçte ilerleyici kaybı ile karakterizedir. Böbrek işlevinin kaybı kritik bir düzeye ulaştığında böbrek

yetmezliği gelişir ve vücudun tüm organlarını etkileyen ciddi sorunlar ortaya çıkar.

KRONİK BÖBREK HASTALIĞI SIK MIDIR?

Dünyada her 10 kişiden birinde böbrek hastalığı bulunmaktadır. Ülkemizdeki durum daha da ciddidir.

Türk Nefroloji Derneği'nin yaptığı büyük bir tarama çalışması, Türkiye'de her 6-7 erişkinden birinde çeşitli evrelerde kronik böbrek hastalığı bulunduğunu göstermiştir.

KRONİK BÖBREK HASTALIĞININ SONUÇLARI NELERDİR?

Kronik böbrek hastalığı sıklıkla sessiz seyrederek ve sinsi bir şekilde ilerler, özellikle erken evrelerde belirti vermeyebilir. Bu nedenle birçok hastaya zamanında tanı konulamaz. Teşhis edilemeyen kronik böbrek hastalığı iki önemli sonuca yol açar:

Böbrek işlevinin ilerleyici kaybı sonucu son dönem böbrek yetmezliği gelişmesi. Bu evreye ulaşan hastaların yaşamını sürdürebilmesi için diyaliz veya böbrek nakli tedavilerinin uygulanması gerekir. Bu tedavilerin maliyeti oldukça yüksektir. Örneğin, ülkemizde sağlık bütçesinin % 5'den fazlası sayısı 65.000 civarında olan son dönem böbrek yetmezliği olan hastalar için harcanmaktadır. Özellikle eşlik eden kalp-damar hastalıklarına bağlı erken ölüm riski. Kronik böbrek hastalıklı bireylerde ölüm riski

genel toplumdaki 10-30 kat daha yüksektir. Bu nedenle, birçok hasta son döneme ulaşmadan hayatını kaybetmektedir.

KRONİK BÖBREK HASTALIĞI TEDAVİ EDİLEBİLİR Mİ?

Kronik böbrek hastalığı erken dönemde saptanır ve uygun şekilde tedavi edilirse ilerlemesi engellenebilir veya yavaşlatılabilir ve yüksek ölüm riski azaltılabilir. Hastalığın tedavisi diyet ve bazı ilaçlardan oluşur. Tedaviye ne kadar erken başlanırsa yararı o kadar fazla olur.

KRONİK BÖBREK HASTALIĞININ TANISI ZOR MUDUR?

Kronik böbrek hastalığının tanısı oldukça kolay ve ucuzdur. Kanda kreatinin ve idrarda protein ölçümü tanının büyük oranda konulmasını sağlar. Dünya Böbrek Günü'nde kronik böbrek hastalığı için risk altında olan herkesi bu basit testleri yaptırmaya davet ediyoruz.

KİMLER RİSK ALTINDADIR?

- Şeker hastalığınız var mı?
- Kan basıncınız yüksek mi?
- Kalp hastası mısınız?
- Ailenizde böbrek hastası var mı?
- Kilonuz fazla mı?
- Sigara içiyor musunuz?
- Yaşınız 60'dan büyük mü?

Bu sorulardan en az birisine yanıtınız evet ise, kronik böbrek hastalığı için risk altındasınız. Test yaptırmak üzere doktora başvurunuz.

BÖBREKLERİNİZ DE YAŞLANIR, TIPKI SİZİN GİBİ

Kronik böbrek hastalığı her yaşta görülebilir, ancak yaş ilerledikçe hastalığın sıklığı giderek artar. Öyle ki, 55-75 yaş grubundan kişilerin % 20-30'unda, 75 yaşın üzerindeki kişilerin ise yaklaşık yarısında kronik böbrek hastalığı mevcuttur. Yaşlanma sürecinin doğal bir sonucu olarak, 40 yaşından sonra böbreğin süzme işlevi her yıl % 1 oranında azalır. Ayrıca, yaş ilerledikçe sıklığı artan diyabet, hipertansiyon ve kalp hastalıkları da böbreklerin bozulmasına yol açar. Bu nedenle, 60 yaşından büyük kişilerin yılda en az bir kez böbreklerini kontrol ettirmesi gerekir.

KRONİK BÖBREK HASTALIĞINDAN KORUNMAK MÜMKÜN MÜ? EVET.

Kronik böbrek hastalığından korunmak için 8 ALTIN KURAL:

- Düzenli egzersiz yapın
- Sağlıklı beslenin ve vücut ağırlığınızı koruyun
- Tuzu azaltın
- Yeterli sıvı tüketin
- Sigara içmeyin
- Ağrı kesici ilaçlardan kaçının
- Kan basıncınızı ve kan şekerinizi düzenli olarak ölçtürün
- Risk grubunda iseniz böbreklerinizi düzenli olarak kontrol ettirin

DAHA AZ TUZ TÜKET, DAHA SAĞLIKLI YAŞA

Bu yıl Dünya Böbrek Günü'nü de kapsayan 10-16 Mart tarihleri arası Dünya Tuza Dikkat Haftası olarak kutlanmaktadır. Sağlıklı yaşam için günde 5 gram tuz alınması yeterlidir. Oysa toplumumuzda günlük tuz tüketimi bunun üç katı kadardır. Aşırı tuz tüketimi hipertansiyon, kalp hastalıkları, inme ve kronik böbrek hastalığı için çok önemli bir risk faktörüdür. Ayrıca mide, akciğer ve mesane gibi bazı kanserlerle ve osteoporozla da ilişkisi gösterilmiştir. Günlük tuz tüketiminin 5-6 grama düşürülmesi kalp hastalıkları, inme ve kronik böbrek hastalığına bağlı ölümleri % 20 oranında azaltabilir. Siz de sağlığınız için daha az tuz tüketin.

KRONİK BÖBREK HASTALIĞININ OLUMSUZ SONUÇLARI NASIL AZALTILABİLİR?

Kronik böbrek hastalığının giderek artan tıbbi, sosyal ve ekonomik yükünü azaltmanın en etkin yolu hastalığın gelişimini önlemeye, erken tanı ve uygun tedaviler ile ilerlemesini engellenmeye, hastaların yaşam sürelerini uzatmaya ve yaşam kalitelerini artırmaya yönelik önleme programının ulusal ölçekte uygulanmasıdır. Bu bağlamda ülkemizde kronik böbrek hastalığı T. C. Sağlık Bakanlığı tarafından toplum sağlığı açısından öncelikli hedefler arasına alınmış ve Türk Nefroloji Derneği'nin de katkılarıyla Türkiye Böbrek Hastalıklarını Önleme ve Kontrol Programı başlatılmıştır.

İstatistiklerle Yaşlılar

Yaşlı nüfus oranı
2014 yılında %8 oldu

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan araştırmaya göre, yaşlı nüfus (65 ve daha yukarı yaş) 2014 yılında 6 milyon 192 bin 962 kişi olup yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %8 oldu. Yaşlı nüfusun %43,6'sını erkek nüfus, %56,4'ünü kadın nüfus oluşturdu. Nüfus projeksiyonlarına göre yaşlı nüfus oranının 2023 yılında %10,2, 2050 yılında %20,8, 2075 yılında ise %27,7'ye yükseleceği tahmin edildi.

Dünya nüfusunun 2014 yılında %8,3'ünü yaşlı nüfus oluşturdu. En yüksek yaşlı nüfus oranına sahip ilk üç ülke sırasıyla %29,5 ile Monako, %25,8 ile Japonya ve %21,1 ile Almanya oldu. Türkiye bu sıralamada 228 ülke arasında 94. sırada yer aldı.

Yaşlı nüfusumuzun büyüklüğü Avrupa ülkelerinin toplam nüfusu ile karşılaştırıldığında, ülkemiz yaşlı nüfusunun, Danimarka (5 569 077 kişi), Slovakya (5 492 677 kişi), Finlandiya (5 268 799 kişi), Norveç (5 147 792 kişi), İrlanda (4 832 765 kişi) ve Bosna Hersek (3 871 643 kişi) ülke nüfuslarından daha fazla olduğu görüldü.

Yaşlı nüfus oranının en yüksek olduğu il Sinop oldu

Yaşlı nüfus oranının en yüksek olduğu il 2014 yılında, %17,6 ile Sinop oldu. Sinop'u %16,5 ile Kastamonu ve %15,3 ile Çankırı izledi. Yaşlı nüfus oranının en düşük olduğu il ise %2,9 ile Hakkari oldu. Hakkari'yi %3 ile Şırnak ve %3,4 ile Van izledi.

Yaşlı nüfusun %21,2'sini en yaşlı nüfus oluşturdu

En yaşlı nüfus olarak tanımlanan 80 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, toplam yaşlı nüfus içindeki payı 2014 yılında %21,2'dir. En yaşlı

nüfusun toplam yaşlı nüfus içindeki payının en yüksek oranda bulunduğu il %31,8 ile Tunceli oldu. Tunceli'yi %27,4 ile Giresun ve %27,1 ile Gümüşhane izledi. En yaşlı nüfusun toplam yaşlı nüfus içindeki payının en düşük olduğu il ise %17,7 ile Aksaray oldu. Aksaray'ı %18,1 ile Van ve %18,5 ile Ağrı izledi.

Türkiye'de 100 yaş ve üzerinde 5 283 yaşlı olduğu görüldü

Yaşlı nüfusun %0,1'ini oluşturan 100 yaş ve üzerindeki yaşlı kişi sayısı 2014 yılında 5 283'tür. Nüfusa bağlı olarak 100 yaşın üzerinde en fazla yaşlıya sahip ilk üç il sırasıyla İstanbul (651 kişi), İzmir (222 kişi) ve Şanlıurfa (218 kişi) iken en az yaşlıya sahip ilk üç il ise sırasıyla Ardahan (2 kişi), Bayburt (5 kişi) ve Bilecik (7 kişi)'tir.

Beklenen yaşam süresi 65 yaşında 16,7 yıl oldu

Doğuşta beklenen yaşam süresi 2013 yılında 76,3 yıl iken bu süre 65 yaşta 16,7 yıldır. Diğer bir ifade ile 2013 yılında doğan bir bireyin doğduğu andan itibaren yaşaması beklenen ömür 76,3 yıl iken 65 yaşına ulaşan bir bireyin yaşaması beklenen ömür 16,7 yıl olarak tahmin edilmektedir.

Tek başına yaşayan 4 yaşlıdan 3'ünün kadın olduğu görüldü

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre tek başına yaşayan yaşlıların oranı 2013 yılında %17 iken bu oran 2014 yılında %17,3'tür. Tek başına yaşayan yaşlı nüfusun %77,2'sini kadınlar, %22,8'ini ise erkekler oluşturdu.

Yaşlı nüfus oranının en yüksek olduğu il %17,6 ile Sinop oldu. Türkiye'de 100 yaş ve üzerindeki yaşlı kişi sayısı 2014 yılında 5283 olarak belirlendi. Türkiye yaşlı nüfus sıralamasında 228 ülke arasında 94. sırada yer aldı.

Tütün mamulü kullanan yaşlı nüfus oranı %8,4 oldu

Türkiye genelinde 2012 yılında, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusun %23,2'si her gün düzenli olarak tütün mamulü kullanırken bu oran yaşlı nüfusta %8,4 oldu. Tütün mamulünü her gün kullanan yaşlı erkek nüfus oranı %16 iken yaşlı kadın nüfusta bu oran %2,6 oldu.

Alzheimer hastalığından hayatını kaybeden yaşlı nüfus oranı arttı

Ölüm nedeni verilerine göre, 2011 yılında Alzheimer hastalığından ölen yaşlı nüfus oranı %2,9 iken bu oran 2012 yılında %3,4, 2013 yılında ise %3,6'ya yükseldi.

Yaşlılar en fazla dolaşım sistemi hastalıklarından hayatını kaybetti

Yaşlı nüfusun 2013 yılında %46,8'i dolaşım sistemi hastalıklarından hayatını kaybetti. Bu hastalığı ikinci sırada %17,7 ile iyi huylu ve kötü huylu tümörler, üçüncü sırada ise %11,7 ile solunum sistemi hastalıkları takip etti.

Yaşlı yoksulluk oranı 2013 yılında %17,9 oldu

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir medyan gelirinin %60'ına göre hesaplanan yoksulluk oranı 2013 yılında Türkiye geneli için %22,4 iken bu oran yaşlı nüfus için %17,9 olarak gerçekleşti. Yaşlı nüfusun yoksulluğu cinsiyet bazında incelendiğinde, kadınların erkeklerden daha yoksul olduğu görüldü. Yoksul yaşlı erkek nüfus oranı %17,4 iken yoksul yaşlı kadın nüfus oranı %18,2'dir.

Yaşlı nüfusun işgücüne katılma oranı %11,5 oldu

Ülkemizde 15 ve daha yukarı yaşta işgücüne katılma oranı 2014 yılında %50,5 iken yaşlı nüfusun işgücüne katılma oranı %11,5 olarak gerçekleşti. Yaşlı erkek nüfusta bu oran %19,3 iken yaşlı kadın nüfusta %5,4'tür. Yaşlı nüfustaki işsizlik oranı ise %2,1'dir.

Yaşlı nüfusun %74,1'i tarım sektöründe yer aldı

İstihdam edilen yaşlı nüfusun sektörel dağılımı incelendiğinde, 2014 yılında yaşlı nüfusun %74,1'inin tarım sektöründe, %18,9'unun ise hizmet sektöründe yer aldığı görüldü.

Okuma yazma bilmeyen yaşlı nüfus oranı 2013 yılında %23,9 oldu

Eğitim durumuna göre yaşlı nüfusun 2013 yılında %23,9'u okuma yazma bilmiyor iken %41,2'si ilköğretim mezunu, %4,7'si ise yükseköğretim mezunudur. Yaşlı nüfus eğitim durumu ve cinsiyete göre incelendiğinde, cinsiyetler arasında da önemli farklılıklar olduğu görüldü.

Mutlu olduğunu beyan eden yaşlı bireylerin oranı düştü

Mutlu olduğunu beyan eden yaşlı bireylerin oranı 2013 yılında %63,4 iken bu oran 2014 yılında %62,8'e düştü. Genel mutluluk düzeyi cinsiyet bazında incelendiğinde, 2014 yılında yaşlı erkeklerin %63'ü, yaşlı kadınların ise %62,7'si mutlu olduğunu beyan etti.

Yaşlılık döneminde bireylerin mutluluk kaynağı %71,4 ile aileleri oldu

Yaşlı bireylerin 2014 yılında en önemli mutluluk kaynağı %71,4 ile aileleri oldu. İkinci sırada gelen mutluluk kaynağı ise %14,7 ile çocukları oldu.

Yaşlı bireylerin en mutlu olduğu il Afyonkarahisar oldu

Mutlu olduğunu beyan edenlerin (18 ve daha yukarı yaş) oranı 2013 yılında %59 iken mutlu olduğunu beyan eden yaşlı bireylerin oranı %63,4 oldu. Mutlu olduğunu beyan eden yaşlı bireylerin oranının en yüksek olduğu il %82,1 ile Afyonkarahisar, en düşük olduğu il ise %31,9 ile Tunceli olduğu gözlemlendi.

EVDEKİ BÜYÜK TEHLİKE!

Prof. Dr. Ayşegül Yıldız uyarıyor: Elektromanyetik alan sağlığımızı tehdit ediyor! Dizüstü bilgisayarlarınızı dizinizin üstünde kullanmayın, yatak odanızda televizyon, bilgisayar ya da cep telefonu bulundurmayın!

Elektromanyetik alan konusunda doktora yapmış olan 9 Eylül Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ayşe-gül Yıldız, manyetik alanların verdiği zararlara dikkat çekmek için önemli uyarılarda bulundu.

“Öncelikle dizüstü bilgisayarlarınızı asla ve asla kucağınızda, dizinizin üstünde kullanmayın.” diyen Yılmaz, en çok manyetik alanı saç kurutma makinesi ve ütünün yaydığını belirterek, şu uyarılarda bulundu: “Bu aletleri kullanırken acele edin, işinizi çabuk bitirin. Yatak odalarında televizyon, bilgisayar ya da cep telefonu bulunması tahmin edemeyeceğiniz kadar zararlıdır. Havayı iyonize eden elektromanyetik alan yüzünden çoğu zaman bir koku ile algıladığımız ancak gözle göremediğimiz elektrik yüklü parçalar havada asılı kalırlar.

Saatlerce havalandırırsanız bile tam olarak ortamdan süpürülmezler, her nefes aldığınızda ciğerlerinize bu parçaları çekiyorsunuz demektir.

Sürekli Mause ve Klavye Kullanımı Elleri Deforme Eder

Elinizin hemen altındaki klavye ve mouse ise her hareketinizde elektrik sinyalleri gönderir. Mutlaka kablolu mouse kullanınız. Aynı şekilde uzun süreli klavye ve mouse kullanımı maalesef bilekleri ve eli deforme etmektedir. “RSI (RepetitiveStrainInjury)” denen sürekli aynı bedensel hareketlerin tekrarıyla oluşan eklem rahatsızlıkları ve “Carpal Tunnel Sendromu (tekrar eden hareket sendromu)” ciddi sonuçları olan ve ameliyat gerektirebilen hasarlar verirler. Lazer baskı yapan yazıcılar, çalışmalarını sırasında ozon gazı üretiyor. Uzmanlar kanser ve bağışıklık sistemi hastalıklarının, manyetik alanın zayıflattığı bünyelerde oluştuğunu söylüyorlar. Mesela çoğumuzun kullandığı Bluetooth kablosuz bağlantısı için HP firmasının resmi kitapçığı ‘lütfen sağlığınız için bir metreden kısa mesafede bluetooth kullanmayın. Eğer bütçeniz yetiyorsa LCD dediğimiz ince ekranlardan alın. Bunun radyasyon seviyesi daha düşüktür. Bilgisayar kasanızı bedeninizden uzak tutun. Kabloları mümkün olduğunca uzun tutarak çevrenizdeki boş alanı uzatın, Bilgisayar masanızı metal aksamdan değil, ahşap ve elektrik yükü tutmayacak şekilde oluşturun.

Bilgisayar Başında Zaman Harcamayın!

Bilgisayarınızın bağlı olduğu prizi mutlaka topraklı yaptırın. Günde bir kaç saatten fazla keyif, oyun ve web gibi zorunlu olmayan aktiviteler için bilgisayar karşısında zaman harcamayın. Son olarak, bilinen

tüm elektronik cihazlarda elektromanyetik alanı yakalama becerileri yüzünden özellikle ametist kristalleri kullanmanızı ve bilgisayarınızın yakınına koymanızı önereceğim. Bu ametist kristalleri belli aralıklarla deniz suyuyla topraklandıklarında elektrik yükleri sıfırlanarak gereken koruma alanını sağlamaya devam ederler.

Telefonla Fazla Konuşanların Bir Sağlık Kuruluşunda Beyin Kontrolünden Geçmesi Gerekir

Yapılan araştırmalara göre 20 dakika boyunca cep telefonu ile kesintisiz konuşanların, bir sağlık kuruluşunda beyin kontrolünden geçmesi gerekir. Nitekim telefon ile konuşurken sınırı aştığınızda hep başınız ağrır. Unutmayın ki, konuşurken de telefonun patlama gibi bir tehlikesi vardır. Mutlaka kulaklık kullanın. Telsiz telefonlarda da benzer tehlikeler mevcut, ev telefonunuz telsizse değiştirin, kablolu alın. Çamaşır ve bulaşık makineleri çalışırken yanında durmayın (mesela bulaşık makinesini çalıştırıp yanındaki masada keyif çayı içmeyin veya masa keyfi yapmayın), çünkü çok manyetik alan yayarlar. Özellikle çamaşır makinesinin, çamaşırları döndürme aşamasında hemen uzaklaşın...

Kullanmadığınız Aletleri Fişten Çekin!

Son olarak kullanmadığınız aletleri fişten çekin. Yapılan araştırmaya göre, “standby” da yani bekleme modunda kalan aletler, gene elektrik tüketiyorlar. Ve ABD’de bekleme modunda tüketilen elektriğe “ vampir elektrik” deniliyor. Bu da gösteriyor ki elektronik aletler fişten çekilmediği, en azından güç düğmesinden kapanmadığı sürece bizim için tehlike yaymaya devam ediyor.”

Bozkırların Sessiz Tanıkları

Prof.Dr. Mezahir Avşar

Hunlardan sonra Orta Asya coğrafyasında oluşan büyük imparatorluk Hunlarla akraba olan Göktürkler tarafından kurulmuştur. İslam öncesi Türk sanatının gelişimi açısından Göktürk çağının önemi, ortak sanat ve kültürün geniş Orta Asya coğrafyasına yayılması, yerleşmesi ve pekişmesine bağlıdır.

Günümüze ulaşan Göktürk dönemi heykelleri arasında Bilge Kağan, Kültigin ve Tonyukuk mezar külliyeleri, heykelleri belki en çok araştırılmış ve bilinen örneklerdendir. Bu heykellerin, özel anma merasimleri için sınırlandırılmış alanda belli bir şemaya dayandırılarak dizildiği bilinmektedir.

Mezar çevresinde insan figürlü taş dikmek geleneğinin Güney Sibiry ve İç Asya sanatında ki kökleri çok eskilere dayanmaktadır. Kimi bilim adamlarına göre bu geleneğin kaynağını Asya ve Avrupada görülen menhirlerde aramak gerek, kimileri ise bu uygulamanın ilk merkezi Asya ve Güney Sibiry bölgesinde Geç Bronz çağında ortaya inmektedir.

Kökleri ve tarihi gelişimi ne olursa olsun, Göktürk döneminde insan tasvirli heykel yapma geleceğinin daha da geliştiğini ve anma törenleri için kurulan mabetlerin vazgeçilmez ögesi haline geldiği görülmektedir. Bu dönem yapılmış olan insan tasvirli dikili taş ve heykelleri "geyikli taşlar", Taşlık Kültürü'ne mal edilen taş anıtları ve balballar olarak üç grup içinde sınıflandırmak mümkündür. Bunlar yakın çevrede bulunan granit, bazalt ve breş türlü taşlardan, ender olarak mermerden yapılmıştır.

Altay, Tuva vilayeti, Baykal gölü ve Ural nehri çevresi, Kırgızistan, Kazakistan ve Moğolistan top-

raklarında sık sık rastlanan geyik tasvirli dikili taşlar, bilimsel literatüre "geyikli taşlar" olarak geçmiştir. Göktürk Hakanlarının arması olan dağ keçisi damgasının aynı Zaman'da ölümsüzlük simgesi şeklinde yorumlandığı bilinmektedir. Bu taşların bir kısmının insan figürüne benzetildiği, bazılarının ise soyut yüz, küpe, kemer ve kemere takılmış silahlar gibi insan heykeline has detayların da bulunduğu dikkat çekmektedir.

Boyu 3-5 m. arasında değişmekte olan bu taşların yüzeyi çeşitli canlı figürleri ile doldurulmuş, bunların arasında geyik, at ve yabani domuz tasvirleri daha sık uygulanmıştır. Zeminde çizgisel kontur şeklinde kazıldığı için bu tasvirler çok uzak mesefaden bile net olarak seçilebilmektedir.

Göktürk dönemi "geyikli taşların" bazıları, Kurgan veya mezar çevresinde tek veya balbal sıralarını anımsatan sıralar halinde dikilmiş, bunların dışında hiç bir gömünün bulunmadığı açık alanlarda تنها duran taşlara da rastlanmaktadır.

Orta Asya coğrafyasında bulunmuş sayısız "geyik taşların" sembolik anlamı ve dikiliş amacı uzun süredir tahminlere açık konu olarak kalmaktadır. Günümüzde bu taşların, ölen dövüşçülerin anısını ebedileştirmek niyetiyle dikilmiş olabileceği varsayılmaktadır. Taşların üzerlerinde çapraz çizgiler ise ölüm işareti olarak yorumlanmaktadır. Pazırık ve Ak-Allah kurganlarından çıkan cesetlerin dövmeli vücutlarına bakılırsa "geyikli taşlar" üzerindeki canlı tasvirleri ölen Alp'lerin vücutlarındaki dövmeler şeklinde yorumlamak mümkündür. Ata kültü ile ilgili olan anma ve ayinler sırasında verilen sunakların, bu taşlarla ilgili olabileceği de

tahmin edilmektedir.

Türk kültüründe mezar kültü ve yas merasimi ile bağlı olarak gelişen heykel geleneğinin, Orta Asya coğrafyasında Geç Bronz Çağında ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Bu tür dikili taş anıtların MÖ 1. bin yıl içinde eşit dağılım gösterdiği ve bu zaman zarfında geleneğin hiç değişmeden devam ettiği saptanmıştır. Karadeniz'in kuzeyinden Moğolistan'a kadar uzanan geniş coğrafyada bulunan sayısız dikili taş heykel ve balbal olarak tanımlanabilen binlerce anıt bulunmaktadır. Orta Asya'daki taşların semantik anlamı ve bu denli yoğun üretimi, halen pek çok sorular içermektedir.

Türk'lerde var olan heykel geleneği hakkında "birinci el" bilgiler 19. Yüzyılda çözülen Orhun Yazıtlarından aktarılmıştır. Bunun dışında Çin kaynaklarında ve İslam gezginlerinin hatıralarında da bu konuya değinildiği bilinmektedir.

Günümüze ulaşan Göktürk heykelleri arasında gerçekçi ve soyut tarzda yapılmış örnekler bulunmaktadır. Gerçekçi heykeller ayrıntılı şekilde işlenmiş yüzler, çeşitli başlık ve kaftan tipleri, detaylı saç tasviri, kemere takılmış silah ve elde tutulan nesnelere ile seçilmektedir. Genelde kült merkezi veya mezar çevresinde dikilmiş olan bu heykellerin ölen Göktürk büyüklerini canlandırdığı ve onların anısını ebedileştirmek adına yapıldığı kabul edilmektedir. Bazı heykellerin üzerindeki yazılarda bu varsayımları desteklemektedir.

Hakasya'da Znamenki köyü yakınlarında bulunan ve bugün Minisinsk müzesinde sergilenen bir heykel ortadan ikiye ayrılmış uzun saçlı, kulakları küpeli, bıyıklı, sa-

Bilge Kağan Anıtı
Batı Yüzü

Bilge Kağan Anıtı
Doğu Yüzü

kallı ve ellerinde içki kabı bulunan bir erkeği canlandırmaktadır. MS 9. Yüzyılda tarihlenen bu heykelin arka cephesinde, eski Türk alfabesiyle yazılmış ve dikey şeritler şeklinde düzenlenmiş satırlar bulunmaktadır. Metin 26 yaşında ölen ve Türkes devletindeki Kara-hanın beylerinden olan Ezgene'nin dilinde yazılmıştır.

Günümüzde incelenmiş ve kayıtlara geçmiş Göktürk heykellerinin yas merasimi ile ilgili ilinti yapıldığı ve Çin'de uygulanan geleneğe karşın ölen kişinin mezarı başında değil, daha çok kült ve adak merasimleri için düzenlenen özel anma alanlarında dikildiği tespit edilmiştir. Bazı mezarlarda karı-kocayı temsil eden çift heykellerin bulun-

duğu, kadının Türk toplumundaki saygın ve erkek ile eşit konumuza işaret etmektedir.

Bu dönem heykellerin ikonografisi de Türk sanatı açısından büyük önem taşımaktadır. Orta Asya'nın geniş coğrafyasına dikilen Göktürk heykellerinin küçük farklılıklara rağmen genelde ortak özellikler sergilediği tespit edilmiştir.

Bu heykellerde dikkat çeken ilk husus betimlenen insanların pozudur. Yakın Zaman'da yapılmış ayrıntılı incelemeler tüm Göktürk heykellerinin oturmuş insanları canlandırdığına dair ciddi deliller ortaya koymuştur.

Günümüze ulaşan Göktürk anıtları arasında büyük çoğunluk dik duran sütun biçimde taşlardan yontulmuş örnekler teşkil etmektedir. Gerçekçi tarzda bağdaş kuranak veya bir kaide üzerinde oturan figürler az sayıdadır ve bunların en bilinenleri Kül-Tiğin(732), Bilge Kağan(735) ve Tonyukuk(725-732) anıt mezar külliyeleri için yapılmıştır.

Büyük çoğunluğu oluşturan Göktürk heykelleri ise ilk bakışta ayakta duran figür etkisi uyandırmaktadır.

Toprağa gömülen bu heykellerin alt kısmı genelde kabaca yontularak kütle halinde, sade ve yalın bırakılmış ve bu nedenle bacakların konumu özel olarak vurgulanmamıştır. Bu heykellerin ayakta duran insan figürüne benzetilmesi büyük ihtimalle sadece taşın genel formu ile ilintili olmalıdır.

Yakından incelenmiş sütun biçimindeki heykellerin bazılarının ön cephesinde çaprazlaşmış bacak tasvirleri bulunmuştur ve bu tasvirler figürlerin bağdaş kuranak betimlendiğinden ortaya koymuştur.

Esin'e göre Göktürk toplumunun insanları oturarak karşılamak imtiyazı seçkin kişilere Gök Tanrı tarafından verilmiş özel yetkiye dayanmaktadır. Buna göre oturarak tasvir edilen kişiler toplumun ileri gelenleri, Kağan, hükümdar veya yüksek rütbeli yönetici olmalıdır. (Esin, 1978: 111)

Göktürk heykelleri ellerinde çeşitli nesnelere tutmaktadır. Bunların arasında en sık karşılaşılan kadeh veya içki kaplarına uzun süre anlam bulunamamış ve çeşitli varsayımlar ileri sürülmüştür. Bazı araş-

tırmacılar kadeh kül kabı, diğerleri mutlak hakimiyetin kutsal gücü ve hükümdarlık simgesi olarak değerlendirilmiştir. Emel Esin'e göre Oğuz beylerinin elde kadeh tutarak gömülme geleneğinin kadehin hükümdarlık remzi olabileceğine işaret etmektedir. Türk kültüründe kadehin geleneksel tahta binme şöleni ve kanla and içme merasimi ile bağlantılı olduğu da bilinmektedir. Göktürk heykellerinin eline içki kaplarının verilmesi kimine göre ölümsüzlük dileği olarak da yorumlanabilir. Kadehteki içkinin kandan veya süttten özel olarak yapılmış törensel içki veya rakı olabileceği konusunda da düşünceler mevcuttur.

Türk kültüründe derin izler bırakan "Atalar Kültü" ile bağlı olan bu heykeller aynı Zaman'da ölen kişinin ruhu için geçici bir mekan olarak da düşünülmüş olabilir. Yas merasimi sırasında törene katılan misafirlere ikram verildiği halde ölen kişinin kendisini canlandıran heykellere de kurban şeklinde "ikram" sunulmuş olmalıydı. Bu yiyecekleri, yakılan kurban Ateş'inin tütsüsü vasıtasıyla, içecekleri ise elinde tuttuğu içki kabı ile kabul eden kişi böylelikle kendisine adanmış olan bu törenlere katılarak onları bir manada onaylanmış oluyordu.

Göktürk çağından itibaren çeşitli malzemelere üzerinde karşımıza çıkan elde kadeh tutarak oturan figürler Zaman'la geleneksel "tahtta oturan hükümdarlar" kompozisyon şemasından oluşturulmuştur.

Kadeh dışında yaygın olarak uygulanan kuş simgesinin de Türk kozmoloji ve mitolojisinde önemli yeri vardır. Orta Asya ve Sibirya halklarının inanışlarına göre ölen kişinin ruhlarından birisi kuşa

dönüşerek bir yıl boyunca yapılan yas merasimlerinde iştirak etmekte ve yıl tamamladıktan sonra öbür dünyaya geçmektedir. Kan terminolojisinde bir kişinin öldüğünü anlatmak için "kuşu uçtu" ifadesi kullandığı ilginçtir.

Günümüze ulaşan Göktürk heykelleri arasında ellerinde müzik aleti ve insan kafatası tutan örnekler de bulunmuştur.

Kendine has tarzları ile seçilen bu heykellerin, modern heykel sanatı açısından değerlendirmesi ilginç tespitlerin ortaya çıkması sağlamaktadır. Göktürk heykellerinde dikkati çeken ilk husus portre özellikle aktarılmasıdır. İncelemiş ve kayıtlara geçmiş yüzlerce Göktürk heykelinde birbirini tekrarlamayan çeşitli bıyık, sakal ve saç düzenini canlandırılmış olması etkileyici olmakla birlikte toplumdaki estetik anlayışın da ileri düzeyde olduğu ortaya koymaktadır.

Göktürk heykellerinde gözlemlenen bu gerçekçi yaklaşım sadece yüz çizgileri ile sınırlı kalmamakta, gövdenin genel etkide de sezilebilmektedir. Günümüz gerçekçi portre anlayışı dışında algılanması gereken bu benzetme eğilimi genel ikonografisi çerçevesinde kalmak koşuluyla insanın bazı Seçilmiş özelliklerinin biraz daha vurgulanmış(abartılmış) şeklindeki tasvirinde kendini göstermektedir. Büyük ihtimalle bu yoruma dayanarak Emel Esin, Çin ustalarının daha gerçekçi (natüralist) Türklerin ise dışavurumcu(expressionist) üsluba çalıştığını kaydetmektedir.

Göktürk heykellerinde gözlemlenen yalınlaştırma, sade kontur çizgisine yaklaştırma ve formların toplu algılanmasını sağlama eğilimi heykel sanatında mevcut olan

abidevi (monumental) yaklaşımın ana özellikleri teşkil etmektedir. Abidevilik Göktürk Dönemi heykel sanatının en gözde özelliğidir.

Sade, yalın, fakat orantılı ve güzel kontur çizgisine sahip bu Göktürk heykellerinin ölçülerini göz kararı tespit etmek zordur. Yekpare blok halinde algılanan bu figürler her zaman olduklarından daha büyük ve azametli gözükmektedir. Heykellerin gövde üzerindeki ayrıntıları, kolları, elbise detayları ellerdeki nesnelere, kemer ve silahları, bazı örneklerde ise ön cephede tasvir edilmiş baldır ve ayaklar aynen yüzlerdeki detaylar gibi taşın dışbükey yüzeyinin bütünlüğünü bozmadan ince rölyef şeklindeki işlenmektedir. Önden bakıldığında boyun ve bel kısmındaki incelmeler de taşın kitlesel formunu zedelememek amacıyla fazla abartılmamakta ve gerçekçi insan formlarından farklı yalın bir yorum içinde sunulmaktadır.

Türk sanatının parlak sayfalarındaki birini oluşturan Göktürk sanatı, geniş Orta Asya coğrafyasında ortak kültür ve sanat dilinin yerleşmesi ve Türk sanatının temel hatlarının belirlenmesi açısından son derece önemlidir. Bu dönemde kuvvetli gelişim yaşamış heykel sanatı heykel sanatı bir taraftan o kültürün belge niteliği taşıyan tanığı, diğer taraftan ise çağdaş heykel sanatının vazgeçilmez kaynaklarından biridir. Atalarımızın yurdu kabul edilen sonsuz Orta Asya topraklarında sayısı örnekleri bulunan bu heykeller ister konumu ve dikiliş tarzı, ister ortak ikonografisi, ister ise üzerindeki çok sayıda detayları ile Göktürk Dönemi hakkında geniş bilgi edinmemizi sağlamakta, bu kültürü günümüzde de yaşatmaktadır.

Cennetten bir parça: **TİREBOLU**

Deniz kıyısındaki eğilimli bir arazide iki küçük koyu çevreleyen üç yüksek burun üzerinde yer alır. Sahil kesimindeki dar düzlük hemen kuzeydoğusunda Harşit deltasına doğru genişlemekte ve bugünkü yerleşim alanı bu yönde gelişmektedir. Ne zaman kurulduğu kesin olarak bilinmeyen, kale-şehir olarak gelişme gösteren Tirebolu, adını “üç şehir” anlamına gelen Tripolis’ten alır. Bunun bir görüşe göre İskhopolis (Tirebolu), Argyria (Halkova), Plikokaleia (Görele) adında üç şehir halkının toplanmasından; diğer bir görüşe göre de hepside XIII. yüzyıllarda inşa edilen, Trabzon İm-

paratorunun adını taşıyan St. Jean (Merkez/Tirebolu), Türkmen akınlarına karşı kuvvetlendirilen ve genişletilen Petroma/Taş Kale (Bedroma/Bedreme) ve Yağlıdere vadisini gözetlemek ve kontrol amacıyla kurulan Holy Anthony/Aziz Antonyus (Anduz/Andoz) adlarında üç kaleden dolayı çıktığı ileri sürülür. Seyyah Bijişkyan, Tripoli adının şehri üç kısma ayıran Kurucakale, St. Jean ve Bedroma kalelerine dayandırır. Bununla beraber kaleler birbirinden uzakta olduğundan kasabanın adının bunlara dayandırılması hatalıdır. Tirebolu’ya bu adın günümüzde yerleşim alanını kapsayan, yan

yana üç çıkıntı yahut burun üzerindeki Kurucakale, Merkez kale ve Çürükkale sebebiyle verilmiş olması kuvvetle muhtemeldir.

MİLLİ MÜCADELEDE TİREBOLU

Şehir, Birinci Dünya Savaşı (1914-1918) ve Millî Mücadele (1919-1922) yıllarında önemli olaylar yaşadı. İşgale uğramamasına rağmen Ruslar’ın Harşit çayına kadar ilerlemesi şehirde büyük bir endişeye yol açtı, cepheye yakınlığı sebebiyle halk zorunlu göçe tâbi tutuldu; yoğun Rus bombardımanından büyük hasar gördü. Şehir, bu sırada faileri meçhul kişiler tarafından yağmalandı ve yakıldı. Bunda 37. Fırka Kumandanı Al-

bay Hacı Hamdi [Pirselimoğlu] Bey'in ilgisi olduğu ileri sürüldü. Ruslar'ın 12 Şubat 1918'ten itibaren çekilmesinden sonra yörede Pontus Devleti'ni kurmaya yönelik hareketler, Rum çetelerinin faaliyetleri ve bunlara karşı direniş başladı. İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali üzerine (15 Mayıs 1919) Tirebolulular 19 Mayıs 1919'da bir miting düzenleyerek işgali protesto ettiler. Giresun Askerlik Şubesi başkanı, Türk dili, kültürü hakkında yazıları olan Tirebolulu Hüseyin Avni (Alparslan) Bey, müftü Küçükzâde Ahmed Necmeddin Efendi, Muhafaza-i Hukûk-ı Milliye Cemiyeti Reisi Domaçoğlu Hasan Ağa, Kuvâ-yı Milliye Reisi Naibzâde Osman Efendi gibi şahsiyetler bu mücadelede önemli bir rol oynadılar. (Kaynak: Ayhan YÜKSEL-Tirebolu Belediyesi)

TİREBOLU'DA TARİHİ MEKANLAR

Şehirde Senjan (Merkez Kale) ve Bedrama adlarında iki tarihi kale bulunmaktadır. Merkez kale ilçe merkezinde sahilde bir yarımada üzerine inşa edilmiştir. Bedrama Kalesi 15 km. içeride Örenkaya köyünde bulunur.

SENJAN (MERKEZ) KALESİ

İlçe merkezinde güzel görünüşlü küçük bir yarımada üzerinde inşa edilmiştir. Üç tarafı su ile çevrili olan bu kalenin surları aşınmış olmakla beraber, bu günde bütün tarihi ihtişamıyla varlığını korumaktadır. Kaleye 120 merdivenle çıkılmakta, kalın ve mazgallı

duvarlar ile karşılaşılmaktadır. İçi geniş, ferah ve her cepheden manzaralıdır. Kalenin içinde silah, eşya ve erzak konulan mahzenler olduğu gibi, su sarnıçları da vardır.

BEDREME KALESİ

Bedreme Kalesi, gümüş şehri Argyria'yı korumakta idi. Kale Harşit Çayının ağzından 5 km güneyde olup, çayın sağ sahiline yakın bir yerde bulunmaktadır. Bedreme Kalesi düz, fakat yüksek ve geniş bir kaya üzerine inşa edilmiştir. Kalenin kürtün hakimi Çepni Beği Melik Ahmed Beğ tarafından Rumlar'dan alındığı bilinmektedir.

Yemin.. *Abdurrahim Karakoç*

Canım sağ oldukça rahmetli babam
Susarsam, hakkını helâl etmesin.
Ak sütün emziren ihtiyar anam,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Yerindedir daha aklım, iradem
Ve işte yeminim, işte ifadem!
İlk insan, ilk nebi Hazreti Âdem,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Meylim ne şöhrate, ne saltanata;
Hak için sarıldım ben bu sanata;
Kür-Şad, Bilge Kağan, Oğuzhan Ata,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Önümde dururken Türklüğün hâli,
Susup da boynuma almam vebali;
Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali(r.a)
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Esir iken Kırım, Kerkük, Türkistan,
Bana zindan olur Maraş, Elbistan
İbni Sîna, Dedem Korkut, Alparslan
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

İmanda bu fire, zillete bu zam!
Doymuyor yüreğim ne kadar yazsam.
Farabi, Gazali, İmamı Azam,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Nusret versin yeri, göğü yaratan
Çekip çıkartalım akı karadan
Ertuğrul Bey, Osman Gazi, Murat Han,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Ülküm aşk çölünde Veysel Karani
Ulubatlı Hasan eyler göreni
Fatih, Ak Şemsettin, Molla Gürani
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Bu yol bahadırlar, ermişler yolu;
Kendini davaya vermişler yolu!
Şeyh Mevlana, Derviş Yunus, Koroğlu,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Türkçe sevdalanan, İslâmca yanan
Adar milletine bir değil bin can
Yavuz Sultan Selim, Barbaros, Sinan
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Uyutulmuş köy, nahiye, ilçe, il
Yüreğimi yetmiş yerden yara bil;
Mehmet Âkif, Osman Batur, Şeyh Şâmil
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Usta savaşılar, genç mücahitler
İmkanıma hizmetime şahitler
Basbuğ, ülküdaşlar, aziz şehitler,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

İçimde İslâmın ince mânâsı
Önümde Türklüğün soylu davası
Oflu Kör Şakirin Elif anası,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Sevdim, milletime gönlümü verdim
Zalimin zulmüne göğsümü gerdim
Kırıkhanlı Kâzım, Nıksarlı Nedim,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Kemalimiz, Turanımız, Hacımız
Beraberdir sevincimiz, acımız
Mutta davar güden Zeynep bacımız,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Mühim değil güceneneni, küseni
Allah sevmez haksızlığa susanı
Yozgatın Yerköylü Yetim Hasanı,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Komünist, siyonist, pusudan çıktı
Dinime saldırdı, töremi yıktı
Gönenli Gülizar, Bünyanlı Sıtkı,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Yurdum bir kağıttır ışık beyazı
Üstünde insanlar mukaddes yazı
Genci, ihtiyarı gelini kızı,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Mazlumlar hakkını almayıp ele,
Günü gün edersem zalimler ile
Evdeşim, öz kızım, öz oğlum bile,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.

Allah rızasıdır arzum, emelim!
Bu necip milleti ondan severim
Hazreti Muhammed (S.A.V) gerçek rehberim,
Susarsam, hakkını helâl etmesin.